หลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิง บริเวณแท่นขุดเจาะน้ำมันเหนือไหล่ทวีป: กรณีศึกษา บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด

The Standard of Consider for Fuel Oil Importing - Exporting from Drilling Platforms over Continental Shelf: Case Study Chevron Limited company (Thailand)

หลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิง บริเวณแท่นขุดเจาะน้ำมันเหนือไหล่ทวีป: กรณีศึกษา บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด

The Standard of Consider for Fuel Oil Importing - Exporting from Drilling Platforms over Continental Shelf: Case Study Chevron Limited company (Thailand)

ราวิน ไชยทิพย์

การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2559

© 2560
ราวิน ไชยทิพย์
สงวนลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบริเวณแท่นขุดเจาะน้ำมันเหนือไหล่ทวีป: กรณีศึกษา บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด

ผู้วิจัย ราวิน ไชยทิพย์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ชวลิต อัตถศาสตร์)

ผู้เชี่ยวชาญ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลินทร์ พินิจภูวดล)

(ดร.ศันสนีย์ เทพปัญญา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
29 กันยายน 2560

ราวิน ไชยทิพย์. ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, กันยายน 2560, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
หลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบริเวณแท่นขุดเจาะน้ำมันเหนือไหล่ทวีป: กรณีศึกษา บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด (89 หน้า)
อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการนำเข้าส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันบนพื้นที่ไหล่ทวีป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณานำเข้าส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันบนพื้นที่ไหล่ทวีป และกรณีศึกษา ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงเกิดขึ้นระหว่างกรมศุลกากร กับ บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ผู้ได้รับสัมปทานขุดเจาะน้ำมันบนพื้นที่บริเวณไหล่ทวีปทางด้านอ่าวไทย และต่อมาได้มีการส่งน้ำมันเชื้อเพลิงจากโรงกลั่นชายฝั่งเพื่อนำออกไปใช้กับเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่แท่นขุดเจาะน้ำมันบนพื้นที่ไหล่ทวีป โดยกรมศุลกากรเห็นว่า ไหล่ทวีปมิใช่อาณาเขตของประเทศเนื่องจากเป็นเขตแดนที่อยู่นอกทะเลอาณาเขต จึงถือเป็นการส่งออกได้รับการยกเว้นอากรขาออก และไม่ต้องเสียภาษีในรูปแบบของการค้าน้ำมันในประเทศจึงไม่ต้องชำระภาษีสำหรับการค้าน้ำมันภายในทุกประเภท เช่น ภาษีสรรพสามิต ภาษีเพื่อมหาดไทย กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า กรณีดังกล่าวถือว่าอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยถือตามกฎหมายปิโตรเลียมที่กำหนดให้ “ราชอาณาจักร” หมายรวมถึงไหล่ทวีปด้วย ทำให้จะต้องมีการจัดเก็บภาษีและเรียกให้บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ชำระในส่วนที่ได้รับการยกเว้นหรือได้รับคืน ทำให้เกิดปัญหาการตีความเพื่อการจัดเก็บภาษีดังกล่าว และเกิดประเด็นความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในเรื่องของนำน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันว่าจะเป็นการส่งออกหรือการเคลื่อนย้ายภายใน เพื่อค้นหาข้อเสนอแนะและแนวทางในหลักเกณฑ์การพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย

จากผลการศึกษาพบว่า สถานะตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลของบริเวณพื้นที่ไหล่ทวีป ตามกรณีศึกษาแท่นขุดเจาะน้ำมันของบริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ถือเป็นส่วนหนึ่งในการใช้สิทธิอธิปไตยเหนือไหล่ทวีปเฉพาะสิทธิอธิปไตยเพื่อการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปของประเทศไทย และถือว่าไหล่ทวีปยังไม่มีสถานะที่จะถือเป็นอาณาเขตของรัฐใด แต่หลักเกณฑ์การพิจารณา การนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบนพื้นที่ไหล่ทวีป หากใช้การตีความตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลที่กำหนดให้ไหล่ทวีปมิได้ถือเป็นราชอาณาจักร จึงส่งผลให้เป็นการนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบนพื้นที่ไหล่ทวีป ซึ่งทำให้ไม่

สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพราะการนำเข้า ส่งออกดังกล่าวไม่ได้กระทำระหว่างรัฐหรือเพื่อการค้าระหว่างรัฐจึงไม่อาจถือเป็นการค้าระหว่างประเทศและยังไม่ถือเป็นการการส่งออก หรือนำเข้าตามกฎหมายศุลกากรซึ่งเป็นกฎหมายที่มาจากหลักกฎหมายการค้าระหว่างประเทศได้

ผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางการพิจารณาหลักเกณฑ์การนำเข้าส่งออกดังกล่าวจะต้องมีการคำนึงถึง หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล หลักกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับปิโตรเลียม กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ กฎหมายศุลกากร และต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐเป็นประการสำคัญในการพิจารณาเพื่อไม่ให้รัฐต้องเสียประโยชน์ ดังนั้นจึงได้ข้อเสนอแนะว่า รัฐจึงมีความจำเป็นต้องมีการกำหนดของเขตของราชอาณาจักรไว้โดยเฉพาะให้หมายถึงไหล่ทวีปด้วยในกฎหมายศุลกากรเพื่อให้สามารถใช้บังคับบนพื้นที่ไหล่ทวีปหรือการกำหนดกรอบอำนาจหรือวิธีการทางศุลกากรในเขตพื้นที่ไหล่ทวีปไว้โดยชัดเจนว่ายังไม่ถือเป็นการนำเข้าหรือส่งออก

คำสำคัญ: ไหล่ทวีป, กฎหมายทะเล, การส่งออก, น้ำมัน

BANGKOK UNIVERSITY FOUNDED 1962

Chaiyathip, R. LL.M., September 2017, Graduate School, Bangkok University.
The Standard of Consider for Fuel Oil Importing - Exporting from Drilling Platforms over Continental Shelf: Case Study Chevron Limited company (Thailand) (89 pp.)
Advisor: Assoc.Prof.Udomsak Sinthipong, Ph.D.

ABSTRACT

This research purposes to study lawsuit concerning import and export petroleum to drilling platforms on the continental shelf and study the cases between Customs Department and Chevron limited company (Thailand). While Chevron export petroleum from refinery on the coast for use in drilling platforms're machine and tool, Customs Department commented the continental shelf wasn't Thailand territory because the continental shelf wasn't in territorial sea. For that Customs Department believed that the export duty exception and didn't pay for tax any type of domestic trade for example excise tax, interior tax, petroleum fund, energy conserve fund and value added tax (VAT). But the Council of State has commented that the continental shelf was Thailand territory according to petroleum law. From that reason Chevron must pay tax in export duty exception. That issue leads to the conflict of interpretation of law.

The study found that according to international law, the continental shelf sea area which Chevron limited company (Thailand) located be regarded as exercise right on continental shelf for discovery or find the benefit from natural resources. The continental shelf wasn't any country territory. When consider by international law which rule regulate continental shelf wasn't Thailand territory that affect the import and export on continental shelf wasn't conform to the case. Because that import and export wasn't commercial benefit in international trade and not export according to customs law.

Researcher proposed the guideline for considering the rule of import and export must consider to international law of the sea, petroleum law, international trade law and customs law especially benefit of state. As a result, researcher proposed the state must specify the area of Thailand cover to continental shelf in

customs law to enforce on continental shelf or customs method on continental shelf the actions on continental shelf aren't import and export.

Keywords: Continental Shelf, Law of the Sea, Export, Oil

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณบุคคลหลายท่านที่ได้ให้ความกรุณาแก่ข้าพเจ้า ท่านแรก รองศาสตราจารย์ ดร. อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์ ที่ได้ให้เกียรติเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระโดยท่านให้ความรู้ คำแนะนำ และชี้แนวทางแก้ไขปัญหา ตลอดจนตรวจทานแก้ไขปรับปรุง การค้นคว้าอิสระจนสำเร็จเป็นรูปเล่มโดยสมบูรณ์ ท่านที่สอง อาจารย์ชวลิต อัตถศาสตร์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมการค้นคว้าอิสระ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ ชี้แนะ ชี้ประเด็นปัญหา และความคิดเห็นต่าง ๆ อันจะทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้นำมาซึ่งคุณประโยชน์ในทางวิชาการ ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านมา ณ ที่นี้ ด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยทุกท่านสำหรับกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัย

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และนางสาวอินทิรา วินทะไชย คุณน้าและครอบครัวของผู้ศึกษาที่คอยให้การสนับสนุนมาโดยตลอด และให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาไม่อาจประสบความสำเร็จได้หากปราศจากครอบครัวที่ให้กำลังใจผู้ศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการหากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และขอมอบสิ่งดี ๆ จากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้แก่ผู้มีพระคุณของผู้เขียนทุกท่าน และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ราวิน ไชยทิพย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัยวิธีการดำเนินการวิจัย	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.6 วิธีการดำเนินการศึกษา	5
บทที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอาณาเขตทางทะเล	
2.1 แนวความคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับหลักการกำหนดเขตแดนทางทะเลตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ การนำเข้า ส่งออกตามกฎหมายศุลกากร และการประกอบธุรกิจปิโตรเลียมบนพื้นที่ไหล่ทวีป	6
2.1.1 การกำหนดเขตแดนทางทะเลตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ	6
2.1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับไหล่ทวีป	11
2.1.3 ความหมายอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตย	14
2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการนำเข้าส่งออก	16
2.1.5 แนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest)	20
2.1.6 น้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมาย	23
2.2 คำพิพากษาและแนวคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้อง	24
2.2.1 คำพิพากษาศาลและอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดไหล่ทวีป	24
2.2.2 แนวความเห็นและแนวคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้อง	34

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 กฎหมายว่าด้วยการกำหนดอาณาเขตทางทะเล

3.1 ที่มากฎหมายระหว่างประเทศทางทะเลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตแดนทางทะเล 38

3.1.1 หลักเกณฑ์หรือกฎที่มาจากจารีตประเพณี 38

3.1.2 หลักเกณฑ์หรือกฎที่มาจากอนุสัญญา 39

3.2 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 39

3.2.1 ความเป็นมา 39

3.2.2 อนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป (CONVENTION ON THE CONTINENTAL SHELF 1958) 40

3.3 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 44

3.3.1 ความเป็นมา 44

3.3.2 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS) PART VI CONTINENTAL SHELF 45

3.4 การประกาศกำหนดเขตทางทะเลทางและของประเทศไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ 53

3.4.1 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องอ่าวไทยตอนใน 53

3.4.2 ประกาศพระบรมราชโองการกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตของประเทศ 53

3.4.3 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง เส้นฐานตรงและน่านน้ำภายใน 54

3.4.4 พระบรมราชโองการประกาศเขตไหล่ทวีปของประเทศไทยด้านอ่าวไทย 54

3.4.5 พระบรมราชโองการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย 55

บทที่ 4 วิเคราะห์

4.1 อาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยและสถานะทางกฎหมายของเขตทางทะเลตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ 57

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 (ต่อ) วิเคราะห์

4.1.1 เขตทางทะเลที่มีสถานะเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง 57

4.1.2 เขตทางทะเลที่ยังไม่ถือว่ามีสถานะเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง 59

4.2 สิทธิของรัฐชายฝั่งบนพื้นที่ไหล่ทวีปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ 61

4.3 ปัญหาหลักเกณฑ์การพิจารณา การนำเข้า ส่งออกน้ำมันบนพื้นที่ไหล่ทวีป 64
ตามกฎหมายประเทศไทยที่ได้มีบทบัญญัติให้ไหล่ทวีปถือเป็นราชอาณาจักรไทย

4.3.1 ประมวลกฎหมายรัษฎากร พ.ศ. 2481 64

4.3.2 พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 65

4.3.3 แนวทางการพิจารณาตามแนวคำวินิจฉัยของหน่วยงานรัฐ 66
และคำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง

4.4 ปัญหาหลักเกณฑ์ การพิจารณาการนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิง 69
บนพื้นที่ไหล่ทวีปตามกฎหมายระหว่างประเทศทางทะเล

4.5 ปัญหาหลักเกณฑ์การพิจารณา การนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิง 71
บนพื้นที่ไหล่ทวีปตามกฎหมายศุลกากร หลักกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ
และหลักแนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติ

4.5.1 วิเคราะห์ตามหลักการค้าระหว่างประเทศ 71

4.5.2 วิเคราะห์ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 72

4.5.3 วิเคราะห์ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 74

4.5.4 วิเคราะห์ตามร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..) พ.ศ. 75
(ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982)

4.5.5 วิเคราะห์ตามแนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติ 78

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สถานะตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลของบริเวณพื้นที่ไหล่ทวีป 80

5.2 หลักเกณฑ์การพิจารณา การนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิง 81
ไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันบนพื้นที่ไหล่ทวีป

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 5 (ต่อ) บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.3 ข้อเสนอแนะ 84

บรรณานุกรม 87

ประวัติผู้เขียน 89

เอกสารข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ในรายงานการค้นคว้าอิสระ

BANGKOK UNIVERSITY FOUNDED 1962

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากประเทศไทยมีการสำรวจและแสวงหาทรัพยากรทางธรรมชาติประเภทปิโตรเลียมในพื้นที่ทะเลโดยการให้สัมปทาน ซึ่งทำให้มีการขนถ่ายก๊าซธรรมชาติเหลวและน้ำมันดิบในบริเวณอ่าวไทยเป็นจำนวนมาก ทั้งเป็นการนำเข้ามาจากต่างประเทศ การส่งออกไปต่างประเทศ การใช้ในเรือประมง การนำน้ำมันดิบเข้ามาจากแท่นขุดเจาะน้ำมันเพื่อนำไปกลั่นที่โรงงานกลั่นน้ำมันในชายฝั่งประเทศไทย และการนำน้ำมันเชื้อเพลิงออกไปใช้บริเวณแหล่งขุดเจาะน้ำมันเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงพลังงานของเครื่องจักรขุดเจาะน้ำมันในทะเล และมีการค้าขายน้ำมันในประเทศไทยมีปริมาณมาก โดยจากข้อมูลสินค้าเข้า-ออกสำคัญของไทย ณ เดือนกรกฎาคม 2560[1] นั้นปรากฏว่ามูลค่าการส่งออกน้ำมันสำเร็จรูปมีมูลค่าถึง 107,876.1 ล้านบาท และในส่วนของมูลค่าการนำเข้าน้ำมันดิบสูงถึง 320,367.1 ล้านบาท ซึ่งการประกอบธุรกิจการค้าน้ำมันดังกล่าวสามารถสร้างรายได้ให้แก่รัฐเป็นจำนวนมากโดยจากรายงานประจำปีงบประมาณ 2558[2] กรมสรรพสามิตสามารถจัดเก็บรายได้จากสินค้าน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน จำนวน 127,786.06 ล้านบาท สูงเป็นลำดับที่ 1 ของการ จัดเก็บรายได้ภาษีของกรมสรรพสามิต การจัดเก็บภาษีจากสินค้าดังกล่าวถึงแม้จะสามารถจัดเก็บรายได้สูงเป็นลำดับที่ 1 และ ในปี 2560 ซึ่งนับว่าการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับการค้าขายน้ำมันเป็นธุรกิจสำคัญอย่างหนึ่งของเศรษฐกิจซึ่งรวมถึงมูลค่าการนำเข้า ส่งออก และการค้าระหว่างประเทศ และสามารถสร้างรายได้จำนวนมากให้แก่รัฐจากการจัดเก็บภาษีดังกล่าว

กระบวนการผลิตหรือการสำรวจและแสวงหาทรัพยากรทางธรรมชาติประเภทปิโตรเลียมในพื้นที่ทะเล โดยผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตจากประเทศไทยจะมีการติดตั้งแท่นขุดเจาะน้ำมันที่อยู่ใต้พื้นดินใต้พื้นทะเลอยู่ตามสัญญาสัมปทานเพื่อสำรวจ แสวงหา ขุดเจาะเพื่อนำปิโตรเลียมขึ้นมาไม่ว่าจะเป็นก๊าซธรรมชาติ หรือน้ำมันดิบ และนำปิโตรเลียมที่ได้นั้นส่งเข้ามาที่โรงกลั่นปิโตรเลียมที่บริเวณชายฝั่ง โดยการขนส่งทางเรือหรือทางท่อขนส่งทางทะเล และเมื่อได้กลั่นเป็นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมจนได้ น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดต่าง ๆ หรือก๊าซเชื้อเพลิงแล้วก็จะมีการนำน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดต่าง ๆ หรือก๊าซเชื้อเพลิงเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ โดยแบ่งเป็นการขายภายในประเทศไทย และการส่งออก

---

[1] กรมศุลกากร, **การค้าไทย** [Online], 19 กุมภาพันธ์ 2560. แหล่งที่มา http://www2.ops3.moc.go.th/.

[2] กรมสรรพสามิต, **รายงานประจำปี 2558** [Online], 19 กุมภาพันธ์ 2560. แหล่งที่มา https://www.excise.go.th/cs/groups/public/documents/document/mjaw/mtmx/~edisp/webportal16200131324.pdf.

ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมดังกล่าวไปยังต่างประเทศ และยังมีบางส่วนโดยเฉพาะน้ำมันเชื้อเพลิงที่จะถูกนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงให้แก่เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่แท่นขุดเจาะน้ำมันเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงพลังงานให้แก่เครื่องจักรขุดเจาะและแสวงหาทรัพยากรทางธรรมชาติประเภทปิโตรเลียมในพื้นที่ทะเล ซึ่งปรากฏปัญหาว่า แท่นขุดเจาะดังกล่าวตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ไหล่ทวีปตามกฎหมายระหว่างประเทศ โดยการนำน้ำมันเชื้อเพลิงจากชายฝั่งส่งไปยังพื้นที่แท่นขุดเจาะซึ่งตั้งอยู่บริเวณไหล่ทวีปนั้น ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องของพิธีการทางศุลกากรและการจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องจากปัญหาการตีความเกี่ยวกับพื้นที่ไหล่ทวีปถือเป็นราชอาณาจักรหรือไม่ ซึ่งหากไม่ถือว่าเป็นราชอาณาจักร กระบวนการจัดเก็บภาษีน้ำมันเชื้อเพลิงดังกล่าวจะได้รับการยกเว้นภาษีสรรพสามิตสินค้าน้ำมันเชื้อเพลิงที่ส่งออกนอกราชอาณาจักร ซึ่งเป็นการส่งเสริมการส่งออกของอุตสาหกรรมน้ำมันภายในประเทศ ที่กรมสรรพสามิตกำหนดให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตมีสิทธิขอยกเว้นหรือคืนภาษีได้สำหรับสินค้าน้ำมันที่ส่งออกนอกราชอาณาจักร หรือนำเข้าไปในเขตปลอดอากรตามมาตรา 100 แห่ง พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 จึงทำให้เป็นกรณีข้อโต้แย้งกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ กับผู้ประกอบการ เนื่องจากเกิดผลกระทบจากกระบวนการยกเว้นภาษีทำให้รัฐไม่มีรายได้ภาษีสรรพสามิตจากกิจกรรมการส่งสินค้าน้ำมันออกนอกราชอาณาจักรดังกล่าว

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นก่อให้เกิดปัญหาตามกรณีศึกษา โดยมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นระหว่างกรมศุลกากร กับ บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด สืบเนื่องจากกรณีประเทศไทยให้สัมปทานขุดเจาะน้ำมันบนพื้นที่บริเวณไหล่ทวีปทางด้านอ่าวไทยแก่ บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด และต่อมาได้มีการส่งน้ำมันเชื้อเพลิงจากโรงกลั่นชายฝั่งเพื่อนำออกไปใช้กับเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่แท่นขุดเจาะน้ำมัน ซึ่งเดิมการปฏิบัติพิธีการศุลกากรสำหรับการส่งน้ำมันไปใช้ที่แท่นขุดเจาะ ถือว่าอยู่ในราชอาณาจักรโดยอ้างอิงหลักการตีความตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 มาตรา 4 ที่กำหนดให้ราชอาณาจักร หมายความรวมถึง เขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทย ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไปและ ตามสัญญากับต่างประเทศด้วยทำให้ต้องปฏิบัติพิธีการแบบการค้าชายฝั่ง บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด จึงต้องชำระภาษีสำหรับการค้าน้ำมันภายในทุกประเภท เช่น ภาษีสรรพสามิต ภาษีเพื่อมหาดไทย กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และภาษีมูลค่าเพิ่ม[3] แต่ด้วยการที่กฎหมายและระเบียบที่ไม่มีชัดเจนไม่ได้กำหนดนิยามของคำว่า “ราชอาณาจักรไทย” ไว้ในกฎหมายว่าด้วยศุลกากร จึงทำให้เกิดกรณีที่สำนักกฎหมายกรมศุลกากรวินิจฉัยว่า การนำน้ำมันเชื้อเพลิงไปใช้ที่แท่นขุดเจาะน้ำมันบริเวณพื้นที่

[3] คณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 28/2525.

“ไหล่ทวีป” ของอ่าวไทยถือว่าเป็นการส่งออก[4] ซึ่งจะทำให้บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ได้รับการยกเว้นอากรขาออกและทำให้ไม่ต้องชำระสำหรับการค้าน้ำมันภายในว่าจะเป็น ภาษีสรรพสามิต ภาษีเพื่อมหาดไทย กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และภาษีมูลค่าเพิ่ม ทำให้การส่งน้ำมันเชื้อเพลิงจากชายฝั่งของประเทศไทยไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันอันมีระยะห่างจากชายฝั่งตั้งแต่ 12 ไมล์ทะเลขึ้นไป ถือเป็นการส่งของออกไปนอกราชอาณาจักร มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติพิธีการจากการค้าชายฝั่ง ไปเป็นการปฏิบัติพิธีการส่งออก ทำให้ บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ได้รับการยกเว้นภาษีและเงินกองทุนน้ำมันภายในราชอาณาจักร ส่งผลให้ประเทศไทยจัดเก็บรายได้ลดลงและจะต้องมีการคืนภาษีที่ได้เคยเรียกเก็บจากบริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ไว้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 คณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีการตีความเรื่องการส่งน้ำมันเชื้อเพลิงจากโรงกลั่นบนชายฝั่งประเทศไทยไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันบนพื้นที่ไหล่ทวีป ว่ากรณีดังกล่าวถือว่าอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยถือตามกฎหมายปิโตรเลียมที่กำหนดให้ “ราชอาณาจักร” หมายรวมถึงไหล่ทวีปด้วย[5] ทำให้จะต้องมีการจัดเก็บภาษีและเรียกให้บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ชำระในส่วนที่ได้รับการยกเว้นหรือได้รับคืนจากความเห็นของกรมศุลกากรก่อนหน้า ทำให้เกิดปัญหาการตีความเพื่อการจัดเก็บภาษีดังกล่าว และเกิดประเด็นความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในเรื่องของนำน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันว่าจะเป็นการส่งออกหรือการเคลื่อนย้ายภายใน ซึ่งมีความเห็นของกรมศุลกากร คณะกรรมการกฤษฎีกา และคำพิพากษาศาลฎีกา ยังมีความขัดแย้งกัน และในส่วนของตัวบทกฎหมายว่าด้วยศุลกากรที่เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงแต่ไม่ได้มีการระบุไว้ชัดเจนว่าความหมายของคำว่า “ราชอาณาจักร” จะให้หมายรวมถึงพื้นที่ไหล่ด้วย แต่เนื่องจากในอดีตมีการตีความโดยการอาศัยการตีความและการนำกฎหมายอื่นมาใช้เทียบเคียง จึงทำให้ยังขาดหลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออก ในพื้นที่บริเวณแท่นขุดเจาะน้ำมันที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ไหล่ทวีป โดยเทียบเคียงได้กับกรณีของการขุดเจาะน้ำมันในเขตพื้นที่พัฒนาร่วมที่มีหลักเกณฑ์ในลักษณะดังกล่าวอย่างชัดเจนซึ่งพื้นที่ตั้งก็อยู่ในเขตพื้นที่ไหล่ทวีปเช่นเดียวกันระหว่างไทยกับประเทศมาเลเซีย[6] ซึ่งมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน

ดังนั้น ในสารนิพนธ์นี้จึงได้ศึกษาเรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออก ในพื้นที่แท่นขุดเจาะน้ำมันบนพื้นที่ไหล่ทวีป โดยศึกษาในกรณีข้อพิพาทของบริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด

---

[4] หนังสือกรมศุลกากร ที่ กค 7573/4659 ลงวันที่ 2 พฤษภาคม 2544 เรื่องตอบข้อหารือของบริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด.

[5] คณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1886/2559.

[6] พระราชบัญญัติองค์กรร่วมไทย - มาเลเซีย พ.ศ. 2533.

ที่เกิดขึ้น ซึ่งประเทศไทยนอกจากต้องคำนึงถึงกฎหมายที่มีอยู่ภายในประเทศแล้วยังจะต้องคำนึงถึงหลักกฎหมายระหว่างประเทศอันเป็นหลักสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของประเทศไทยเพื่อไม่ให้ขัดหรือแย้งในกรณีของการกำหนดสิทธิในบริเวณไหล่ทวีปและเขตทางทะเลและเขตแดนทางทะเลที่นานาประเทศให้การยอมรับและถือปฏิบัติอันเป็นการเคารพในกฎกติการะหว่างประเทศและสร้างความยอมรับนับถือในการสร้างกฎกติกาแนวปฏิบัติระหว่างประเทศเพื่อไม่เกิดความขัดแย้งหรือปัญหาทับซ้อนหรือการอ้างสิทธิเกินส่วนทำให้เกิดปัญหาระหว่างประเทศและความชัดเจนดังกล่าวยังถือเป็นรากฐานสำคัญของหลักการค้าระหว่างประเทศที่จะกำหนดลักษณะการค้าขายบนพื้นที่บริเวณใดจะถือเป็นการค้าระหว่างประเทศอันเนื่องมาจากเขตทะเล และกิจกรรมการค้าระหว่างประเทศทะเลถือเป็นพื้นที่สำคัญเนื่องจากการประกอบการค้าระหว่างประเทศต้องอาศัยทะเลเป็นเส้นทางในการขนส่งสินค้า ตลอดจนเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติสำคัญของโลกจึงทำให้พื้นที่ทั้งพื้นอากาศ พื้นน้ำทะเล พื้นดินท้องทะเลและพื้นดินใต้ผิวดินพื้นทะเลกลายเป็นพื้นที่ที่เรียกได้ว่าเป็นเวทีแห่งการแย่งชิงการครอบครองเพื่อประโยชน์ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และหากรัฐใดสามารถครอบครองทรัพยากรในทะเลได้มากก็ย่อมจะสามารถสร้างพลังทางเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงทางพลังงานและการเมืองได้มากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งรวมถึงประเทศไทยที่มีอาณาเขตพื้นดินติดกับส่วนของทะเลจึงถือเป็นรัฐชายฝั่งรัฐหนึ่งที่จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องของเขตทางทะเลและเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติที่จะได้รับด้วยเป็นสำคัญ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงหลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงในกรณีแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งตั้งอยู่บนไหล่ทวีป

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงกฎหมายในเรื่องการแบ่งเขตทางทะเลและเขตแดนทางทะเลของประเทศไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออก น้ำมันเชื้อเพลิงในกรณีแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งตั้งอยู่บนไหล่ทวีปที่เหมาะสม

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

กรณีการนำเข้าส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังบริเวณแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งตั้งอยู่บนพื้นที่ไหล่ทวีปยังไม่ถือเป็นการส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร อันมีผลทำให้เป็นการค้านำมันในภายในประเทศ ซึ่งจะต้องมีการจัดเก็บภาษีการค้าน้ำมันดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต แต่เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยศุลกากรที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีความชัดเจนและสามารถใช้บังคับกับการส่งน้ำมันดังกล่าว จึงควรต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยศุลกากรให้มีความสอดคล้อง

และเหมาะสมเพื่อให้สามารถจัดเก็บภาษีจากการนำเข้าส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังบริเวณแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งตั้งอยู่บนพื้นที่ไหล่ทวีปได้อย่างชอบธรรม

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาถึงกฎหมายว่าด้วยศุลกากร การนำเข้า-ส่งออก น้ำมันเชื้อเพลิงในกรณีแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งตั้งอยู่บนไหล่ทวีป กฎหมายว่าด้วยศุลกากรและการจัดเก็บอากร กฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล เขตทางทะเลและเขตแดนทางทะเล แนวคำพิพากษาฎีกา และแนวคำวินิจฉัยของหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ในเรื่องการนำเข้า-ส่งออกปิโตรเลียมและน้ำมันเชื้อเพลิงในกรณีแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งตั้งอยู่บนไหล่ทวีป

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงในกรณีแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งตั้งอยู่บนไหล่ทวีป

1.5.2 เพื่อให้ทราบถึงกฎหมายในเรื่องการแบ่งเขตทางทะเลและเขตแดนทางทะเลของประเทศไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ

1.5.3 เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออกผลิตภัณฑ์น้ำมันในกรณีแท่นขุดเจาะน้ำมันที่เหมาะสม

1.6 วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร โดยการค้นคว้าและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงในกรณีแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งตั้งอยู่บนไหล่ทวีปและการแบ่งเขตทางทะเลและเขตแดนทางทะเลตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งมาจากหนังสือ บทความในวารสารและจุลสารกฎหมาย วิทยานิพนธ์ บทบัญญัติของกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่าง ๆ เรียบเรียงและอ้างอิงประกอบเนื้อหาการศึกษาในแต่ละบทต่อไป

บทที่ 2
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอาณาเขตทางทะเล

ในบทนี้จะกล่าวถึงข้อความคิดในสองส่วน โดยในส่วนแรกจะกล่าวถึงเกี่ยวกับแนวความคิดพื้นฐานว่าด้วยหลักการกำหนดเขตแดนทางทะเลตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ การนำเข้าส่งออกตามกฎหมายศุลกากร การประกอบธุรกิจปิโตรเลียมบนพื้นที่ไหล่ทวีป และแนวคิดที่เกี่ยวกับผลประโยชน์แห่งชาติอันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงในการศึกษาดังกล่าว สำหรับในส่วนที่สองจะกล่าวถึงความเห็น ข้อวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ และแนวคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตแดนทางทะเล การนำเข้า ส่งออกบนพื้นที่ไหล่ทวีป และที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ส่งน้ำมันเชื้อเพลิงจากชายฝั่งไปใช้ที่แท่นขุดเจาะน้ำมันบนพื้นที่บริเวณไหล่ทวีป เพื่อศึกษาถึงแนวความคิดการตีความเรื่องการกำหนดเขตแดนทางทะเลบนพื้นที่ไหล่ทวีป และพิจารณาการนำเข้า ส่งออกบนพื้นที่ไหล่ทวีป ในลำดับแรกจะต้องทำความเข้าใจภาพรวมของแนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักการกำหนดเขตแดนทางทะเลตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ การนำเข้า ส่งออกตามกฎหมายศุลกากร และการประกอบธุรกิจปิโตรเลียมบนพื้นที่ไหล่ทวีปเสียก่อน ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 แนวความคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับหลักการกำหนดเขตแดนทางทะเลตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ การนำเข้า ส่งออกตามกฎหมายศุลกากร และการประกอบธุรกิจปิโตรเลียมบนพื้นที่ไหล่ทวีป

2.1.1 การกำหนดเขตแดนทางทะเลตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ

การศึกษาเรื่องการกำหนดเขตแดนทางทะเล จำเป็นต้องศึกษาถึงแนวคิดหลักเกณฑ์การกำหนดเขตแดนทางทะเลตามกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์การกำหนดเขตแดนทางทะเลและขอบเขตของการกำหนดไหล่ทวีปและอำนาจเหนือบริเวณของพื้นที่ไหล่ทวีป เพื่อทราบถึงเจตนารมณ์ของการออกกฎหมายและเพื่อสามารถทำการแยกแยะลักษณะของเขตแดนและส่วนพื้นที่ที่เรียกว่าไหล่ทวีปว่าอยู่ในส่วนใดของการกำหนดเขตแดนรวมถึงสิทธิและอำนาจเหนืออาณาเขตทางทะเลมามีอยู่มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นการกำหนดขอบเขตของราชอาณาจักรไทยในการพิจารณาการนำเข้า ส่งออกตามกฎหมายศุลกากรได้ในหัวข้อต่อไป โดยอาณาเขตทางทะเล[1] ตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายทะเล ซึ่งนานาชาติเคารพปฏิบัติตามในฐานะ

[1] สถาบันวิจัยทรัพยากรทางน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, **อาณาเขตทางทะเล (Maritime Zone)** [Online], 3 มีนาคม 2560. แหล่งที่มา http://www.mkh.in.th/index.php/2010-03-22-18-01-39.

ประมวลกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศจำแนกอาณาเขตทางทะเลออกเป็นหลายประเภท โดยเขตอำนาจของรัฐชายฝั่งในแต่ละเขตจะแตกต่างกันออกไปตามระยะห่างจากฝั่ง กล่าวคือ ยิ่งห่างจากฝั่งทะเลเท่าใด เขตอำนาจก็จะลดน้อยลงไปตามลำดับ การศึกษาเขตทางทะเลต่าง ๆ จึงต้องพิจารณาทั้งความหมาย เขตอำนาจของรัฐภายในเขตที่ถูกแบ่งตามที่กำหนดดังกล่าว ซึ่งอาณาเขตทางทะเลสามารถออกได้เป็น 6 เขต ได้แก่

1) น่านน้ำภายใน (Internal Waters)[2]

1.1) ความหมาย น่านน้ำภายใน หมายถึงน่านน้ำทะเลที่อยู่ระหว่างเส้นฐาน[3] กับชายฝั่งหรือน่านน้ำส่วนที่อยู่ถัดจากเส้นฐานเข้ามาทางแผ่นดิน มีฐานะเทียบเท่ากับดินแดนของรัฐโดยตามอนุสัญญาเจนีวา ว่าด้วยทะเลอาณาเขต และเขตต่อเนื่อง ค.ศ.1958 ข้อ 5 อนุ 1 (Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone 1958)[4] และตามอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 8 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982 : UNCLOS) [5] ได้กล่าวว่า น่านน้ำทางด้านแผ่นดินของเส้นฐานแห่งทะเลอาณาเขตประกอบ

---

[2] มัลลิกา พินิจจันทร์, **กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล,** พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2559), 23.

[3] เส้นฐานแบ่งออกได้เป็นเส้นฐานปรกติและเส้นฐานตรงตามอนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ค.ศ. 1958 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982

1. เส้นฐานปกติซึ่งเป็นแนวน้ำลดต่ำสุดตลอดชายฝั่งทะเล

2. เส้นฐานตรง ซึ่งเป็นแนวที่ใช้สำหรับกรณีที่ชายฝั่งทะเลของรัฐมีลักษณะเว้าแหว่งตัดลึกเข้ามาในแผ่นดินหรือเป็นแหลมยื่นล้ำออกไปในฝั่งทะเล การกำหนดเส้นฐานตรงเป็นผลจากการลากเส้นตรงเชื่อมขอบนอกของแผ่นดินตามแนวชายฝั่ง และหากมีเกาะตามชายฝั่งในบริเวณใกล้เคียงและต่อเนื่องกันก็อาจลากเส้นเชื่อมขอบนอกของเกาะตลอดแนวแล้วจึงโยงเข้าหาฝั่งทะเล เส้นฐานทั้งสองประเภทใช้เป็นเกณฑ์พื้นฐานสำหรับวัดความกว้างของอาณาเขตทางทะเลต่าง ๆ ของรัฐ.

[4] Article 5

1. Waters on the landward side of the baseline of the territorial sea form part of the internal waters of the State.

[5] Part II Territorial Sea and Contiguous Zone Section 2. Limits of The Territorial Sea Article 8 Internal waters

1. Except as provided in Part IV, waters on the landward side of the baseline of the territorial sea form part of the internal waters of the State.

2. Where the establishment of a straight baseline in accordance with the method set forth in article 7 has the effect of enclosing as internal waters areas which had not previously been considered as such, a right of innocent passage as provided in this Convention shall exist in those waters.

เป็นส่วนหนึ่งของน่านน้ำภายในของรัฐถ้าระยะห่างระหว่างแนวน้ำลดของจุดทางเข้าตามธรรมชาติของอ่าวไม่เกิน 24 ไมล์ อาจลากเส้นปิดระหว่างแนวน้ำลดทั้งสองนี้ได้ และน่านน้ำที่ถูกปิดกั้นอยู่ภายในเส้นนี้ให้ถือว่าเป็นน่านน้ำภายใน

1.2) อำนาจของรัฐชายฝั่ง[6] รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยขยายอาณาเขตทั้งทางบกและน่านน้ำภายของตนซึ่งขายไปถึงห้วงอากาศเหนือทะเลอาณาเขตตลอดจนพื้นดินท้องทะเลกับดินใต้ผิวดินแห่งทะเลอาณาเขต และในกรณีหมู่เกาะ มีอำนาจอธิปไตยเลยน่านน้ำหมู่เกาะของตนไปจนถึงแนวทะเลที่ประชิดกันซึ่งเรียกว่าทะเลอาณาเขต จึงเห็นได้ว่า กฎหมายระหว่างประเทศถือว่าน่านน้ำภายในเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนของรัฐ รัฐชายฝั่งจึงมีอธิปไตยอย่างสมบูรณ์ จึงเห็นได้ว่ารัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยอย่างสมบูรณ์ในส่วนของพื้นที่น่านน้ำภายในซึ่งอำนาจอธิปไตยของรัฐยังขยายไปถึงห้วงอากาศเหนือน่านน้ำ และรวมถึงพื้นดินใต้ทะเล และใต้พื้นดินใต้ท้องทะเล โดยรัฐมีอำนาจนิติบัญญัติบริหารและตุลาการเหนือน่านน้ำเหล่านั้น

2) ทะเลอาณาเขตหรือน่านน้ำอาณาเขต (Territorial Seas or Waters)

2.1) ความหมาย ทะเลอาณาเขต หมายถึง ทะเลหรืออาณาเขตทางทะเลที่ประชิดชายฝั่งโดยอยู่ถัดจากน่านน้ำภายในและมีความกว้างกว้างวัดจากเส้นฐานออกไปในทะเลได้ไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล[7]

2.2) อำนาจของรัฐชายฝั่ง ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าทะเลอาณาเขตอยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐชายฝั่ง เช่นเดียวกับน่านน้ำภายในอนุสัญญาเจนีวา ว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ค.ศ.1958 ข้อ 1 อนุ 1 (Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone 1958)[8] และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 2[9] ได้บัญญัติว่าอำนาจอธิปไตยของรัฐขยายต่อไปจากอาณาเขตพื้นดินและน่านน้ำภายในของรัฐ จนถึงแนวทะเล

---

[6] กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ, **หนังสืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982,** (กรุงเทพฯ: เอราวัณการพิมพ์, 2548), 5.

[7] มัลลิกา พินิจจันทร์, **กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล,** 28.

[8] Article 1 of Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone 1958

1. The sovereignty of a State extends, beyond its land territory and its internal waters, to a belt of sea adjacent to its coast, described as the territorial sea.

[9] Article 2 Legal status of the territorial sea, of the air spaceover the territorial sea and of its bed and subsoil

1. The sovereignty of a coastal State extends, beyond its land territory and internal waters and, in the case of an archipelagic State, its archipelagic waters, to an adjacent belt of sea, described as the territorial sea.

ประชิดชายฝั่งของตน ซึ่งเรียกว่า ทะเลอาณาเขต อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้เพิ่มเติมกรณีของรัฐหมู่เกาะว่าจากน่านน้ำหมู่เกาะของตนจนถึงแนวทะเลประชิดชายฝั่ง ซึ่งเรียกว่า ทะเลอาณาเขต นอกจากนั้นข้อ 2 ยังกล่าวว่า อำนาจอธิปไตยของรัฐชายฝั่งขยายไปถึงห้วงอากาศเหนือทะเลอาณาเขตตลอดจนพื้นดินท้องทะเลและดินใต้ผิวดินของทะเลอาณาเขต

จึงเห็นได้ว่า รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยในส่วนของพื้นที่ของทะเลอาณาเขตซึ่งอำนาจอธิปไตยของรัฐยังขยายไปถึงห้วงอากาศเหนือน่านน้ำ และรวมถึงพื้นดินใต้ทะเล และใต้พื้นดินใต้ท้องทะเล โดยรัฐมีอำนาจนิติบัญญัติบริหารและตุลาการเหนือทะเลอาณาเขตเหล่านั้น

3) เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone)

3.1) ความหมาย[10] เขตต่อเนื่อง หมายถึง อาณาเขตทางทะเลของรัฐชายฝั่งที่อยู่ประชิดและถัดออกไปจากน่านน้ำอาณาเขตหรือทะเลอาณาเขต ซึ่งตามอนุสัญญากรุงเจนีวา ค.ศ. 1958 ได้มีการกล่าวเขตต่อเนื่องไว้และในจากอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติ ค.ศ. 1982 ตามข้อ 33 (2) ได้มีการกำหนดให้เขตต่อเนื่องมีความกว้างได้ไม่เกิน 24 ไมล์ทะเล หากรัฐชายฝั่งกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่องไว้อย่างเต็มที่ตามสิทธิที่มีในกฎหมายระหว่างประเทศ กล่าวคือ ทะเลอาณาเขตกว้าง 12 ไมล์ทะเล และเขตต่อเนื่องกว้าง 24 ไมล์ทะเลก็หมายความว่าเขตต่อเนื่องของรัฐนั้นมีความกว้าง 12 ไมล์ทะเล

3.2) อำนาจของรัฐชายฝั่ง ตามข้อ 33 (1) ของอนุสัญญาสหประชาชาติ ค.ศ. 1982 รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจในการควบคุม ป้องกัน ปราบปรามและลงโทษการกระทำการในเขตต่อเนื่องซึ่งมีผลเป็นการละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่งเกี่ยวกับการศุลกากร การเงิน การเข้าเมือง และการอนามัยหรือการสาธารณสุขในทะเลอาณาเขตหรือในดินแดนของรัฐชายฝั่งนั้น เช่น การนำสินค้าเข้ามาขายในเขตต่อเนื่องโดยไม่เสียภาษีโดยปรากฏอย่างชัดแจ้งว่าผู้ซื้อประสงค์จะนำสินค้านั้นเข้าไปใช้ในดินแดนของรัฐชายฝั่งอย่างแน่นอน และตามข้อ 33 วรรค 2 ของอนุสัญญาฉบับเดียวกัน รัฐชายฝั่งมีสิทธิที่จะคุ้มครองวัตถุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีซึ่งจมอยู่ใต้ทะเลในเขตต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อการควบคุมการค้าวัตถุดังกล่าวนี้ ในการใช้เขตอำนาจในเขตต่อเนื่องตามข้อ 33 รัฐชายฝั่งมีสิทธิที่จะสันนิษฐานว่า การเคลื่อนย้ายวัตถุเหล่านั้นออกจากพื้นดินใต้ท้องทะเลหรือจากใต้พื้นดินใต้ท้องทะเลของเขตต่อเนื่องของตน โดยมิได้รับความเห็นชอบจากรัฐชายฝั่งเสียก่อนถือเป็นการละเมิดกฎหมายและข้อบังคับภายในทะเลอาณาเขตหรือดินแดนของรัฐชายฝั่งนั้น

จึงเห็นได้ว่า รัฐชายฝั่งยังไม่มีอำนาจอธิปไตยในเขตต่อเนื่องแต่มีสิทธิอธิปไตยอย่างสมบูรณ์ในการพื้นที่เขตต่อเนื่องดังกล่าวเพื่อเป็นกรอบป้องกันในการสามารถใช้อำนาจอธิปไตยในเขตทะเล

---

[10] กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ, **หนังสืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982,** 15.

อาณาเขตได้อย่างต่อเนื่องไม่ขาดช่วงแม้จะไม่อยู่ในเขตทะเลอาณาเขตแต่ยังไม่ถึงขั้นจะทำรัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยในเขตต่อเนื่องมีเพียงสิทธิที่จะใช้เท่านั้นซึ่งปัจจุบันเขตต่อเนื่องถูกรวมอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามอนุสัญญาสหประชาชาติ ค.ศ. 1982

4) เขตไหล่ทวีป (Continental Shelf)

4.1) ความหมาย ส่วนพื้นที่ทะเลที่ขยายออกไปเลยทะเลอาณาเขตของรัฐตลอดส่วนต่อออกไปตามธรรมชาติของดินแดนทางบกของตน จนถึงริมนอกของขอบทวีป หรือถึงระยะ 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน ซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตในกรณีที่ริมนอกของขอบทวีปขยายไปไม่ถึงระยะนั้น[11]

4.2) อำนาจของรัฐชายฝั่ง ตามอนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเล ปี ค.ศ.1982 ข้อ 77 ว่าด้วยสิทธิของรัฐชายฝั่งเหนือไหล่ทวีปเหมือนกับอนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ปี ค.ศ.1958 ข้อ 2 ซึ่งบัญญัติว่า รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยเหนือไหล่ทวีป เพื่อความมุ่งประสงค์ในการสำรวจไหล่ทวีปและการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีป สิทธิอธิปไตยดังกล่าวเป็นสิทธิจำเพาะ กล่าวคือ ถ้ารัฐชายฝั่งไม่สำรวจไหล่ทวีปหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีป ผู้ใดจะเข้าดำเนินกิจกรรมเหล่านี้ โดยมิได้รับความยินยอมอย่างชัดแจ้งจากรัฐชายฝั่งไม่ได้ ทรัพยากรธรรมชาติประกอบด้วย แร่ และทรัพยากรที่ไม่มีชีวิตอย่างอื่นของพื้นดิน ท้องทะเล และใต้ผิวดิน รวมทั้งอินทรีภาพมีชีวิต ซึ่งเป็นประเภทติดอยู่กับที่

จึงเห็นได้ว่าบริเวณพื้นที่ไหล่ทวีป รัฐชายฝั่งไม่มีอำนาจอธิปไตยในพื้นที่ดังกล่าวแต่มีสิทธิอธิปไตยในไหล่ทวีปแต่สิทธิอธิปไตยดังกล่าวยังไม่เทียบเท่าสิทธิอธิปไตยในเขตต่อเนื่อง เนื่องจากสิทธิอธิปไตยในเขตไหล่ทวีปเป็นสิทธิจำเพาะ กล่าวคือ ถ้ารัฐชายฝั่งไม่สำรวจไหล่ทวีปหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีป ผู้ใดจะเข้าดำเนินกิจกรรมเหล่านี้ โดยมิได้รับความยินยอมอย่างชัดแจ้งจากรัฐชายฝั่งไม่ได้ ทรัพยากรธรรมชาติประกอบด้วย แร่ และทรัพยากรที่ไม่มีชีวิตอย่างอื่นของพื้นดิน ท้องทะเล และใต้ผิวดิน รวมทั้งอินทรีภาพมีชีวิต ซึ่งเป็นประเภทติดอยู่กับที่ เท่านั้น

5) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone)

5.1) ความหมาย เขตพื้นที่ที่อยู่ถัดจากทะเลอาณาเขตไปจนถึงทะเลหลวง มีความกว้างไม่เกิน 200 ไมล์ทะเล วัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ถ้ารัฐกำหนดเขตทะเลอาณาเขต 12 ไมล์ ก็คือ 188 ไมล์ต่อจากทะเลอาณาเขต[12]

---

[11] กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ, **หนังสืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982,** 36.

[12] เรื่องเดียวกัน**,** 25.

5.2) อำนาจของรัฐชายฝั่ง เนื่องจากเขตเศรษฐกิจจำเพาะไม่ได้บัญญัติไว้ในอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1958 เพิ่งปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรกในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 โดยรัฐรัฐมีสิทธิอธิปไตยในการสำรวจและแสวงหาประโยชน์ในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตบนพื้นน้ำ พื้นดิน ท้องทะเล และดินใต้ผิวดิน และกิจกรรมอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการสำรวจและแสวงประโยชน์ เพื่อจุดประสงค์ทางเศรษฐกิจ

จึงเห็นได้ว่า ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะรัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยในการสำรวจและแสวงหาประโยชน์ในการอนุรักษ์ และจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตบนพื้นน้ำ พื้นดิน ท้องทะเล และดินใต้ผิวดินและกิจกรรมอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการสำรวจและแสวงประโยชน์ เพื่อจุดประสงค์ทางเศรษฐกิจ โดยไม่ไม่อำนาจอธิปไตยเหนือเขตเศรษฐกิจจำเพาะซึ่งจากอาณาเขตของพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นอาจมีพื้นที่ที่เรียกว่าเขตต่อเนื่องและไหล่ทวีปรวมอยู่ด้วยซึ่งล้วนแต่เป็นพื้นที่รัฐชายฝั่งมิสิทธิอธิปไตยทั้งสิ้น

2.1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับไหล่ทวีป

เนื่องจากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาที่ตั้งอยู่บนบริเวณไหล่ทวีปในหัวข้อศึกษานี้จึงได้ทำการศึกษาทฤษฎีและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องของเขตทางทะเลในส่วนที่เรียกว่าไหล่ทวีปเพื่อทำความเข้าใจในแนวคิดและที่มาของการกำหนดไหล่ทวีปซึ่งสามารถแบ่งเป็นประเด็นได้ดังนี้

1) วิวัฒนาการของไหล่ทวีป แบ่งออกเป็น 4 ช่วงดังนี้

1.1) ยุคแรก เป็นช่วงที่เริ่มมีแนวคิดเกี่ยวกับไหล่ทวีปเกิดขึ้นโดยเมื่อปี ค.ศ.1803 ได้มีชาวฝรั่งเศสชื่อ Gerard de Rayneva ได้แต่งหนังสือเรื่อง The Institutions of the law, Nature and Nations และได้มีการกล่าวถึงให้ความเห็นว่า ก้นทะเลตามชายฝั่งของทวีป มีลักษณะทางธรณีวิทยาที่เป็นส่วนหนึ่งของทวีปและในระหว่างปี ค.ศ. 1880 – 1890 ก็ใช้คำว่า “ไหล่ทวีป” ในความหมายทางธรณีวิทยาที่หมายถึงส่วนของก้นทะเลที่อยู่ประชิดและล้อมรอบผืนแผ่นดิน โดยแผ่ขยายจากชายฝั่งไปจนถึงความลึกที่ก้นทะเลได้หักมุมลงสู่ความลึกมาก[13] ต่อมาในปี ค.ศ. 1916 The National Fishery Congress ใน Medrid โดยรัฐมนตรีของประเทศสเปน ได้สนับสนุนให้ประเทศสเปนขยายทะเลอาณาเขตรวมทั้งไหล่ทวีปออกไป เพื่อปกป้องการประมงของรัฐ และในปี ค.ศ. 1923 ได้มีการเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบน ไหล่ทวีป ในลักษณะของการเป็นเจ้าของบริเวณไหล่ทวีปนั้น อันเป็นการแสดงว่า มีการเริ่มสนใจปัญหาทางกฎหมายของก้นทะเลที่พ้นไปจากทะเลอาณาเขต ต่อมาในปี ค.ศ.1932 Gillbert Gidel ได้แต่งหนังสือเรื่อง Le Droit

[13] กิติ ศรัทธา, **ปัญหาทับซ้อนของไหล่ทวีปในอ่าวไทย กรณีศึกษาประเทศไทย ประเทศกัมพูชา ประเทศเวียดนาม** (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537), 3.

International Public De La Mer ได้แสดงความเห็นว่าพื้นผิวของก้นทะเลมีสถานะทางกฎหมายเป็นอย่างเดียวกันกับน่านน้ำที่อยู่เหนือบริเวณนั้น[14]

1.2) ยุคสำรวจและประกาศสิทธิของรัฐชายฝั่ง เนื่องจากมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีมากขึ้นรัฐต่าง ๆ สามารถค้นหาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีแหล่งกำเนิดจากพื้นดินใต้ท้องทะเลได้มากขึ้นรัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันโดยตรงต่อพื้นดินใต้ท้องทะเลบริเวณนั้น ๆ จึงได้ทำข้อตกลงสนธิสัญญาต่าง ๆ ต่อกัน เช่น ทรินิแดด และโทบาโกของสหราชอาณาจักรกับเวเนซูเอล่าของสหรัฐอเมริกา ได้ทำสนธิสัญญาระหว่างกันเกี่ยวกับพื้นที่ใต้ทะเลของอ่าวปาเรีย ในการจำกัดการอ้างและใช้สิทธิอธิปไตยและการควบคุมเหนือบริเวณใต้น้ำของอ่าวปาเรียซึ่งกันและกันในปี ค.ศ. 1942[15]

1.3) ยุคการประกาศสิทธิไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่ง แนวทางการปฏิบัติของรัฐต่าง ๆ ในการอ้างสิทธิและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนไหล่ทวีปก่อนปี ค.ศ.1945 ส่วนใหญ่จะเป็นการประกาศฝ่ายเดียวของรัฐชายฝั่ง (Unilateral Act) ซึ่งมีผลในทางกฎหมายระหว่างประเทศตามเจตนาของรัฐผู้ประกาศ เช่น จึงทำให้คำประกาศมีสาระสำคัญที่กำหนดไว้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งเห็นได้จาก คำประกาศอ้างสิทธิเหนือไหล่ทวีปของประธานาธิบดีทรูแมน สหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ.1945 (Proclamation by President Truman of 28 September 1945 on policy of the United states with respect to the natural resources of the subsoil and the sea bed of the continental shelf) จะเห็นว่ามีดังนี้

รัฐบาลของสหรัฐอเมริกาพิจารณาแล้วเห็นว่า การใช้อำนาจเหนือทรัพยากรธรรมชาติของดินใต้ผิวดินและก้นทะเลของไหล่ทวีปของสหรัฐอเมริกาเป็นสิ่งที่มีเหตุผลและยุติธรรม (Reasonable and Just) เพราะไหล่ทวีป คือ ส่วนที่ขยายออกไปจากพื้นแผ่นดินใหญ่ (land-mass) ชองฝั่งทะเลชองสหรัฐอเมริกาและเป็นส่วนประกอบตามธรรมชาติ (Naturally Appurtenant) ของผืนแผ่นดินใหญ่นั้น ดังนั้นประธานาธิบดีทรูแมนจึงประกาศนโยบายของสหรัฐอเมริกาว่า ทรัพยากรธรรมชาติของดินใต้ผิวดินและก้นทะเลของไหล่ทวีปที่อยู่ใต้ทะเลหลวง แต่อยู่ต่อเนื่องกับฝั่งทะเลของสหรัฐอเมริกา เป็นสิทธิของอเมริกาในการมีอำนาจตามกฎหมายและการควบคุมเหนือทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้น และในกรณีที่ไหล่ทวีปแผ่ขยายไปยังฝั่งทะเลของอีกรัฐหนึ่ง หรือเป็นการใช้ไหล่ทวีปร่วมกันกับรัฐที่อยู่ชิดกับสหรัฐอเมริกาขอบเขตของไหล่ทวีปจะถูกพิจารณากำหนด

[14] เรื่องเดียวกัน, 4.

[15] เรื่องเดียวกัน.

โดยสหรัฐอเมริกาและรัฐที่เกี่ยวข้องโดยสอดคล้องกับหลักความเที่ยงธรรม (Equity) ทั้งนี้สถานะของทะเลหลวงที่อยู่เหนือไหล่ทวีปและสิทธิการเดินเรือโดยเสรีจะไม่ถูกกระทบกระเทือนแต่ประการใด[16]

จากการประกาศดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า เป็นการอ้างสิทธิเหนือไหล่ทวีปของสหรัฐอเมริกาในการมีอำนาจควบคุมการบริหารทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปของตน และคำประกาศอ้างสิทธิเหนือไหล่ทวีปของประธานาธิบดีทรูแมนดังกล่าว เป็นการประกาศฝ่ายเดียว (Unilateral act) มีสถานะเป็นกฎหมายที่สหรัฐอเมริกา จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับคำประกาศ และเรียกได้ว่าเนื้อหาสาระของประกาศดังกล่าวได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ของการอ้างสิทธิเหนือไหล่ทวีปไว้โดยให้ รัฐชายฝั่งมีสิทธิโดยกำเนิด (Original) โดยธรรมชาติ (Natural) และเพียงผู้เดียว (Exclusive) เหนือไหล่ทวีปที่ออกไปจากชายฝั่งของรัฐนั้น

1.4) ยุคปัจจุบัน สืบเนื่องจากที่ผ่านมามีการประกาศสิทธิเหนือไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่งขึ้นโดยแต่ละรัฐชายฝั่งมีการประกาศอ้างสิทธิแต่ฝ่ายเดียวจึงทำให้มีปัญหากรณีทับซ้อนกันและนำไปสู่ปัญหาพิพาททางเขตแดนประกอบกับในและประเทศได้เริ่มเข้ามามีการทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศขึ้นหลายสนธิสัญญาจึงเกิดเป็นแนวคิดในการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการกำหนดเขตของไหล่ทวีปขึ้นเป็นกฎหมายระหว่างประเทศขึ้นซึ่งจะเห็นได้จากการเกิดอนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อเป็นหลักกฎหมายในการกำหนดเขตไหล่ทวีปขึ้น ซึ่งเป็นสนธิสัญญาพหุภาคีและเป็นสนธิสัญญาที่มีการประมวลกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับกฎหมายทะเลที่มีอยู่ให้ปรากฏในรูปของกฎหมายลายลักษณ์อักษรตลอด จนเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ให้มีผลบังคับเป็นกฎหมาย (Law Making Treaties) ขึ้นด้วยสนธิสัญญา 2 ฉบับนั้น คือ อนุสัญญากรุงเจนิวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ. 1958 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ซึ่งรายละเอียดหลักเกณฑ์การกำหนดไหล่ทวีปจะได้มีการศึกษาและกล่าวถึงต่อไปในบทที่ 3

จากวิวัฒนาการของการกำหนดเรื่องไหล่ทวีปของแต่ละประเทศรัฐชายฝั่งจะเห็นได้ว่าในบริเวณไหล่ทวีปนั้นมีทรัพยากรทางธรรมชาติโดยเฉพาะทรัพยากรด้านพลังงานอยู่ใต้พื้นดินใต้ทะเลไหล่ทวีปเป็นจำนวนมากและมีความสำคัญด้านเศรษฐกิจเนื่องจากการอ้างสิทธิดังกล่าวนั้นมาพร้อมกับมูลค่าของทรัพยากรดังกล่าวด้วยแต่อย่างไรก็ตามเจตนารมณ์ในการกำหนดไหล่ทวีปนั้นมิได้มีการกำหนดในเรื่องของการเป็นเจ้าของเขตแดนไว้โดยชัดเจนแต่เป็นการกำหนดเพื่อให้รัฐชายฝั่งสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในไหล่ทวีปได้อย่างสมบูรณ์เท่านั้นจึงมิใช่กรณีการกำหนดเขตแดนของรัฐชายฝั่งที่จะมีอำนาจอธิปไตยอย่างอื่นด้วยเหนือบริเวณไหล่ทวีป

[16] เรื่องเดียวกัน, 6.

2.1.3 ความหมายอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตย

เนื่องจากการกำหนดเขตทางทะเลถูกแบ่งออกเป็นหลายเขตซึ่งเขตทางทะเลแต่ละเขตรัฐชายฝั่งจะมีอำนาจอธิปไตยเหนือเขตทางทะเลนั้นต่างกัน ในหัวข้อนี้จึงจะได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของอำนาจอธิปไตยเพื่อนำไปพิจารณาประกอบเขตทางทะเล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความหมาย อำนาจอธิปไตย (Sovereignty) หมายถึง อำนาจที่แสดงความเป็นใหญ่ ความเป็นอิสระ ไม่ขึ้นต่อใคร หรือต้องเชื่อฟังคำสั่งคำบัญชาของผู้ใดที่เหนือตนโดยปราศจากความยินยอมของตน[17]

2) ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจอธิปไตย

2.1) ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ถือว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน และประชาชนทุกคนใช้อำนาจอธิปไตยเองในกิจการทั้งปวงโดยตรง หรือระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในลักษณะโดยอ้อม คือ ให้ประชาชนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นทำการแทนตน ซึ่งทฤษฎีนี้เป็นของรุสโซ่ ซึ่งได้กล่าวถึงไว้ในหนังสือสัญญาประชาคม (Social Contract) ว่า สังคมเกิดจากความยินยอมพร้อมใจกันของมนุษย์ การที่มนุษย์ทุกคนยินยอมมารวมเป็นสังคมนั้นก่อให้เกิดสัญญาประชาคมขึ้นซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะทำสัญญากับคนอื่น ๆ หรือทุกคน ที่ว่า “เราทุกคนจะยอมมอบร่างกายและอำนาจทุกอย่างที่มีอยู่ร่วมกัน ภายใต้อำนาจสูงสุดของเจตนารมณ์ร่วมกันของสังคม และเราก็จะได้รับส่วนในฐานะที่เป็นสมาชิกที่แยกจากกันมิได้ของส่วนรวม ผู้เข้าร่วมแต่ละคนรวมกับทุกคนไม่ใช่กับใครคนใดคนหนึ่ง โดยนัยนี้ เขาผู้นั้น ไม่คิดเชื่อฟังใครนอกจากตัวเอง และยังคงมีเสรีภาพเหมือนเมื่อก่อน[18]

จึงเห็นได้ว่า อำนาจอธิปไตยของรัฐที่แท้จริงนั้นเป็นของประชาชนของรัฐนั้น ไม่ว่าจะเป็นใช้อำนาจอธิปไตยด้วยตัวประชาชนเองหรือใช้โดยผ่านผู้แทนของประชานชนที่ประชาชนได้เลือกเป็นตัวแทนในการใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเอง

2.2) ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ หมายความว่า อำนาจอธิปไตยไม่ใช่ของประชาชน แต่เป็นของ “ชาติ” ซึ่ง “ชาติ” เป็นสิ่งที่สมมติขึ้นมา ชาติเกิดจากการรวมกันของพลเมืองทุกคน ซึ่งถ้าแยกเป็นคนแต่ละคนแล้วจะไม่มีเลย แต่ถ้ารวมกันทุกคนแล้ว ย่อมเป็น “ชาติ” ซึ่งเป็นทุกสิ่งทุกอย่าง โดยมี ซีเอเยส์ ชาวฝรั่งเศส ผู้เสนอทฤษฎีว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติที่เห็นว่า เจตนารมณ์ของชาติจะแสดงออกได้ก็แต่โดยชาติ โดยผ่านผู้แทนของชาติ และผู้แทนที่ได้รับ

---

[17] มานิตย์ จุมปา, **คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540),** (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2543), 16.

[18] เรื่องเดียวกัน, 17.

เลือกโดยประชาชนนั้น เมื่อได้รับเลือกแล้วไม่ใช่ผู้แทนของราษฎรที่เลือก แต่เป็นผู้แทนของชาติจึงเป็นอิสระ ไม่ถูกผูกมัดโดยสัญญาใด ๆ กับประชาชนผู้เลือก และมีอิสระที่จะทำแทนชาติได้เต็มที่[19]

จะเห็นได้ว่าอำนาจอธิปไตยของรัฐตามทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญของการรวมตัวเป็นชาติ โดยประชาชนถือเป็นสมาชิกของชาติซึ่งหากแยกตัวออกจากชาติแล้วก็จะไม่มีอำนาจอธิปไตยซึ่งแตกต่างกับทฤษฎีแรกที่อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน

3) ลักษณะที่สำคัญของความเป็นอำนาจอธิปไตยแบบสมบูรณ์[20]

3.1) มีความสมบูรณ์เด็ดขาด คือ ต้องไม่ถูกจำกัดจากสิ่งใด ๆ ถือเป็นอำนาจที่เด็ดขาด และบริบูรณ์ในตัวเอง โดยไม่มีอำนาจใดมาลบล้างได้

3.2) ความครอบคลุมทั่วไปรอบด้าน คือ การแผ่ขยายไปยังทุกคน ทุกกลุ่มคนภายในรัฐ

3.3) ความยืนยงถาวร คือ จะต้องอยู่ตลอดไปคู่กับรัฐเสมอโดยไม่สูญสลาย ตราบเท่าที่ยังมีความเป็นรัฐอยู่

3.4) ความไม่อาจถูกแบ่งแยกได้ เนื่องจากเป็นอำนาจสูงสุดเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งเป็นอำนาจทางนามธรรม แต่สามารถแบ่งแยกตามหน้าที่ (Separation of Power) ซึ่งประเทศไทยได้จัดรูปแบบการใช้อำนาจอธิปไตยตามระบบรัฐสภา โดยแยกองค์กรเป็น 3 องค์กร คือ องค์กรนิติบัญญัติ องค์กรบริหาร และองค์กรตุลาการ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน โดยนักปรัชญาที่มีอิทธิพลคือ มงเตสกิเออ ได้อธิบายไว้ในหนังสือเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย ได้อธิบายถึง อำนาจนิติบัญญัติ คือ อำนาจเกี่ยวกับการวางระเบียบบังคับทั่วไปในรัฐ เช่น ออกกฎหมายพิจารณาเงินงบประมาณและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้อำนาจ อำนาจบริหาร เป็นอำนาจปฏิบัติการซึ่งขึ้นอยู่กับกฎหมายมหาชน เช่น การนำกฎหมายมาบังคับใช้หรือออกกฎหมายบางส่วนที่มีความสำคัญน้อยกว่านิติบัญญัติ โดยมีรัฐบาลและคณะรัฐมนตรี เป็นผู้ใช้อำนาจ และอำนาจตุลาการ เป็นอำนาจปฏิบัติการต่าง ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับกฎหมายแพ่ง คือ อำนาจในการวินิจฉัยอรรถคดี เช่น ในการตีความตัวบทกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมทั้งตัดสินพิจารณาคดีต่าง ๆ โดยมีหน่วยงานศาลและกระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่ใช้อำนาจนี้ เป็นต้น

4) สิทธิอธิปไตย[21] สิทธิอธิปไตยมีที่มาจากคำในภาษาอังกฤษ คำวา Sovereign Rights เป็นการผสมคำระหว่างคำว่า Rights ที่แปลว่า สิทธิ กับคำว่า Sovereign ที่แปลว่า อธิปไตย จึงมี

---

[19] เรื่องเดียวกัน, 18.

[20] พฤทธิสาณ ชุมพล, ม.ร.ว., **คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย,** (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), 13.

[21] เจริญ คัมภีรภาพ, **อำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยเหนือฐานทรัพยากรพันธุกรรมพืช** [Online], 23 เมษายน 2560. แหล่งที่มา http://measwatch.org/writing/1582.

ความหมายว่า สิทธิที่จะใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งแม้จะเป็นสิทธิที่จะสามารถใช้อำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจรัฐสูงสุดของรัฐก็ตามแต่กรณีสิทธิอธิปไตย เป็นเขตอำนาจของรัฐที่มีลักษณะจำกัดกว่าเขตอำนาจรัฐที่รัฐมีอำนาจอธิปไตย เนื่องจากอำนาจอธิปไตยรัฐแสดงว่ารัฐมีอำนาจอย่างสมบูรณ์ในเขตพื้นที่นั้นครอบคลุมทุกเรื่อง แต่ในกรณีสิทธิอธิปไตยรัฐไม่ได้มีอำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่นั้นแต่เพียงรัฐมีสิทธิดำเนินการ ควบคุม หรือกระทำกิจกรรมได้เพียงเฉาพะอย่างที่ถูกกำหนดไว้เท่านั้น[22]

จึงเห็นได้ว่า อำนาจอธิปไตยของรัฐแต่ละรัฐนั้นเป็นอำนาจเสร็จเด็ดขาดครอบคลุมทุกกิจกรรมที่สามารถกำหนดควบคุม กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นในพื้นที่อาณาเขตของรัฐได้อย่างสมบูรณ์ แต่ สิทธิอธิปไตยของรัฐนั้นคือรัฐมีเพียงสิทธิอธิปไตยในการใช้หรือทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดที่ถูกกำหนดไว้หรือมีกฎหมายรองรับไว้เท่านั้น แต่โดยรัฐไม่ได้มีอำนาจอธิปไตยสมบูรณ์อย่างเช่นปกติในพื้นที่ที่รัฐมีอำนาจอธิปไตยแต่อย่างใด

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการนำเข้าส่งออก

เนื่องจากเป็นกรณีที่การกำหนดเขตแดนทางทะเลถือเป็นการกำหนดหลักการพื้นฐานของระบบการค้าระหว่างประเทศ เพราะการกำหนดว่าแต่ละรัฐมีอาณาเขตของตนอยู่ถึงบริเวณใดแล้ว ในการกระทำกิจกรรมการค้าไม่ว่าจะเป็นการซื้อการขายสินค้า การขนส่งสินค้านอกพื้นที่อาณาเขตของรัฐก็ย่อมจะต้องถือเป็นการกระทำกิจกรรมระหว่างประเทศหรือการค้าระหว่างประเทศซึ่งในการทำการค้าระหว่างประเทศก็จะต้องระบบของการกำหนดการจะนำสินค้าเข้าสู่ประเทศและการกำหนดการนำสินค้าออกนอกประเทศเพื่อการบริหารความสมดุลทางการค้าให้เหมาะสมกับนโยบายการค้าระหว่างประเทศของแต่ละประเทศซึ่งแต่ละประเทศการมีการกำหนดกลไกต่าง ๆ ขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารดังกล่าวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบการค้าให้มีความเหมาะสมเช่น การจำกัดสินค้าบางชนิดไม่ให้มีการส่งออกสินค้าชนิดนั้นออกไปจากประเทศหรือนำเข้ามาภายในประเทศมากเกินไปอันอาจจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศด้านการแข่งขันได้ โดยอาจใช้วิธีการที่เรียกว่าศุลกากร เช่นการกำหนดพิกัดอัตราอากรขาเข้า หรือขาออก ของสินค้าชนิดที่ต้องการควบคุม ให้มีอัตราที่สูง เป็นต้น โดยในหัวข้อนี้จะได้มีการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดของภาษีศุลกากร ลักษณะของภาษีศุลกากร และอัตราภาษีศุลกากรไว้ ดังมีรายละเอียดดังนี้

1) ทฤษฎีและแนวคิดของภาษีศุลกากร[23] หลักกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ซึ่งมีหลักเกณฑ์การนำเข้าส่งออกสินค้าเป็นหลักสำคัญนั้นถือเป็นกฎหมายที่มาจากหรือเกี่ยวข้องกับกฎหมายการค้า

---

[22] ชนิกา นาคบุตร, **เขตอำนาจรัฐและปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสิทธินอกอาณาเขต** (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542), 46-49.

[23] บริษัท Tax Research Journal จำกัด, “ทฤษฎีและแนวคิดของภาษีศุลกากร”, **Tax & Business Law Magazine** 9, 105(มิถุนายน 2546): 23.

ระหว่างประเทศซึ่งเกี่ยวกับการซื้อขายระหว่างประเทศ[24] อันถือเป็นหลักการที่เกิดขึ้นจากระบบการค้าระหว่างประเทศโดยกฎหมายศุลกากรถือเป็นเครื่องมือกำหนดกลไกทางการค้าให้แก่รัฐต่าง ๆ เพื่อให้รัฐได้รับผลประโยชน์และเสียผลประโยชน์อย่างสมดุล ภาษีศุลกากร (Custom Tariff) เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากสินค้าที่นำเข้าและส่งออก แต่ไม่เก็บจากสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ โดยภาษีศุลกากรที่เรียกเก็บจากสินค้านำเข้า หรือที่เรียกว่า “อากรขาเข้า” มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ การจัดเก็บอากรขาเข้านั้นมีผลกระทบทั้งต่อผู้ผลิต ผู้บริโภคและการค้าระหว่างประเทศ โดยสามารถแบ่งทฤษฎีการจัดทำโครงสร้างพิกัดอัตราศุลกากร ได้ 3 ประเภท คือ

1.1) พิกัดอัตราเดี่ยว (Single Column Tariff Schedule) เป็นระบบที่กำหนดอัตราอากรขาเข้าไว้เพียงอัตราเดียวสำหรับสินค้าที่นำเข้าจากทุกประเทศ โดยประเทศผู้กำหนดอัตราอากรไม่ได้มีการปรึกษาเจรจากับประเทศคู่ค้าระบบนี้มักใช้กับประเทศด้อยพัฒนา เพราะง่ายและสะดวกต่อการจัดเก็บและจัดทำ และเป็นแหล่งรายได้สำคัญของประเทศ อย่างไรก็ตาม การกำหนดอัตราอากรขาเข้าในลักษณะนี้มีข้อเสีย คือ อาจถูกโต้ตอบจากประเทศคู่ค้า

1.2) พิกัดอัตราซ้อน (Double Column Tariff Schedule) เป็นระบบที่มีการจัดทำพิกัดอัตราศุลกากรประเภทนี้ มีลักษณะคล้ายกับประเภทแรก คือ เป็นการกำหนดอัตราอากรฝ่ายเดียว โดยไม่ได้มีการเจรจากับประเทศคู่ค้าต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การกำหนดโครงสร้างพิกัดอัตราศุลกากรประเภทนี้ จะมีการกำหนดอัตราอากรที่จัดเก็บจากสินค้าประเภทเดียวกัน 2 อัตราคือ อัตราอากรที่จัดเก็บทั่วไปและอัตราอากรที่ให้สิทธิพิเศษ หรือมีอัตราที่เรียกเก็บต่ำกว่าแก่บางประเภทที่มีข้อตกลงให้ความอนุเคราะห์ยิ่งแก่กัน (Most-Favoured-Nation Treatment) เช่น กรณีที่ประเทศไทยให้สิทธิพิเศษแก่สินค้าที่นำเข้าจากประเทศลาว พม่า เป็นต้น หรือกรณีที่ประเทศในสหภาพยุโรปให้สิทธิพิเศษภาษีศุลกากร (Generalized System of Preference: GSP) แก่ประเทศไทย เป็นต้น หรือกำหนดอัตราที่สูงกว่าเพื่อเป็นการตอบโต้บางประเทศ ทั้งนี้ โดยมีข้อสังเกตว่าการให้สิทธิพิเศษภาษีศุลกากร ในแบบแผนนี้เป็นการให้สิทธิพิเศษฝ่ายเดียวโดยประเทศคู่ค้าไม่จำเป็นต้องให้สิทธิประโยชน์ตอบแทน

1.3) “triple column tariff schedule” เป็นระบบที่กำหนดอัตราอากรไว้ 3 อัตราที่เก็บจากสินค้าประเภทเดียวกัน กล่าวคือ

(1) อัตราทั่วไป ซึ่งเป็นการเรียกเก็บภาษีศุลกากรจากสินค้าประเภทเดียวกัน ไม่ว่าจะนำเข้าจากประเทศใดในอัตราเดียวกัน

(2) อัตราที่ให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศหนึ่งประเทศใด เป็นการเฉพาะโดยไม่มีผลตอบแทน หรือเป็นการให้สิทธิพิเศษเพียงฝ่ายเดียว

---

[24] ชวลิต อัตถศาสตร์, **คำอธิบายกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ,** (กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา, 2554), 55.

(3) อัตราที่เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศ (International Trade Agreement) เป็นการกำหนดอัตราภาษีศุลกากร โดยมีเจรจาร่วมประเทศคู่ค้าที่เป็นสมาชิกในข้อตกลงระหว่างประเทศ นั้น เช่น การกำหนดอัตราภาษีศุลกากรภายใต้ข้อตกลงองค์การการค้าโลก หรือที่เรียกว่า “WTO” หรือการกำหนดอัตราภาษีศุลกากรภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ “AFTA” เป็นต้น การกำหนดอัตราภาษีศุลกากรในลักษณะนี้ประเทศคู่ค้าที่เป็นสมาชิกจะกำหนดให้มีการประชุมร่วมกัน เพื่อเจรจาต่อรองลดภาษีศุลกากรให้แก่กัน โดยอาจเจรจาเป็นรายกลุ่มสินค้า เช่น ตามข้อตกลง WTO ได้แบ่งสินค้าออกเป็น 3 กลุ่ม คือ สินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม และสินค้าสิ่งทอ หรืออาจแบ่งเป็นกลุ่มตามความอ่อนไหวของสินค้าแต่ละประเภท เช่น กรณีของ AFTA ได้แบ่ง กลุ่มสินค้าที่มีความอ่อนไหวสูง (Sensitive List) กลุ่มสินค้าลดภาษีปกติ (Normal List) กลุ่มสินค้าสงวน (Exclusion List) และกลุ่มสินค้าสงวนชั่วคราว (Temporary Exclusion List) เป็นต้น การลดภาษีศุลกากรตามประเภทนี้เป็นการลดภาษีศุลกากรให้แก่กันและกัน เป็นการลดภาษีศุลกากรที่ต่างตอบแทน กล่าวคือ ถ้าประเทศคู่ค้าไม่ลดภาษีศุลกากรให้ ประเทศนั้นก็ไม่ต้องลดภาษีศุลกากรให้เป็นการตอบแทน

2) ลักษณะของภาษีศุลกากร[25] ภาษีศุลกากรเป็นภาษีทางอ้อมระหว่างประเทศ (International Indirect Tax) ที่จัดเก็บจากฐานของโภคภัณฑ์ที่นำเข้าหรือส่งออก โดยเรียกภาษีที่เรียกเก็บว่า อากร ในกรณีนำเข้าเรียกว่า “อากรขาเข้า” และในกรณีส่งออกเรียกว่า “อากรขาออก” ภาษีศุลกากรที่เก็บจากการนำเข้าเป็นภาษีที่วางรูปให้มีหน้าที่หลักในการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ เพราะภาษีศุลกากรเก็บจากสินค้าที่นำเข้า แต่ไม่เก็บจากสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ ดังนั้น จึงมีลักษณะเป็นกำแพงกันสินค้าจากต่างประเทศไม่ให้มาแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยอย่างเท่าเทียมกัน การเก็บภาษีศุลกากรจากการนำเข้า จึงเกิดผลในการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ

สำหรับภาษีศุลกากรที่เก็บจากการส่งออกนานาประเทศ มักวางรูปให้ทำหน้าที่ได้สองประการ ดังนี้

2.1) ให้เป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพของราคาผู้ผลิต (Producer’s Prices)

2.2) ให้เป็นเครื่องมือในการดูดซับกำไรส่วนเกินออกจากผู้ส่งออก ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์ขั้นปฐมที่ส่งออกนั้น มีกำไรส่วนเกิน การรักษาเสถียรภาพของราคาผู้ผลิต (คือ ราคาที่ผู้ผลิตได้รับ ซึ่งมีผลต่อรายได้ของผู้ผลิต) และการดูดซับกำไรส่วนเกิน ปัจจุบันประเทศส่วนใหญ่ไม่เก็บภาษีสินค้าส่งออก

---

[25] บริษัท Tax Research Journal จำกัด, “ทฤษฎีและแนวคิดของภาษีศุลกากร”, 24.

ภาษีศุลกากรเป็นภาษีที่จัดเก็บจากสินค้า (Tax on Goods) หรือตามลักษณะทางกายภาพของสินค้า และเก็บที่ด่าน ไม่จำกัดว่าจะนำไปใช้อะไร (End Use) ไม่จำกัดว่าใครเป็นผู้นำเข้า โดยหลักทั่วไป ภาษีศุลกากรเป็นภาษีที่จัดเก็บจากสินค้า (Tax on Goods) หรือตามลักษณะทางกายภาพของสินค้าและเก็บที่ด่าน ไม่จำกัดว่าจะนำไปใช้อะไร (End Use) ไม่จำกัดว่าใครเป็นผู้นำเข้า (Impersonal)

ในทางเศรษฐศาสตร์ ภาษีศุลกากรไม่ว่าจะเป็นการเก็บการลดหย่อน การยกเว้น และวิธีการเก็บ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดต้นทุนและราคาสินค้า ซึ่งในที่สุดย่อมมีผลเกี่ยวเนื่องไปถึงการแข่งขันในทางการค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่ภาวะการค้ามีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงและเปิดเสรีมากขึ้น ดังนั้น นโยบายภาษีศุลกากรจึงมีส่วนสำคัญต่อการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น

3) อัตราภาษีศุลกากร[26] การจัดเก็บภาษีศุลกากรหรืออากรศุลกากรไม่ว่าจะเก็บจากสินค้านำเข้าและส่งออกที่ประเทศต่าง ๆ นิยมกำหนดไว้ในพิกัดอัตราศุลกากร อาจจำแนกออกได้เป็น 2 อัตรา คือ “อัตราตามราคา” และ “อัตราตามสภาพ”

3.1) อัตราตามราคา (Ad Valorem Rate) คือ อัตราที่คำนวณเป็นร้อยละของราคาโดยฐานราคาที่ใช้เป็นราคาที่รวมค่าขนส่ง และค่าประกันภัยแล้ว คือ ราคา C.I.F. เช่น อัตราร้อยละ 10 ของราคา เป็นต้น

3.2) อัตราตามสภาพ (Specific Rate) คือ อัตราที่เรียกเก็บโดยคำนวณจากหน่วยของสินค้า เช่น จัดเก็บตามปริมาณของสินค้า ซึ่งจะเป็นจำนวนชิ้น จำนวนน้ำหนัก เช่น กิโลกรัมละ 0.50 บาทเป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการแบ่งลักษณะของภาษีศุลกากรได้อีก 2 ลักษณะ คือ Nominal Tariff Rate และ Effective Tariff Rate. และ“Nominal Tariff Rate” คือ อัตราอากรขาเข้าที่เก็บจริง และ“Effective Tariff Rate” คือ อัตราอากรที่จัดเก็บได้จริงหลังจากหักการให้สิทธิยกเว้นหรือลดหย่อนอากรขาเข้าให้ตามมาตรการต่าง ๆ เช่น มาตรการ 19 ทวิ มาตรการคลังสินค้าทัณฑ์บน มาตรการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น

จากทฤษฎีและแนวคิดของภาษีศุลกากร ลักษณะของภาษีศุลกากร และอัตราภาษีศุลกากรข้างต้นจึงเห็นได้ว่า การจัดเก็บภาษีศุลกากร เป็นกลไกของรัฐที่สร้างขึ้นเพื่อบริหารจัดการเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศทั้งในฐานะของรัฐที่เป็นผู้ซื้อ และเป็นรัฐผู้ขาย ให้เกิดความเหมาะสมและสมดุลไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการค้าในประเทศซึ่งการกำหนดราคาหรืออัตราภาษีหรืออากรศุลกากรก็จะคำนึงถึงสินค้าแต่ละชนิดเป็นหลัก

---

[26] เรื่องเดียวกัน, 25.

2.1.5 แนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest)[27]

แนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะต้องมีการคำถึงในการวินิจฉัยโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องในระหว่างประเทศหรือรายได้หรือผลประโยชน์ที่รัฐควรได้ ซึ่งเป็นแนวคิดที่จะนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้าส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันบนไหล่ทวีปซึ่งเกี่ยวข้องกับทั้งเขตดินแดนของรัฐและการจัดเก็บภาษีของรัฐจึงต้องมีความจำเป็นในการศึกษาแนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความหมายของผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) มีนักทฤษฎีหลายรายได้ให้ความหมายของผลประโยชน์แห่งชาติไว้ เช่น

1.1) ฮันส์ เจ มอร์เกนทอ (Hans J. Morgenthau)[28] มีแนวคิดว่ารัฐจะดำเนินนโยบายต่างประเทศบนรากฐานของผลประโยชน์แห่งชาติ และแต่ละรัฐจะทำทุกประการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนไว้ โดยแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ นโยบายรักษาอำนาจ (Policy Designed to Preserve The Status Quo) นโยบายขยายอำนาจ (Policy Designed to Achieve Imperialistic Expansion) ซึ่งเป็นการขยายอำนาจทั้งทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งนโยบายแสดงอำนาจ และแสดงแสนยานุภาพของชาติคนให้ชาติอื่นยำเกรง

1.2) ชาร์ล โอ เลิร์ช กับ อับดุล เอ ซาอีด (Charles O.Lerche and Abdul A.Said) มีแนวคิดว่าผลประโยชน์แห่งชาติคือ ผลประโยชน์ของชาติพื้นฐานของทุกรัฐควรประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญ 6 ประการ[29] ดังนี้

(1) การดำรงอยู่ของชาติ (Self-Preservation) หมายถึง การดำรงรักษาไว้ซึ่ง รัฐบาล ดินแดน ประชาชน และอำนาจอธิปไตย ปัจจัยนี้ถือเป็นวัตถุประสงค์พื้นฐานของนโยบายต่างประเทศ เป็นวัตถุประสงค์ที่ทุกรัฐมีเหมือนกัน และถือเป็นผลประโยชน์ที่ทุกรัฐมีร่วมกันในการปกป้องประชาชนและดินแดนของตน

(2) ความมั่นคงปลอดภัย (Security) หมายถึง การที่รัฐจะดำเนินความสัมพันธ์กับรัฐอื่น ๆ เพื่อให้รัฐของตนดำรงอยู่ได้ต่อไปโดยแต่ละรัฐจะมีเป้าหมายของความมั่นคงปลอดภัยด้วยการป้องกันและลดภัยคุกคามที่มีต่อรัฐตน

---

[27] นิภาพร ลือราช, **นโยบายต่างประเทศของปากีสถานต่ออัฟกานิสสถานหลังการโค่นล้มระบอบฏอลีบาน (ค.ศ.2001-2008)** (วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553), 21.

[28] เรื่องเดียวกัน, 22.

[29] เรื่องเดียวกัน, 23.

(3) การแสวงหาการกินดีอยู่ดี (Well-being) หมายถึง การที่รัฐจะดำเนินการเพื่อการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในรัฐให้มีความเป็นอยู่ที่ดี โดยสามารถวัดได้จากเศรษฐกิจของประเทศ คือ ผลผลิตมวลรวมของประชาชาติ (Gross National Product) อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Rate of Economic Gross)

(4) การเสริมสร้างเกียรติภูมิของชาติ (Prestige) หมายถึง การที่รัฐหนึ่งจะแสดงออกด้วยการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้รัฐอื่นเกิดความชื่นชน ประทับใจและแสดงออกถึงการยอมรับและเคารพต่อรัฐตน

(5) อุดมการณ์ของชาติ (Ideology) หมายถึง การที่รัฐหนึ่ง ๆ ซึ่งมีความเชื่อถือในอุดมการณ์ใด ก็พยายามเผยแพร่อุดมการณ์ของตนให้เป็นที่ยอมรับของรัฐอื่น

(6) การแสวงหาอำนาจ (Power) หมายถึง การที่ทุกรัฐจะต้องมีอำนาจ คือ ขีดความสามารถที่รัฐชาติหนึ่ง ๆ จะกระทำตามเจตนารมณ์ของตนเองได้ ซึ่งอำนาจที่ทุกรัฐต้องมีอย่างน้อยที่สุด คือ การอยู่รอดของชาติและการคงอำนาจอธิปไตยของตนเองไว้ได้ โดยอำนาจเป็นผลประโยชน์แห่งชาติที่สำคัญที่จะทำให้รัฐชาติเป้าหมายที่กล่าวมาเบื้องต้นทั้ง 5 ประการ หากรัฐมีอำนาจมากก็จะสามารถบรรลุเป้าหมายที่กล่าวมาได้มาก แต่หากรัฐมีอำนาจน้อยก็จะบรรลุเป้าหมายเพียงเล็กน้อยหรือบรรลุเพียงบางประการ

1.3) Hans J. Morgenthau มีแนวคิดแบ่งของผลประโยชน์แห่งชาติออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ ผลประโยชน์ของรัฐเดียว และผลประโยชน์ของรัฐ 2 รัฐหรือหลายรัฐ[30]

(1) ผลประโยชน์ของรัฐเดียว ได้แก่

(1.1) ผลประโยชน์ในขั้นแรก (Primary Interests) คือ การปกป้องรักษาการดำรงอยู่ของรัฐทั้งทางด้านการเมือง เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และค่านิยม รวมทั้งการต่อต้านการรุกล้ำจากภายนอก โดยทุกชาติจะยึดถือและพิทักษ์ผลประโยชน์ในข้อนี้ไว้เหมือนกัน

(1.2) ผลประโยชน์ในชั้นรองลงมา (Secondary Interests) เป็นผลประโยชน์ที่มีส่วนในการคงไว้ซึ่งผลประโยชน์ขั้นแรก เช่น การคุ้มครองพลเรือนของตนที่อยู่ในต่างประเทศและการรักษาสิทธิของความคุ้มกันทางการทูตของนักการทูตของชาติตน

(1.3) ผลประโยชน์ถาวร (Permanent Interest) เป็นผลประโยชน์ที่ต้องคำนึงถึงตลอดเวลา และเป็นเวลานาน แต่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาอย่างช้า ๆ เช่น อังกฤษเคยมีผลประโยชน์ เรื่องเสรีภาพในการเดินเรือในทะเล ในน่านน้ำชายฝั่งเป็นเวลานานหลายศตวรรษ

---

[30] เรื่องเดียวกัน, 24.

(1.3) ผลประโยชน์ที่เปลี่ยนแปลงได้ (Variable Interests) เป็นผลประโยชน์เฉพาะในช่วงเวลานั้น ๆ ที่เลือกเพื่อผลประโยชน์แห่งชาติ โดยจะขึ้นอยู่กับบุคลิกของผู้นำ มติมหาชนผลประโยชน์เฉพาะพรรคพวกทางการเมือง รวมทั้งวิถีทางศีลธรรมและการเมืองของชาตินั้น ๆ โดยผลประโยชน์ที่เปลี่ยนแปลงได้นี้อาจแปรเปลี่ยนมาจากผลประโยชน์ในขั้นแรกหรือผลประโยชน์ถาวร

(1.4) ผลประโยชน์ทั่วไป (General Interests) เป็นผลประโยชน์ที่ชาติต่าง ๆ สามารถนำมาปรับใช้ได้ในหลาย ๆ ด้านทั้งทางด้านเศรษฐกิจการค้า ความสัมพันธ์ทางการทูต กฎหมายระหว่างประเทศ เช่น ผลประโยชน์ของอังกฤษในการรักษาดุลแห่งอำนาจในยุโรป

(1.5) ผลประโยชน์ที่จำเพาะเจาะจง (Specific Interests) เป็นผลประโยชน์ที่สืบเนื่องมาจากผลประโยชน์ทั่วไป เช่น การที่อังกฤษรู้สึกว่าการเป็นเอกราชของประเทศเบลเยี่ยม ลักเซมเบิร์กและเนเธอร์แลนด์ เป็นสิ่งสำคัญในการรักษาดุลแห่งอำนาจในยุโรปเอาไว้

(2) ส่วนผลประโยชน์ระหว่าง 2 รัฐหรือหลายรัฐ ได้แก่

(2.1) ผลประโยชน์แห่งชาติที่มีร่วมกันหรือเหมือนกัน (Identical Interests) คือ ผลประโยชน์ที่ชาติต่าง ๆ มีร่วมกัน (อาจเป็นผลประโยชน์ 1 ใน 6 ประการดังที่กล่าวมาข้างต้น) เช่น การที่อังกฤษ และสหรัฐฯ เห็นร่วมกันในการไม่ทำให้ทวีปยุโรปตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของมหาอำนาจใดมหาอำนาจหนึ่ง

(2.2) ผลประโยชน์ที่เสริมซึ่งกันและกัน (Complementary Interests) เป็นผลประโยชน์ที่แต่ละชาติมีผลตอบแทนซึ่งกันและกันอยู่ ซึ่งอาจทำให้ชาติต่าง ๆ มีความเห็นตรงกันในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เช่น อังกฤษเคยมีผลประโยชน์ในความเป็นเอกราชของโปรตุเกสจากสเปน โดยอังกฤษใช้โปรตุเกสเป็นเครื่องมือในการควบคุมภูมิภาคแถบมหาสมุทรแอตแลนติกและคาบสมุทรโอบีเรียน ส่วนโปรตุเกสก็ได้รับผลประโยชน์จากอังกฤษ โดยใช้อังกฤษเป็นเครื่องมือในการป้องกันภัยจากสเปนเป็นต้น

(2.3) ผลประโยชน์ที่ขัดกัน (Conflicting Interests**)** เป็นผลประโยชน์ที่นอกเหนือไปจากสองข้อข้างต้น เนื่องจากเป็นผลประโยชน์ที่รัฐต่าง ๆ มีไม่ตรงกัน หรือขัดแย้งกัน ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ เวลา วิถีทางการทูต ซึ่งอาจกลายเป็นผลประโยชน์ที่เสริมกันหรือร่วมกันก็ได้ และผลประโยชน์ที่แต่ละชาติมีร่วมกันหรือที่เสริมกันก็อาจกลายเป็นผลประโยชน์ที่ขัดกันก็ได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติข้างต้นเห็นได้ว่า ผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสิ่งที่ทุกรัฐจะต้องคำนึงถึงและถูกกำหนดในนโยบายต่างประเทศ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญซึ่งแนวคิดดังกล่าวนั้นมีส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ด้านการรักษา

ดินแดนของรัฐอำนาจอธิปไตยรวมทั้งรายได้ของรัฐให้รัฐสามารถดำรงอยู่และสามารถมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจอันเป็นแนวคิดที่จะต้องนำไปวินิจฉัยร่วมกับกลักการอื่นในการพิจารณาการนำเข้าส่งออกบนพื้นที่ไหล่ทวีปเนื่องจากเกี่ยวข้องทั้งทางด้านดินแดนและรายได้ของรัฐจากการเก็บภาษีซึ่งมีมูลค่ามหาศาล

2.1.6 น้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมาย

การกลั่นน้ำมันเป็นกระบวนการการที่กระทำต่อน้ำมันดิบ เพื่อย่อยสลายสารประกอบไฮโดรคาร์บอน ที่เป็นส่วนประกอบของปิโตรเลียมออกเป็นกลุ่ม (Groups) หรือออกเป็นส่วน (Fractions) ต่าง ๆ โดยกระบวนการกลั่น (Distillation) น้ำมันดิบที่ได้จากการขุดเจาะหรือนำเข้ามาในโรงกลั่นน้ำมันโดยแยกสารที่อยู่ในน้ำมันดิบออกเป็นส่วนต่าง ๆ เพื่อกลั่นออกมาเป็น เชื้อเพลิงชนิดต่าง ๆ จากน้ำมันส่วนที่เบากว่า (Lighter Fractions) เช่น น้ำมันเบนซิน (Petrol หรือ Gasoline) พาราฟิน (Parafin หรือ Kerosene) เบนซีน (Benzene) แต่น้ำมันส่วนที่หนักกว่า Heavier Fractions) เช่น น้ำมันดีเซล (Diesel) น้ำมันหล่อลื่น (Lubricants) และน้ำมันเตา (Fuel oils) ก็นับได้ว่า มีความสำคัญเช่นกัน นอกเหนือไปจากนี้ ก็มีสารเหลือค้าง (Residues) อีกหลายชนิดเกิดขึ้น เช่น ถ่านโค้ก (Coke) แอสฟัลต์ (Asphalt) และ บิทูเม็น (Bitumen) หรือน้ำมันดิน (Tar) และขี้ผึ้ง (Wax หรือ Vaseline) ก็อาจได้รับการสกัดออกมา รวมทั้งยังมีแก๊สชนิดต่าง ๆ เกิดขึ้นด้วย เช่น บิวเทน (Butane) และโพรเพน (Propane)[31]

1) ความหมาย คำว่า น้ำมันเชื้อเพลิง ได้มีการกำหนดความมายปรากฏไว้ในหลายที่ ดังนี้

1.1) พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มาตรา 4 “น้ำมันเชื้อเพลิง หมายความว่า ก๊าซปิโตรเลียมเหลว น้ำมันเบนซิน น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบิน น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา น้ำมันหล่อลื่นและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่นที่ใช้หรืออาจใช้เป็นเชื้อเพลิงหรือเป็นสิ่งหล่อลื่น ก๊าซธรรมชาติ น้ำมันดิบ หรือสิ่งอื่นที่ใช้หรืออาจใช้เป็นวัตถุดิบในการกลั่นหรือผลิตเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ดังกล่าวข้างต้น และให้หมายความรวมถึงสิ่งอื่นที่ใช้หรืออาจใช้เป็นเชื้อเพลิงหรือเป็นสิ่งหล่อลื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

1.2) พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงพ.ศ. 2542 มาตรา 4 “น้ำมันเชื้อเพลิง หมายความว่า

(1) ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซปิโตรเลียมเหลว น้ำมันดิบ น้ำมันเบนซิน น้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับเครื่องบิน น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา และน้ำมันหล่อลื่น

---

[31] สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, **การกลั่นน้ำมันและการนำไปใช้ประโยชน์** [Online], 25 เมษายน 2560. แหล่งที่มา http://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=24&chap=7&page=t24-7-infodetail06.html.

(2) สิ่งอื่นที่ใช้หรืออาจใช้เป็นวัตถุดิบในการกลั่นหรือผลิตเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ใช้หรืออาจใช้เป็นเชื้อเพลิงหรือเป็นสิ่งหล่อลื่น หรือสิ่งอื่นที่ใช้หรืออาจใช้เป็นเชื้อเพลิงหรือเป็นสิ่งหล่อลื่น ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา”

จากหลักกฎมายข้างต้นจะเห็นได้ว่า น้ำมันเชื้อเพลิงหมายถึง จะหมายถึงน้ำมันหรือก๊าซปิโตรเลียมเหลว ซึ่งได้แก่ น้ำมันเบนซิน น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบิน น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา น้ำมันหล่อลื่นและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่นที่ใช้หรืออาจใช้เป็นเชื้อเพลิงหรือเป็นสิ่งหล่อลื่น และรวมทั้งสิ่งอื่นที่ใช้เป็นวัตถุดิบ เพื่อนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงในการใช้งานกับเครื่องยนต์หรือเครื่องจักรนั้น ๆ ซึ่งผ่านกระบวนการสำรวจ ขุดเจาะ และนำขึ้นมา หรือนำเข้ามาผ่านกระบวนการกลั่น โดยใช้ความร้อนสูง จนได้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ออกมา และในกรณีที่จะทำการศึกษานี้จะเป็นกรณีการน้ำน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับใช้กับเครื่องจักรขุดเจาะน้ำมันบนแทนขุดเจาะน้ำมันโดยจะเป็นในส่วนของน้ำมันดีเซล ที่นำไปใช้กับเครื่องจักรขุดเจาะในการทำงาน

2.2 คำพิพากษาและแนวคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาถึงแนวคำพิพากษาและแนวคำวินิจฉัยของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับกรณีการกำหนดไหล่ทวีป และกรณีการนำเข้าของจากไหล่ทวีปเข้ามารัฐชายฝั่งและการส่งออกของจากรัฐชายฝั่งไปไหล่ทวีป ซึ่งรวมถึงกรณีเกี่ยวกับการขนส่งเพื่อการดังกล่าวด้วย โดยแบ่งเป็น 2 หัวข้อดังนี้

2.2.1 คำพิพากษาศาลและอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดไหล่ทวีป[32]

1) คดี North Sea Continental Shelf ค.ศ.1969

คดีนี้เป็นข้อพิพาทระหว่างสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน กับเดนมาร์กและเนเธอร์แลนด์เกี่ยวกับการกำหนดไหล่ทวีปของแต่ละรัฐในบริเวณทะเลเหนือ โดยทั้ง 3 รัฐได้มีการร้องขอต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศให้ชี้ขาดเกี่ยวกับกฎเกณฑ์และกฎหมายระหว่างประเทศในการกำหนดเขตไหล่ทวีป โดยสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันอ้างว่ายังไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ.1958 จึงไม่มีผลผูกพัน และด้วยเหตุที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีชายฝั่งที่มีลักษณะเว้าเข้ามาในแผ่นดินอันเป็นลักษณะเสียเปรียบทางภูมิศาสตร์ ซึ่งการใช้หลักระยะทางเท่ากัน เป็นกฎเกณฑ์ในการกำหนดเขตไหล่ทวีปจะทำให้ไหล่ทวีปของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนั้นสั้นมากและไม่ได้สิทธิอธิปไตยเหนือบ่อน้ำมันดิบในบริเวณไหล่ทวีปที่พิพาท นอกจากนี้สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันก็ได้อ้าง

---

[32] กิติ ศรัทธา, **ปัญหาทับซ้อนของไหล่ทวีปในอ่าวไทย กรณีศึกษาประเทศไทย ประเทศกัมพูชา ประเทศเวียดนาม**, 22-38.

หลักความยุติธรรมตามสัดส่วน (Distributive Justice) เป็นหลักที่ใช้ในการกำหนดเขตไหล่ทวีปอีกส่วนหนึ่ง

เดนมาร์กและเนเธอร์แลนด์ได้มีการอ้างถึงหลักระยะทางเท่ากันและสภาวการณ์พิเศษนั้นที่ได้กำหนดไว้ในอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ.1958 นอกจากหลักดังกล่าวจะมีสถานะเป็นกฎหมายแล้วยังมีสถานะเป็นกฎเกณฑ์ อันเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายระหว่างประเทศและจารีตประเพณีระหว่างประเทศอีกด้วย จึงทำให้หลักระยะทางเท่ากันและสภาวการณ์พิเศษมีผลผูกพันสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันแล้วโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ เห็นว่า ข้ออ้างของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันที่อ้างหลักความยุติธรรมตามสัดส่วน (Distributive Justice) ในการกำหนดเขตไหล่ทวีปว่าไหล่ทวีปเป็นเรื่องของลักษณะการทอดยาวตามธรรมชาติ (Natural Prolongation) ของรัฐชายฝั่งที่ทอดยาวลงสู่ใต้ท้องทะเล ดังนั้นสิทธิของรัฐชายฝั่งเหนือบริเวณไหล่ทวีปจึงเป็นสิทธิที่ตกติดมากับสภาพข้อเท็จจริงตามธรรมชาติ โดยเป็นสิทธิที่มีอยู่ก่อนในลักษณะของสิทธิที่มีอยู่ดั้งเดิม (Ipso Facto Ab Initio) การกำหนดเขตทางทะเลอย่างยุติธรรม จึงเป็นเรื่องของการกำหนดอาณาบริเวณที่เป็นของรัฐชายฝั่งอยู่แล้วให้เกิดความยุติธรรม มิใช่เป็นการกำหนดไปตามสัดส่วนที่เป็นธรรมสำหรับบริเวณที่ยังมิได้เคยถูกกำหนดมาก่อน ทั้งนี้แม้ว่าผลสุดท้ายจะคล้ายคลึงกันหรือเป็นอย่างเดียวกันก็ตาม[33] ศาลจึงปฏิเสธหลักความยุติธรรมตามสัดส่วน (Distributive Justice) ตามที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันกล่าวอ้าง

และศาลมีความเห็นต่อหลักระยะทางเท่ากันและสภาวการณ์พิเศษในข้อ 6 ของอนุสัญญากรุงเจนีวา ว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ.1958 ตามข้ออ้างของเดนมาร์กและเนเธอร์แลนด์ ซึ่งอ้างถึงหลักระยะทางเท่ากันและสภาวการณ์พิเศษในการกำหนดเขตไหล่ทวีปนั้น ว่า

1.1) ข้อ 6 ของอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ.1958 นี้ให้ความสำคัญของวิธีระยะทางเท่ากัน (Equidistance) เป็นรองจากการกำหนดเขตโดยความตกลงระหว่างคู่กรณี ซึ่งเป็นเรื่องที่ผิดปกติของการที่จะอ้างว่า หลักระยะทางเท่ากันและสภาวการณ์พิเศษเป็นกฎเกณฑ์ทั่วไปของกฎหมาย

1.2) การนำเอาสภาวการณ์พิเศษ (Special Circumstances) มาเกี่ยวข้องกับหลักระยะทางเท่ากัน (Equidistance) ตามที่ปรากฏในข้อ 6 ของอนุสัญญาฉบับนี้ ก็ยังคงไม่สามารถค้นหาความหมายและขอบเขตที่แท้จริงของคำว่าสภาวการณ์พิเศษได้ และทำให้เป็นข้อสงสัยต่อการที่จะทำให้ข้อนี้มีลักษณะเป็นบรรทัดฐาน (Norm) ของกฎเกณฑ์ด้วย

---

[33] Federal Republic of Germany v. Denmark; Federal Republic of Germany v. The Netherlands (International Court of Justice, 1969), 22.

1.3) การที่ข้อ 6 ของอนุสัญญาฉบับนี้สามารถที่จะถูกตั้งข้อสงวน (Reservation) ได้ก็เป็นการเพิ่มความยุ่งยากในการพิจารณาถึงผลของอนุสัญญา ซึ่งตัวของอนุสัญญาเองก็ดูเหมือนจะปฏิเสธว่าข้อ 6 เป็นลักษณะของการสร้างบรรทัดฐานของกฎหมาย[34]

หลักระยะทางเท่ากันและสภาวการณ์พิเศษตามที่บัญญัติไว้ในข้อ 6 ของอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ.1958 เป็นกฎเกณฑ์สนธิสัญญาอย่างแท้จริง (Purely Conventional Rules)[35] และมิได้เกิดขึ้นจากทางปฏิบัติของรัฐต่าง ๆ และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันก็มิได้มีความเชื่อมั่นว่าเป็นกฎหมาย (Opinion Juris)[36]

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจึงได้ตัดสินวางหลักเกี่ยวกับการใช้หลักความยุติธรรม (Equity) ไว้เป็นหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศที่จะนำมาใช้เป็นหลักการในการกำหนดเขตไหล่ทวีป ซึ่งหลักความยุติธรรมที่ศาลอ้างถึงนี้ เป็นหลักกฎหมายที่สามารถทำให้ศาลสามารถใช้กฎหมายให้เกิดผลที่ยุติธรรมได้ (Equitable Result) ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงสภาวการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด[37] การใช้หลักความยุติธรรมจึงไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงหรือสร้างสภาวการณ์ต่าง ๆ ของข้อเท็จจริงหรือสภาพธรรมชาติทางภูมิศาสตร์ขึ้นมาใหม่ โดยคำนึงถึงแต่ผลสุดท้ายว่าจะต้องเสมอภาค ความยุติธรรมมิได้จำเป็นเสมอไปว่าจะต้องเป็นความเสมอภาค กรณีจึงมิใช่ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเสียใหม่ทั้งหมด การใช้หลักความยุติธรรมจึงมิใช่เรื่องที่จะทำให้รัฐที่ไม่มีชายฝั่งทะเลสามารถมีไหล่ทวีปเป็นของตนได้และไม่ใช่การสร้างความเสมอภาคให้ ระหว่างรัฐที่มีชายฝั่งยาวกับรัฐที่มีชายฝั่งสั้นและมิใช่ เพราะความไม่เสมอภาคทางธรรมชาติเหล่านี้ ที่ทำให้จะต้องใช้หลักความยุติธรรมเพื่อแก้ไข[38]

สำหรับคดีนี้ เนื่องจากชายฝั่งของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน มีลักษณะเว้าแหว่ง ซึ่งเป็นลักษณะของความเสียเปรียบตามสภาพภูมิศาสตร์ของรัฐชายฝั่ง ศาลจึงเห็นว่าควรใช้หลักความยุติธรรมในการกำหนดเขตไหล่ทวีปสำหรับคดีนี้โดยศาลกล่าวว่าลักษณะเสียเปรียบตามสภาพภูมิศาสตร์ของชายฝั่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนั้น เป็นข้อมูลตามข้อเท็จจริง ซึ่งจะต้องแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการทำข้อตกลงหรือหากว่าไม่สามารถตกลงกันได้ก็โดยการแบ่งบริเวณไหล่ทวีปที่ทับซ้อนกันออกเป็นส่วนเท่า ๆ กัน หรือมิฉะนั้นก็โดยตามข้อตกลงดังกล่าวจะต้องยืนอยู่บนพื้นฐานของหลักความยุติธรรม[39]

---

[34] Ibid, 41-42.

[35] Ibid, 38-39.

[36] Ibid, 44.

[37] Ibid, 53.

[38] Ibid, 49-50.

[39] Ibid, 52.

จากกรณีคดีดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในกรณีที่เกิดปัญหาการกำหนดเขตไหล่ทวีปที่มีการทับซ้อนกันถึง 3 ประเทศ และโดยลักษณะของภูมิประเทศหากถือตามกฎที่ได้มีการระบุไว้ในอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ.1958 นั้นจะทำให้เกิดความยุติธรรมต่ออีกรัฐหนึ่งได้ประกอบการที่ในอนุสัญญาดังกล่าวรัฐสามารถที่จะถูกตั้งข้อสงวน (Reservation) และยังมีข้อที่ไม่ชัดเจนในการกำหนดโดยอาศัยกฎเกณฑ์นั้น ศาลจึงได้วางหลักความยุติธรรมไว้โดยให้รัฐทั้ง 3 มีการเจรจาและทำข้อตกลงกันซึ่งหากยังตกลงไม่ได้ก็ให้แบ่งบริเวณไหล่ทวีปที่ทับซ้อนกันออกเป็นส่วนเท่า ๆ กัน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมที่ควรจะเป็น

2) คดีกำหนดไหล่ทวีประหว่างสหราชอาณาจักรกับฝรั่งเศส ค.ศ.1977

คดีนี้เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการกำหนดเขตไหล่ทวีประหว่างสหราชอาณาจักรกับฝรั่งเศส ซึ่งเสนอต่อศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ โดยทั้งสองฝ่ายได้เป็นภาคีของอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ.1958 แต่ในส่วนของฝรั่งเศสเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญานี้ โดยได้มีการตั้งข้อสงวนต่อบทบัญญัติ ข้อ 6 ไว้ด้วย

สหราชอาณาจักร ได้อ้างถึงหลักระยะทางเท่ากันและสภาวการณ์พิเศษ ตามข้อ 6 ของอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ.1958 เป็นหลักกฎหมายที่จะต้องนำมาใช้ตัดสินในคดีนี้ และการลากเส้นมัธยะ (Median Line) เป็นเส้นเขตไหล่ทวีประหว่างสหราชอาณาจักรและฝรั่งเศสจะให้ผลของการกำหนดเขตที่เป็นไปตามหลักความยุติธรรม[40] (Equity)

ฝรั่งเศส ได้อ้างถึง กฎเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้ในคดีนี้ คือ กฎเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้วางหลักไว้ในคดี North Sea Continental Shelf ค.ศ.1969 และได้รับการรับรองและปฏิบัติตามโดยรัฐต่าง ๆ และโดยผลงานของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลครั้งที่ 3 (UNCLOS 111) และยังได้อ้างถึงหลักการ 2 หลักการว่าเป็นกฎเกณฑ์พิเศษของกฎหมายจารีตประเพณี คือ หลักสัดส่วน (Proportionality) และหลักการประเมินอย่างมีเหตุผลของผลของลักษณะเด่นของธรรมชาติ (The Reasonable Evaluation of The Effects of Natural Features)[41] มาใช้พิจารณาประกอบในการกำหนดเขตไหล่ทวีปด้วย

ศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศได้วินิจฉัยประเด็นของหลักกฎหมายที่จะใช้ในคดี (Applicable Law) สำหรับคดีนี้ว่าด้วยการตั้งข้อสงวนต่อข้อ 6 ของอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่

---

[40] United Kingdom of Great Britain v. Northern Ireland v. The French Republic (Report of International Arbitral Awards, 1977), 15.

[41] Ibid, 60.

ทวีป ค.ศ.1958 ของฝรั่งเศสนั้น มีผลสมบูรณ์ตามหลักกฎหมายสนธิสัญญาหลักระยะทางเท่ากันและสภาวการณ์พิเศษ จึงไม่สามารถนำมาใช้กำหนดเขตไหล่ทวีปในคดีนี้ได้[42]

ศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศมีความเห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นบทบัญญัติข้อ 6 ของอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ.1958 หรือกฎเกณฑ์ของกฎหมายจารีตประเพณีก็จะได้ผลในการกำหนดเขตที่เหมือนกัน[43] แต่เมื่อฝรั่งเศสอ้างถึงกฎเกณฑ์ของกฎหมายจารีตประเพณีในคดี North Sea Continental Shelf ค.ศ.1969 ศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศในคดีนี้ก็ได้สรุปหลักการพื้นฐาน (fundamental Rule) ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตไหล่ทวีปจากคดี North Sea Continental Shelf ค.ศ.1969 ดังนี้[44]

2.1) การกำหนดเขตไหล่ทวีปไม่ใช่เรื่องของการแบ่งส่วนที่ให้รัฐได้รับการใช้ร่วมกันอย่างยุติธรรมในพื้นที่ที่ยังไม่มีการแบ่งหากแต่เป็นเรื่องของการลากเส้นขอบเขตระหว่างพื้นที่ที่เป็นของรัฐอยู่แล้ว

2.2) ไหล่ทวีปของรัฐใดจะต้องเป็นส่วนที่ทอดยาวตามธรรมชาติของดินแดนของรัฐนั้น ในส่วนของการที่ฝรั่งเศสอ้างถึงการประชุม UNCLOS 111 นั้น เป็นหลักลักษณะการทอดยาวตามธรรมชาติ (Natural Prolongation) อันเป็นหลักการพื้นฐานของไหล่ทวีปที่ได้รับการยอมรับจากรัฐโดยทั่วไป และได้รับการพิจารณาในที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ครั้งที่ 3 ในส่วนของการให้คำนิยามเขตไหล่ทวีปและในส่วนของการกำหนดเขตไหล่ทวีปที่ประชุมก็ได้พิจารณาถึงหลักผลที่เที่ยงธรรม (Equitable Solution) และหลักระยะทางเท่ากันและสภาวการณ์พิเศษ (Equidistance-Special Circumstances) ในที่สุดก็มีการยอมรับหลักผลที่เที่ยงธรรม (Equitable Solution) ซึ่งหลักนี้ก็เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับหลักความยุติธรรม (Equity) ที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้วางหลักไว้ในคดี North Sea Continental Shelf ค.ศ. 1969 นั้นเอง เนื่องจากหลักการทั้งสองนี้ต่างก็คำนึงถึงผลสุดท้ายของการใช้วิธีการในการกำหนดเขตไหล่ทวีประหว่างรัฐว่าจะได้ผลที่ยุติธรรมในที่สุด โดยมิได้กำหนดวิธีการในการทำให้เกิดผลที่ยุติธรรมในจุดนี้ ศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศก็ได้ให้ความเห็นว่าวิธีระยะทางเท่ากัน (Equidistance) คือ การลากเส้นมัธยะ (Median Line) เป็นเส้นแบ่งเขตไหล่ทวีปตามบทบัญญัติ ข้อ 6 แห่งอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ.1958 ก็เป็นวิธีหนึ่งในหลาย ๆ วิธีซึ่งอาจถูกนำมาใช้ได้ในบางสภาวการณ์ที่นำมา ซึ่งการกำหนดเขตที่ยุติธรรม[45]

---

[42] Ibid, 45.

[43] Ibid, 47.

[44] Ibid, 51-52.

[45] Ibid, 47-48.

ศาลได้พิจารณาถึงข้ออ้างที่ฝรั่งเศสที่ได้อ้างถึงหลักสัดส่วน (Proportionality) และหลักการประเมินความมีเหตุมีผลของผลของลักษณะเด่นของธรรมชาติ (The Reasonable Evaluation of The Effects of Natural Features) ว่าเป็นกฎเกณฑ์พิเศษของกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศโดยศาลมีความเห็นว่าการยอมรับของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดี North Sea Continental Shelf ค.ศ. 1969 ต่อหลักของระดับความมีเหตุผลของความเป็นสัดส่วนระหว่างขอบเขตของพื้นที่ไหล่ทวีปกับความยาวของชายฝั่งนั้น ไม่ได้หมายความว่าหลักเกณฑ์อันนั้นจะเป็นหลักเกณฑ์อันหนึ่งที่ใช้ได้ในทุก ๆ กรณีหลักดังกล่าวจะใช้เฉพาะกับสภาวการณ์ทางภูมิศาสตร์ที่มีรัฐ 3 รัฐที่ตั้งติดต่อกันบนฝั่งทะเลที่มีความเว้า ส่วนในคดีนี้บทบาทของความเป็นสัดส่วนเป็นเพียงปัจจัยในการประเมินค่าของผลของลักษณะทางภูมิศาสตร์ว่าการกำหนดเขตจะยุติธรรมหรือไม่เท่านั้น โดยเฉพาะการกำหนดเขตโดยวิธีระยะทางเท่ากัน[46]

ศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศจึงมีคำตัดสินกำหนดเขตไหล่ทวีประหว่างสหราชอาณาจักรกับฝรั่งเศสโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วน The Channel Island region ซึ่งศาลวินิจฉัยว่าจะต้องใช้กฎหมายจารีตประเพณีโดยที่วิธีการกำหนดเขตนอกจากจะต้องเป็นไปตามหลักการทอดยาวตามธรรมชาติแล้วยังจะต้องได้รับการประกันว่าผลของการกำหนดเขตต้องสอดคล้องกับหลักความเที่ยงธรรมด้วย[47] อีกส่วนหนึ่ง คือ ส่วน Atlantic Region ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของชายฝั่งของรัฐทั้งสอง ศาลวินิจฉัยว่าหลักกฎหมายที่ใช้ในการกำหนดเขตในส่วนนี้คือบทบัญญัติข้อ 6 ของอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ. 1958 เพราะการตั้งข้อสงวนของฝรั่งเศสต่อข้อ 6 นี้ จะพิจารณาว่าหลักระยะทางเท่ากันและสภาวการณ์พิเศษจะไม่ถูกใช้หากขอบเขตขยายไม่เกินกว่า 200 เมตร ไอโซบาร์[48] และในส่วน Atlantic Region นี้เอง ที่ศาลอนุญาโตตุลาการใช้การลากเส้นมัธยะที่ให้ผลเพียงครึ่งเดียว (Half-Effect) เป็นเส้นเขตไหล่ทวีป เนื่องจากการมีเกาะที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่พิพาทอันถือว่าเป็นสภาวการณ์พิเศษ การลากเส้นมัธยะโดยให้ผลเพียงครึ่งเดียวนี้ก็เพื่อเป็นการแก้ไขความไม่ยุติธรรมที่เกิดจากการเบี่ยงเบนของเส้นมัธยะเมื่อมีสภาวการณ์พิเศษเกิดขึ้น โดยศาลกล่าวว่า บทบาทของหลักความยุติธรรมไม่ใช่เป็นเรื่องที่จะต้องทำให้เกิดการปฏิบัติอย่างเสมอภาคโดยสมบูรณ์ แต่เป็นบทบาทที่จะแก้ไขความไม่ยุติธรรมที่เกิดจากลักษณะบิดเบือนของสภาพภูมิศาสตร์[49]

---

[46] Ibid, 60.

[47] Ibid, 33.

[48] Ibid, 97-98.

[49] Ibid, 117.

จากคดีดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า การตัดสินของศาลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตไหล่ทวีปนั้นได้มีการอ้างอิงและเทียบเคียงถึงหลักคำพิพากษาจากคดี North Sea Continental Shelf ค.ศ. 1969 โดยมีหลักดังนี้

(1) การกำหนดเขตไหล่ทวีปไม่ใช่เรื่องของการแบ่งส่วนที่ให้รัฐได้รับการใช้ร่วมกันอย่างยุติธรรมในพื้นที่ที่ยังไม่มีการแบ่งหากแต่เป็นเรื่องของการลากเส้นขอบเขตระหว่างพื้นที่ที่เป็นของรัฐอยู่แล้ว

(2) ไหล่ทวีปของรัฐใดจะต้องเป็นส่วนที่ทอดยาวตามธรรมชาติของดินแดนของรัฐนั้น

3) คดีพิพาทเกี่ยวกับไหล่ทวีประหว่างตูนิเซียและลิเบีย ค.ศ. 1982

คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับไหล่ทวีประหว่างตูนิเซียและลิเบีย ซึ่งทั้งสองเป็นรัฐชายฝั่งที่ตั้งอยู่ประชิดติดต่อกัน และคู่กรณีได้นำคดีขึ้นสู่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศให้ศาลวินิจฉัยว่า อะไรคือหลักการและกฎเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศที่จะนำมาใช้กำหนดเขตไหล่ทวีประหว่างคู่กรณี โดยขอให้ศาลคำนึงถึงหลักผลอันเที่ยงธรรมสภาวการณ์ที่เกี่ยวข้องและแนวโน้มที่จะได้รับการยอมรับในที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ครั้งที่ 3 ประกอบการวินิจฉัยของศาลด้วย[50] นอกจากนี้ตูนิเซียยังได้อ้างสิทธิประวัติศาสตร์ในการประมงของรัฐและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณก้นทะเลในเขตทับซ้อนของไหล่ทวีป ซึ่งอุดมไปด้วยแร่ธาตุ น้ำมันและสัตว์น้ำประเภทติดที่ซึ่งมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของรัฐเป็นอย่างมาก[51]

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้พิจารณาปัจจัย 3 ประการที่รัฐคู่กรณีอ้างถึง คือ หลักความยุติธรรม สภาวการณ์ที่เกี่ยวข้อง และแนวโน้มที่ได้รับการยอมรับในที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลครั้งที่ 3 ซึ่งได้แก่ร่างข้อ 83 (1) โดยศาลมีความเห็นว่าร่างข้อ 83 (1) อันเป็นร่างบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกำหนดเขตไหล่ทวีป มิได้มีการกล่าวถึงการกำหนดเขตโดยความตกลงว่าจะต้องสอดคล้องกับหลักความยุติธรรม[52] แต่เนื่องจากศาลต้องถูกผูกพันที่จะต้องวินิจฉัยคดีบนพื้นฐานของหลักความยุติธรรมจึงไม่นำร่างบทบัญญัติข้อ 83 มาใช้ในคดีนี้

การใช้หลักความยุติธรรมจะต้องคำนึงถึงสภาวการณ์ที่เกี่ยวข้องด้วย เมื่อให้คำพิพากษามีผลที่ยุติธรรมแก่รัฐคู่กรณี ศาลก็ได้วางหลักในการพิจารณาถึงสภาวการณ์ที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักความยุติธรรมมาเป็นหลักการกำหนดเขตไหล่ทวีป ซึ่งในคดีนี้สภาวการณ์ที่เกี่ยวข้องที่ศาลคำนึงถึง ได้แก่ ข้อเท็จจริงทางสภาพภูมิศาสตร์สำหรับตูนิเซียในสิทธิทางประวัติศาสตร์เหนือก้นทะเล

---

[50] Tunisia v. Libyan Arab Jamahiriya (International Court of Justice, 1982), 21.

[51] Ibid, 77.

[52] Ibid, 49.

และน่านน้ำเหนือก้นทะเลโดยอ้างถึงการประมงและการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีการย้ายถิ่น เช่น บ่อน้ำ แร่ธาตุว่าเป็นสภาวการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณี แต่ศาลมีความเห็นว่าสิทธิทางประวัติศาสตร์ตามข้ออ้างของตูนิเซียไม่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตในคดีนี้[53] นอกจากนั้นเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่ผันแปรไปตามโชคชะตาของรัฐโดยที่ไม่อาจทำนายได้[54] ศาลจึงไม่ถือว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นสภาวการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีในคดีนี้ ศาลได้ใช้วิธีการลากเส้นมัธยฐานโดยใช้ผลครึ่งเดียวเป็นวิธีการในการกำหนดเขตไหล่ทวีประหว่างตูนิเซียและลิเบีย เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ที่มีเกาะ Karkenna ตั้งอยู่ในบริเวณที่พิพาท

จากคดีดังกล่าว เห็นได้ว่า การอ้างสิทธิทางประวัติศาสตร์รวมทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจ เพื่อนำมากำหนดเขตไหล่ทวีปนั้นไม่ใช่หลักเกณฑ์ที่จะนำมาใช้กำหนดเขตไหล่ทวีปได้ แต่ศาลยังใช้หลักพื้นฐานของหลักความยุติธรรมมาเป็นหลักในการตัดสินคดี

4) คดี Gulf of Maine Boundary ค.ศ.1984

คดีนี้เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการกำหนดเขตทางทะเลระหว่างสหรัฐอเมริกาและแคนนาดาโดยคู่กรณีร้องขอต่อศาลให้ลากเส้นขอบเขตทางทะเลเพียงเส้นเดียว (A Single Maritime Boundary) เพื่อใช้กำหนดทั้งเขตไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะโดยแคนนาดาอ้างว่าหลักความยุติธรรมเป็นหลักกฎหมายในการกำหนดเขตทางทะเลและวิธีระยะทางเท่ากัน (Equidistance) เป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดในการลากเส้นกำหนดเขตตามหลักความยุติธรรม ในขณะที่สหรัฐอเมริกานั้นในคำประกาศอ้างสิทธิเหนือไหล่ทวีปของสหรัฐอเมริกาของประธานาธิบดีทรูแมน ค.ศ. 1945 ได้กล่าวว่าขอบเขตไหล่ทวีป จะถูกพิจารณากำหนดโดยสหรัฐอเมริกาและที่เกี่ยวข้องโดยสอดคล้องกับหลักความยุติธรรมและคู่กรณีทั้งสองเป็นภาคีอนุสัญญาเจนิวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ. 1958

เมื่อองค์คณะย่อย (Chamber) ของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้พิจารณาถึงกฎเกณฑ์และหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศที่จะนำมาใช้เป็นกฎหมายที่กำหนดเขตทางทะเลในคดีนี้ ศาลเห็นว่าถ้าคดีนี้เป็นเรื่องของการกำหนดเขตไหล่ทวีปเพียงอย่างเดียวแล้วหลักกฎหมายที่จะใช้ในคดีนี้คือ หลักระยะทางเท่ากันและสภาวการณ์พิเศษ (Equidistance Special Circumstances) ตามบทบัญญัติข้อ 6 แห่งอนุสัญญากรุงเจนิวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ. 1958 เนื่องจากคู่กรณีต่างก็เป็นภาคีอนุสัญญาฉบับดังกล่าว แต่กรณีนี้เป็นการกำหนดเส้นขอบเขตเส้นเดียวที่ใช้กำหนดเขตทั้งไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะหลักระยะทางเท่ากันและสภาวการณ์พิเศษ ในข้อ 6 ของอนุสัญญานั้นจึงไม่อาจนำมาใช้ในคดีนี้ ได้แต่หลักผลที่เที่ยงธรรม (Equitable Solution) ตามที่บทบัญญัติข้อ 74 แห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 บัญญัติให้ใช้เป็นหลักในกำหนดเขต

---

[53] Ibid, 73.

[54] Ibid, 77-78.

เศรษฐกิจจำเพาะและบทบัญญัติข้อ 83 (1) บัญญัติให้ใช้เป็นหลักในการกำหนดเขตไหล่ทวีปก็ไม่อาจถูกนำมาใช้ในคดีนี้ได้เช่นกัน เพราะคู่กรณีทั้งสองต่างก็มิได้เป็นภาคีอนุสัญญา

ตามข้ออ้างของแคนนาดาที่อ้างหลักความยุติธรรมโดยใช้ความเห็นว่าวิธีระยะทางเท่ากัน (Equidistance) เหมาะที่สุดในการใช้หลักความเที่ยงธรรม (Equity) กำหนดเขตเนื่องจากหลักพื้นฐานของไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะ คือ หลักระยะทางและวิธีระยะทางเท่ากัน (Equidistance) เป็นผลสะท้อนอย่างใกล้ชิดที่สุดของหลักระยะทางนั้น ศาลเห็นว่าบทบัญญัติ ข้อ 6 ของอนุสัญญากรุงเจนิวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ. 1958 ไม่มีผลใช้บังคับระหว่างคู่กรณีในการพิจารณาถึงขอบเขตทางทะเลอื่น ๆ นอกเหนือไปจากไหล่ทวีปและไม่มีผลบังคับตามกฎหมายต่อคู่กรณีหรือต่อศาลว่าจะต้องใช้ ข้อ 6 นี้ในการกำหนดเขตของขอบเขตทางทะเลด้วยเส้นเพียงเส้นเดียวในคดีนี้[55]

จากคดีดังกล่าว เห็นได้ว่าหลักการกำหนดเขตไหล่ทวีปที่ดีที่สุดคือการกำหนดโดยอาศัยวิธีการที่ก่อให้เกิดความยุติธรรมมากที่สุด ซึ่งกล่าวได้ว่าการกำหนดเขตทะเลจะต้องทำโดยข้อตกลงที่สอดคล้องกับหลักความเที่ยงธรรมโดยคำนึงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ถึงสภาวการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในลักษณะที่จะทำให้คู่ความแต่ละฝ่ายต่างได้ส่วนทั้งหมดของไหล่ทวีปที่ประกอบกันขึ้นเป็นลักษณะทอดยาวโดยธรรมชาติของดินแดนใต้ท้องทะเลและเป็นส่วนที่ไม่ทับซ้อนกันเหนือการทอดยาวโดยธรรมชาติ ของดินแดนของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง[56]

ดังนั้นหลักการที่สำคัญที่สุดในการกำหนดเขตไหล่ทวีปคือ หลักยุติธรรมและความเที่ยงธรรม คือกฎเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศที่จะใช้ในการกำหนดเขตไหล่ทวีประหว่างรัฐคู่กรณี ซึ่งศาลยุติธรรมตลอดจนศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศในทุก ๆ คดีได้มีการวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานในการกำหนดเขตไหล่ทวีประหว่างรัฐ หลักดังกล่าวจึงเป็นหลักกฎหมายทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศ แม้ในทางปฏิบัติจะต้องมีการพิจารณาเป็นรายกรณี ๆ โดยเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม เช่น วิธีการตามบทบัญญัติ ข้อ 6 แห่งอนุสัญญากรุงเจนิวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ. 1958 ซึ่งบัญญัติให้ใช้หลักระยะทางเท่ากันและสภาวการณ์พิเศษ หรือการใช้หลักระยะทางเท่ากันที่ให้ผลเพียงครึ่งเดียว หรืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 แต่วิธีทั้งหมดท้ายที่สุดแล้ว ผลลัพธ์ที่ได้จะต้องก่อให้เกิดความยุติธรรม ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการกำหนดเขตไหล่ทวีป

5) คำพิพากษาศาลฎีกาคดีภาษีกรณีการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มการขนส่งน้ำมันทางทะเล[57]

คดีนี้เป็นคดีระหว่าง บริษัท น. จำกัด เป็นโจทก์ยื่นฟ้องกรมสรรพากรเป็นจำเลย โดยโจทก์ประกอบกิจการขนส่งน้ำมันของโจทก์จากฐานขุดเจาะบงกช ฐานขุดเจาะปลาทอง และฐานขุดเจาะ

---

[55] Canada v. United States (International Court of Justice, 1984), 303.

[56] Ibid, 53.

[57] คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2899/2557.

เอราวัณ มายังท่าเรือมาบตาพุด จังหวัดระยอง และท่าเรือศรีราชา จังหวัดชลบุรี ฐานขุดเจาะน้ำมันที่โจทก์ให้บริการขนส่งนั้นอยู่นอกเขต 12 ไมล์ทะเล ซึ่งถือเป็นแนวเขตของทะเลอาณาเขตที่ประเทศไทยมีอำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์ การประกอบกิจการของโจทก์จึงเป็นการขนส่งระหว่างประเทศ โดยเรือเดินทะเลจึงเป็นการให้บริการขนส่งระหว่างประเทศโดยเรือเดินทะเลตามประมวลรัษฎากร มาตรา 80/1 (3) ที่ได้รับสิทธิเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0

ศาลฎีกามีคำวินิจฉัยว่า ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 2 บัญญัติว่า “ประเทศไทย” หรือ “ราชอาณาจักรไทย” หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทยตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไป และตามความ ตกลงกับต่างประเทศด้วย ศาลฎีกาแผนกคดีภาษีอากรเห็นว่า การจะวินิจฉัยว่าการประกอบกิจการขนส่งของโจทก์เป็นการให้บริการขนส่งระหว่างประเทศหรือเป็นการให้บริการขนส่งในราชอาณาจักร จึงต้องถือตามบทนิยามศัพท์ที่ประมวลรัษฎากรซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดเก็บภาษีพิพาทได้ให้ความหมายไว้ จะไปวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481 และพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 ซึ่งมิได้มีเจตนารมณ์ในการจัดเก็บภาษีอากรพิพาทตามที่โจทก์อุทธรณ์หาได้ไม่ การประกอบกิจการให้บริการขนส่งทางเรือของโจทก์ดังกล่าวจึงเป็นการประกอบกิจการให้บริการขนส่งในประเทศหรือราชอาณาจักรไทยตามความหมายที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร มาตรา 2 แล้ว มิใช่การประกอบกิจการให้บริการขนส่งระหว่างประเทศ โดยเรือเดินทะเลที่กระทำโดยผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลดังที่โจทก์อุทธรณ์ ดังนั้น โจทก์จึงไม่มีสิทธิใช้อัตราร้อยละ 0 ในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร มาตรา 80/1 (3)

จากคดีดังกล่าวเห็นได้ว่า เป็นกรณีของการขนส่งทางเรือไปบริเวณไหล่ทวีป ซึ่งตามพระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 มาตรา 5 กำหนดไว้ว่าเว้นแต่จะมีข้อความแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น “น่านน้ำไทย หมายความถึง บรรดาน่านน้ำที่อยู่ภายใต้อธิปไตยของประเทศไทย” และตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พระพุทธศักราช 2456 มาตรา 3 กำหนดไว้ว่า “น่านน้ำไทย หมายความว่า บรรดาน่านน้ำที่อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตย ของราชอาณาจักรไทย ...” แต่ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 2 กำหนดไว้ว่า “ประเทศไทย” หรือ “ราชอาณาจักร” หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทย ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไป และตามความตกลงกับต่างประเทศด้วย จึงทำให้เกิดข้อขัดกันซึ่งศาลได้วินิจฉัยโดยถือตามกฎหมายที่ใช้เก็บภาษีอันเป็นมูลแห่งคดีนี้คือปัญหาการโต้แย้งการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งเป็นกฎหมายตามประมวลรัษฎากรจึงต้องถือตามความในประมวลรัษฎากรที่ให้ไหล่ทวีปหมายรวมถึงราชอาณาจักรด้วย การเดินเรือดังกล่าวจึงไม่ถือเป็นการเดินเรือระหว่างประเทศ ซึ่งหลักคำพิพากษาดังกล่าวยังไม่ชัดแจ้งข้อกฎหมายเนื่องจากมีหลักกฎหมายที่ขัดกันเองเพราะจะเห็นว่าตามกฎหมายที่

เกี่ยวการเดินเรือถือว่าการเดินเรือในลักษณะนี้เป็นการเดินเรือระหว่างประเทศแล้ว แต่กฎหมายอีกฉบับกลับบอกว่าไม่ถือเป็นการเดินเรือระหว่างประเทศ

2.2.2 แนวความเห็นและแนวคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้อง

1) กรมศุลกากร

1.1) ครั้งที่ 1 [58] มีความเห็นว่า การขนส่งน้ำมันน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งอยู่นอกทะเลอาณาเขต ถือเป็นการส่งออกตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 เนื่องจากคำว่าราชอาณาจักร เป็นความหมายทั่วไป หมายถึงอาณาเขตของประเทศไทยตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่เหมือนกับคำว่า ราชอาณาจักรในพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 ซึ่งบังคับได้เฉพาะกับของหรือปิโตรเลียมตามกฎหมายเท่านั้น

1.2) ครั้งที่ 2[59] มีความเห็นว่า การขนส่งน้ำมันน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันในทะเลที่มีระยะห่างจากชายฝั่งตั้งแต่ 12 ไมล์ทะเล ซึ่งอยู่นอกทะเลอาณาเขต ถือเป็นการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรไทย มิใช่การค้าทางทะเลจากภาคหนึ่งไปยังอีกภาคหนึ่งในราชอาณาจักร จึงไม่อยู่ในความหมายของการค้าชายฝั่งตามมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469

2) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน[60]

มีความเห็นว่า การส่งนำมันเชื้อเพลิงไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งอยู่นอกทะเลอาณาเขต ของบริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ไม่ถือเป็นการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร แต่ถือเป็นการค้าชายฝั่ง ซึ่งแม้พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 จะมิได้นิยามคำว่า ราชอาณาจักรไว้ แต่เมื่อประมวลรัษฎากร มาตรา 2 ได้ให้คำนิยามคำว่า ราชอาณาจักร ว่าให้หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปซึ่งเป็นสิทธิของประเทศไทยตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ จึงควรใช้คำนิยามนี้ ในฐานะที่เป็นบทกฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่ง ประกอบกับคำพิพากษาฎีกา ที่ 2899/2557 อีกประการหนึ่ง หากไม่ตีความเช่นนี้ กรณีภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีสรรพสามิตต่างก็เป็นภาษีการบริโภคเหมือนกัน และด้วยประการสำคัญที่แท่นขุดเจาะน้ำมันที่ส่งน้ำมันไปขายนั้น เป็นพื้นที่ในราชอาณาจักรไทย ดังนั้น การขายดังกล่าวถือเป็นการขายในราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นค้าชายฝั่ง ไม่ใช่การส่งออก

3) คณะกรรมการกฤษฎีกา

---

[58] หนังสือกรมศุลกากร ที่ กค 7573/4659 ลงวันที่ 2 พฤษภาคม 2544 เรื่องตอบข้อหารือของบริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด.

[59] เรื่องเดียวกัน.

[60] หนังสือสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ด่วนที่สุด ที่ ตผ 004/3845 ลงวันที่ 30 กันยายน 2559 เรื่องการเรียกเก็บภาษีกรณีการค้าชายฝั่ง.

3.1) ปี 2525[61] มีความเห็นเกี่ยวกับก๊าซธรรมชาติที่ขุดเจาะได้ใน เขตไหล่ทวีปใน อ่าวไทยจะถือว่าอยู่ราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร อันจะทำให้ไม่ต้องเสียอากรขาเข้าได้หรือไม่ ซึ่งในกรรมการชุดนั้นมีความเห็นแตกต่างกันเป็น 2 ฝ่าย คือ

(1) ฝ่ายแรก ซึ่งเป็นเสียงส่วนใหญ่ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 ได้ให้คำนิยาม ว่า ราชอาณาจักรหมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปด้วย ดังนั้น ก๊าซธรรมชาติที่ขุดเจาะได้ในเขตไหล่ไหล่ทวีปจึงถือว่าอยู่ในราชอาณาจักร

(2) ฝ่ายที่สอง ซึ่งเป็นฝ่ายข้างน้อย เห็นว่า เหตุที่กฎหมายศุลกากรหรือกฎหมายอื่นที่ไม่ได้ให้คำนิยามคำว่า ราชอาณาจักร ไว้โดยเฉพาะเนื่องจากเป็นที่พึงเข้าใจได้ว่าราชอาณาจักรหมายถึงอาณาเขตของประเทศไทยซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งอาณาเขตของรัฐจะมีความหมายคลอบคุลมถึงทะเลอาณาเขตเท่านั้น

3.2) ปี 2555[62] มีความเห็นเกี่ยวกับ การเดินเรือขนส่งทางทะเลสนับสนุนกิจการสำรวจ และผลิตปิโตรเลียมในทะเลและกิจการขนส่งน้ำมันจากแท่นขุดเจาะน้ำมันในทะเลซึ่งอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย เป็นการเดินเรือระหว่างประเทศ พระราชบัญญัติส่งเสริมริมการพาณิชยนาวี พ.ศ. 2521 หรือไม่ ว่า เมื่อพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพาณิชยนาวี พ.ศ. 2521 ไมปรากฏการบัญญัตินิยามคำวา ตางประเทศ หรือ ราชอาณาจักร ไว กรณีจึงต้องถือตามความเขาใจทั่วไปและเจตนารมณของ กฎหมายที่มุงประสงคจะใหหมายความถึงพื้นดินและพื้นน้ำที่มิใชประเทศไทย โดยพิจารณาจากอาณาเขตหรือดินแดนของประเทศไทย ซึ่งในทางกฎหมายระหวางประเทศ อาณาเขตหรือดินแดนของรัฐ ได้แก่

(1) อาณาเขตภาคพื้นดิน ตลอดจนพื้นน้ำที่อยู่ภายในพื้นดิน

(2) อาณาเขตทางทะเลที่ประชิดติดชายฝงภาคพื้นดิน อันไดแก นานน้ำภายใน (Internal Waters) และทะเลอาณาเขต (Territorial Sea)

(3) หวงอากาศที่อยูเหนือ (1) และ (2) สำหรับอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยนั้น เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พุทธศักราช 2509 ไดมี พระบรมราชโองการประกาศกำหนดความกวางของทะเลอาณาเขตประเทศไทยเปนระยะ 12 ไมลทะเล โดยวัดจากเสนฐาน ซึ่งสอดคลองกับอนุสัญญาสหประชาชาติวาดวยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 อาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยจึงขยายจากเสนฐานออกไปในทะเลเปนระยะ 12 ไมลทะเล ซึ่งทำให้นานน้ำที่อยูถัดไปจากระยะ 12 ไมลทะเลดังกลาวเปนนานน้ำที่อยูนอกอาณาเขตของประเทศไทย และไมอาจถือเปนสวนหนึ่งของราชอาณาจักร จึงถือเป็นการเดินเรือทางทะเลระหว่างประเทศ

---

[61] คณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 28/2525.

[62] คณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1234/2555.

3.3) ปี 2559[63] มีความเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์น้ำมัน ไปใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมในพื้นที่สัมปทานปิโตรเลียมในบริเวณไหล่ทวีป ว่า เนื่องจาก คำว่า “ราชอาณาจักร” นั้น โดยทั่วไปหมายความรวมถึงเขตทางทะเลของประเทศตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศและตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้กำหนดให้รัฐชายฝั่งใช้อำนาจอธิปไตยเหนือทะเลอาณาเขตได้ไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล เมื่อพระราชบัญญัติศุลกากรฯ และพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตฯ มิได้บัญญัตินิยามคำว่า “ราชอาณาจักร” ไว้เป็นการเฉพาะ ขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายทั้งสองฉบับ กรณีทั่วไปจึงต้องตีความตามความหมายทั่วไป ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ แต่กรณีปรากฏว่าการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์น้ำมันจากในราชอาณาจักรไปยังแท่นขุดเจาะปิโตรเลียมที่ตั้งอยู่บนไหล่ทวีปเพื่อใช้ในการสำรวจและการผลิตปิโตรเลียม ซึ่งตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียมฯ ได้กำหนดนิยามของคำว่า “ราชอาณาจักร” ไว้เป็นการเฉพาะ กล่าวคือ ถือว่าการขนของไปใช้ในการสำรวจและการผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ดังกล่าวเป็นการขนของไปใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมในราชอาณาจักร หากมีภาระภาษีใด ๆ เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการดังกล่าว ก็จะต้องมีการจัดเก็บภาษีเช่นเดียวกับการประกอบกิจการในราชอาณาจักรด้วย

ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ได้เคยวางแนวทางในการพิจารณาคำว่า “ราชอาณาจักร” ไว้ในเรื่องเสร็จที่ 28/2525 โดยให้กฎหมายว่าด้วยศุลกากรซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรจาก “ของ” ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร ในเมื่อกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมิได้นิยามคำว่า “ราชอาณาจักร” ไว้ ความหมายของคำว่า “ราชอาณาจักร” สำหรับ “ของ” ทั่วไปจึงต้องถือตามที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า หมายความถึง อาณาเขตของประเทศตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ถ้ามีกฎหมายเกี่ยวกับ “ของ” ใดโดยเฉพาะซึ่งนิยามคำว่า “ราชอาณาจักร” ไว้ ความหมายของคำว่า “ราชอาณาจักร” สำหรับของนั้น ก็ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายนั้นบัญญัติไว้

จากแนวความเห็นและแนวคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า ประเทศไทยยอมรับหลักการในเรื่องเขตทางทะเลตามกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ในการวินิจฉัยว่าพื้นที่นอกทะเลอาณาเขตจะถือเป็นราชอาณาจักรหรือไม่นั้นเนื่องจากมีกฎหมายบางฉบับระบุไว้แต่กฎหมายอีกหลายฉบับซึ่งเป็นส่วนใหญ่ไม่ได้ระบุไว้ จึงมีความเห็นในเรื่องดังกล่าวออกเป็นสองแนวทางคือ แนวทางแรกเห็นว่า พื้นที่ที่อยู่นอกทะเลอาณาเขตไม่ถือเป็นราชอาณาจักรตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าเมื่อกฎหมายภายในมีการระบุไว้ชัดเจนว่าไหล่ทวีปถือเป็นราชอาณาจักร จึงต้องถือตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งประเด็นดังกล่าวยังไม่มีความชัดเจนเนื่องจากในกฎหมายศุลกากรไม่ได้ระบุ

---

[63] คณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1886/2559.

ไว้แต่ยังใช้วิธีถือตามกฎหมายอื่นที่มีการระบุไว้เพื่อมาตีความในเรื่องที่เกี่ยวกับศุลกากรตามความเห็นแนวหลังดังกล่าว

บทที่ 3
กฎหมายว่าด้วยการกำหนดอาณาเขตทางทะเล

ในบทนี้จะเป็นการศึกษากฎหมายระหว่างประเทศอันรากฐานของการกำหนดอาณาเขตทางทะเลในเขตไหล่ทวีป ลักษณะสำคัญตลอดจนแนวปฏิบัติหรือหลักการใช้อำนาจของรัฐชายฝั่งบนพื้นที่ไหล่ทวีปคืออนุสัญญาระหว่างประเทศ ซึ่งจะแยกศึกษาออกเป็นสองส่วน คือ

1. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 (Geneva Conventions 1958) เฉพาะในส่วนของอนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป (Convention on the Continental Shelf 1958)

2. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS)

โดยการศึกษาในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาของสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องกับเขตไหล่ทวีป เพื่อให้มีความชัดเจนและสามารถเข้าใจถึงหลักการต่าง ๆ ของไหล่ทวีปตามกฎหมายระหว่างประเทศตลอดจนการประกาศกำหนดเขตแดนทางเลของประเทศไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศดังกล่าว โดยมีเนื้อหาดังนี้

3.1 ที่มากฎหมายระหว่างประเทศทางทะเลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตแดนทางทะเล

กฎหมายระหว่างประเทศทางทะเลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตแดนทางทะเลถือเป็นกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมืองในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดและแบ่งสถานภาพของทะเลออกเป็นส่วน ๆ เพื่อที่จะสามารถควบคุมและกำหนดขอบเขตของการใช้อำนาจรัฐ[1] และการขยายอาณาเขตออกไปในทะเล เพื่อประโยชน์ในการสร้างสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมืองและเศรษฐกิจ กฎหมายทะเลมีที่มาแยกเป็น 2 ทางคือ[2]

3.1.1 หลักเกณฑ์หรือกฎที่มาจากจารีตประเพณี

เป็นหลักเกณฑ์ที่ได้รับความนิยมเสมอมาสำหรับสังคมของนานาชาติที่ยอมรับและปฏิบัติที่ไม่นิยมการสร้างกฎเกณฑ์ทั่วไปขึ้นมาในรูปแบบของอนุสัญญา และกฎเกณฑ์ดังกล่าวจะสามารถไปกันได้ดีกับข้อพิพาทที่ไม่รุนแรงมากไม่ถึงขั้นเกิดสงคราม เช่นการกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตเป็นต้น

---

[1] มัลลิกา พินิจจันทร์, **กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล,** พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2559), 5.

[2] Dinh, N. Q., Daillier, P., & Pellet, A., **Droit international public**, (Paris: LGDJ, 1980), 572-573.

3.1.2 หลักเกณฑ์หรือกฎที่มาจากอนุสัญญา

เป็นแหล่งที่มาเพื่อเข้ามาแทนที่หลักเกณฑ์หรือกฎที่มาจากจารีตประเพณี ด้วยแรงกระตุ้นจากความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงของสังคมนานาชาติ เช่น เกิดสนธิสัญญาหลายฝ่ายที่สมบูรณ์แบบการก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศขึ้นมาอย่างมากมาย ซึ่งในปัจจุบันนี้บทบาทของทะเลได้ทวีความสำคัญขึ้นมากมาย และจากการที่มีการค้าระหว่างประเทศซึ่งต้องอาศัยทะเลเป็นเส้นทางในการขนส่ง รวมทั้งเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติสำคัญของโลกทำให้ทะเลกลายเป็นเวทีแห่งการแย่งชิงการครอบครองเพื่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และหากรัฐใดสามารถครอบครองทรัพยากรในทะเลได้มากก็ย่อมจะสามารถสร้างพลังทางเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงทางพลังงานและการเมืองได้มากขึ้นตามไปด้วย สำหรับแหล่งที่มาของกฎหมายทะเลจากหลักเกณฑ์หรือกฎที่มาจากอนุสัญญา คือ อนุสัญญากรุงเจนิวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ. 1958[3] และอนุสัญญาประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ซึ่งได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

3.2 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958

3.2.1 ความเป็นมา[4]

เริ่มจากมีการจัดตั้งคณะกรรมาธิการกฎหมายขององค์การสหประชาชาติขึ้นและได้นำประเด็นเกี่ยวกับระบบทะเลหลวง ระบบทะเลอาณาเขต แล้วก็ตามมาด้วยเรื่องการประมงและเขตต่อเนื่องที่ประชุมสรุปว่า ระบอบของเขตทางทะเลต่าง ๆ (Regime of the Maritime Zones) จนเมื่อปี ค.ศ.1956 คณะกรรมาธิการฯ ได้มีการเสนอแนะให้มีการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลของประเทศสมาชิก เพื่อทำความตกลงและบัญญัติกฎหมายทะเลระหว่างประเทศเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ขึ้น

จากข้อเสนอแนะนี้ จึงทำให้เกิดการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ครั้งที่ 1 ณ กรุงเจนีวา ค.ศ. 1958 และประเทศไทยได้หัวหน้าคณะผู้แทนของประเทศไทย คือ พระเจ้าวรวงศ์เธอ

---

[3] อนุสัญญากรุงเจนีวา ว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1958 ประกอบด้วยอนุสัญญา 4 ฉบับ ดังนี้

1. อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง (Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone)

2. อนุสัญญาว่าด้วยทะเลหลวง (Convention on the High Seas)

3. อนุสัญญาว่าด้วยการทำประมงและการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีชีวิตในทะเลหลวง (Convention on Fishing and Conservation of the Living Resources of the High Seas)

4. อนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป (Convention on the Continental Shelf).

[4] ถนอม เจริญลาภ, “กฎหมายทะเลและเขตทางทะเลของประเทศไทย”, **วารสารกฎหมายสุโขทัยธรรมาธิราช** 2, (ธันวาคม 2552): 24.

กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ซึ่งพระองค์ท่านได้รับเลือกให้เป็นประธานกรรมการประชุมจากประเทศสมาชิก นับว่าเป็นเกียรติยศอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย และพระองค์ท่านเป็นส่วนพระองค์หัวหน้าคณะฝ่ายไทย จึงเปลี่ยนมาเป็นหลวงจักรปราณีศรีศิลปวิสูตร หมายเลข 2 ของคณะแทน

การประชุมนี้ ปรากฏผลเป็นอนุสัญญา 4 ฉบับ คือ

1. อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง
2. อนุสัญญาว่าด้วยทะเลหลวง
3. อนุสัญญาว่าด้วยการประมงและการอนุรักษ์สิ่งที่มีชีวิตในทะเลหลวง
4. อนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป

โดยมากจะเรียกอนุสัญญาทั้ง 4 ฉบับนี้ว่า อนุสัญญาเจนีวา 1958 (Geneva Conventions 1958) สำหรับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวโดยได้ลงนามในอนุสัญญาเจนีวา 1958 เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2501 (29 Apr. 1958) และได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2511 (2 Jul. 1968) [5]

3.2.2 อนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป (Convention on the Continental Shelf 1958)

1) ความหมายของไหล่ทวีป ตามอนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป (Convention on the Continental Shelf 1958) ข้อ 1[6] ได้ให้ความหมายของไหล่ทวีปไว้ว่า ไหล่ทวีปประกอบด้วยพื้นดินและใต้พื้นดินท้องทะเลที่อยู่ติดกับชายฝั่งทะเล แต่อยู่นอกทะเลอาณาเขตจนถึงความลึกของน้ำทะเล 200 เมตร หรือเกินขีดจำกัดที่ระดับความลึกของน่านน้ำบริเวณนั้นจะสามารถแสวงหาหรือใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ดังกล่าวได้ และพื้นดินและใต้พื้นดินท้องทะเลที่ประชิดชายฝั่งทะเลของเกาะ

---

[5] United Nations, **Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone** [Online], 3 May 2017 a. Available from https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=XXI-1&chapter=21&clang=_en

[6] Article 1 of Convention on the Continental Shelf 1958

For the purpose of these articles, the term "continental shelf" is used as referring (a) to the seabed and subsoil of the submarine areas adjacent to the coast but outside the area of the territorial sea, to a depth of 200 metres or, beyond that limit, to where the depth of the superjacent waters admits of the exploitation of the natural resources of the said areas; (b)to the seabed and subsoil of similar submarine areas adjacent to the coasts of islands.

2) สิทธิของรัฐชายฝั่ง ตามอนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป (Convention on the Continental Shelf 1958) ข้อ 2 [7] ได้กำหนดสิทธิของรัฐชายฝั่งดังนี้

2.1) รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยเหนือไหล่ทวีปเพื่อสำรวจและใช้ทรัพยากรธรรมชาติบริเวณไหล่ทวีป

2.2) ในกรณีที่รัฐชายฝั่งไม่ได้สำรวจบริเวณไหล่ทวีปหรือแสวงหาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบริเวณไหล่ทวีป ผู้อื่นจะอ้างสิทธิ์ในการสำรวจหรือแสวงหาประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติบริเวณไหล่ทวีปไม่ได้โดยปราศจากความยินยอมอย่างชัดแจ้งจากรัฐชายฝั่ง

2.3) สิทธิของรัฐชายฝั่งทะเลเหนือไหล่ทวีปจะมีผลสมบูรณ์เมื่อได้มีการประกาศอ้างสิทธิ

2.4) ทรัพยากรธรรมชาติที่กล่าวถึง ประกอบด้วยแร่และแหล่งที่ไม่มีชีวิตอื่น ๆ ของพื้นดินบนหรือใต้ผิวดินท้องทะเล กับสิ่งมีชีวิตที่ติดกับบริเวณพื้นที่ไม่ว่าจะอยู่ในหรือใต้ท้องทะเล หรือที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ยกเว้นแต่จะมีการสัมผัสทางกายภาพอย่างต่อเนื่องกับทะเลหรือพื้นผิวดิน

2) การสำรวจและการก่อสร้างสิ่งติดตั้งอุปกรณ์บนไหล่ทวีป

ตามอนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป (Convention on the Continental Shelf 1958) รัฐชายฝั่งจะทำการสำรวจและแสวงหาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีป โดยจะต้องใช้

---

[7] Article 2 of Convention on the Continental Shelf 1958

1. The coastal State exercises over the continental shelf sovereign rights for the purpose of exploring it and exploiting its natural resources.

2. The rights referred to in paragraph 1 of this article are exclusive in the sense that if the coastal State does not explore the continental shelf or exploit its natural resources, no one may undertake these activities, or make a claim to the continental shelf, without the express consent of the coastal State.

3. The rights of the coastal State over the continental shelf do not depend on occupation, effective or notional, or on any express proclamation.

4. The natural resources referred to in these articles consist of the mineral and other non-living resources of the seabed and subsoil together with living organisms belonging to sedentary species, that is to say, organisms which, at the harvestable stage, either are immobile on or under the seabed or are unable to move except in constant physical contact with the seabed or the subsoil.

มาตรการที่เหมาะสมในการสำรวจไหล่ทวีปและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของตนรัฐชายฝั่งทะเลไม่อาจขัดขวางการวางหรือการบำรุงรักษาสายเคเบิลใต้น้ำหรือท่อบนไหล่ทวีป ตามข้อ 4[8]

และในการสำรวจและแสวงหาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติบนไหล่ทวีปต้องไม่ก่อให้เกิดการแทรกแซงที่ไม่เป็นธรรมการเดินเรือ, การประมงหรือการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีชีวิตของทะเลหรือทำให้เกิดการรบกวนใด ๆ กับการสัญจรทางทะเลขั้นพื้นฐานหรือสิ่งอื่นใดการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ดำเนินการโดยเจตนาของการตีพิมพ์เปิด ตามข้อ 5 อนุ 1[9]

สำหรับการก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์เพื่อใช้ในการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีป รัฐชายฝั่งมีสิทธิที่จะก่อสร้างและดูแลรักษาหรือใช้งานการติดตั้งอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับ การสำรวจและการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและการจัดตั้งโซนความปลอดภัยรอบการติดตั้งและอุปกรณ์ดังกล่าวและเพื่อใช้ในเหล่านั้นโซนมาตรการที่จำเป็นสำหรับการป้องกัน ตามข้อ 5 อนุ 2[10]

สถานะทางกฎหมายของสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งที่ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อใช้ในการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีป ตาม ข้อ 5 อนุ 4[11] ได้วางหลักไว้ว่า

---

[8] Article 4 of Convention on the Continental Shelf 1958

Subject to its right to take reasonable measures for the exploration of the continental shelf and the exploitation of its natural resources, the coastal State may not impede the laying or maintenance of submarine cables or pipe lines on the continental shelf.

[9] Article 5 of Convention on the Continental Shelf 1958

1. The exploration of the continental shelf and the exploitation of its natural resources must not result in any unjustifiable interference with navigation, fishing or the conservation of the living resources of the sea, nor result in any interference with fundamental oceanographic or other scientific research carried out with the intention of open publication.

[10] Article 5 of Convention on the Continental Shelf 1958

2. Subject to the provisions of paragraphs 1 and 6 of this article, the coastal State is entitled to construct and maintain or operate on the continental shelf installations and other devices necessary for its exploration and the exploitation of its natural resources, and to establish safety zones around such installations and devices and to take in those zones measures necessary for their protection.

[11] Article 5 of Convention on the Continental Shelf 1958

4. Such installations and devices, though under the jurisdiction of the coastal State, do not possess the status of islands. They have no territorial sea of their own, and their presence does not affect the delimitation of the territorial sea of the coastal State.

สิ่งก่อสร้างหรือสิ่งที่ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อใช้ในการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีป แม้ว่าจะอยู่ภายใต้เขตอำนาจรัฐชายฝั่ง (เขตอำนาจศาล) ก็ยังไม่ได้มีสถานะของเกาะและส่งก่อสร้างดังกล่าวไม่มีทะเลอาณาเขตเป็นของตนเองและการก่อสร้างหรือติดตั้งดังกล่าวจะไม่ส่งผลกระทบต่อการกำหนดขอบเขตอาณาเขตของรัฐชายฝั่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด และหากไม่ได้ใช้สิ่งก่อสร้างดังกล่าวจะต้องมีการรื้อถอนออกไปตามข้อ 5 อนุ 5 [12]

4) กรณีเกิดข้อปัญหาการกำหนดไหล่ทวีประหว่างประเทศ

ตามอนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป (Convention on the Continental Shelf 1958) ข้อ 6[13]

(1) ในกรณีที่ไหล่ทวีปเดียวกันอยู่ติดกับอาณาเขตของสองรัฐหรือมากกว่าที่มีฝั่งตรงอยู่ตรงข้ามกัน นั้นจะถูกกำหนดโดยข้อตกลงระหว่างกัน ในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงและยกเว้นกรณีอื่นเขต

---

[12] Article 5 of Convention on the Continental Shelf 1958

5. Due notice must be given of the construction of any such installations, and permanent means for giving warning of their presence must be maintained. Any installations which are abandoned or disused must be entirely removed.

[13] Article 6 of Convention on the Continental Shelf 1958

1. Where the same continental shelf is adjacent to the territories of two or more States whose coasts are opposite each other, the boundary of the continental shelf appertaining to such States shall be determined by agreement between them. In the absence of agreement, and unless another boundary line is justified by special circumstances, the boundary is the median line, every point of which is equidistant from the nearest points of the baselines from which the breadth of the territorial sea of each State is measured.

2. Where the same continental shelf is adjacent to the territories of two adjacent States, the boundary of the continental shelf shall be determined by agreement between them. In the absence of agreement, and unless another boundary line is justified by special circumstances, the boundary shall be determined by application of the principle of equidistance from the nearest points of the baselines from which the breadth of the territorial sea of each State is measured.

3. In delimiting the boundaries of the continental shelf, any lines which are drawn in accordance with the principles set out in paragraphs 1 and 2 of this article should be defined with reference to charts and geographical features as they exist at a particular date, and reference should be made to fixed permanent identifiable points on the land.

แดนเป็นธรรมโดยโดยพฤติการณ์พิเศษ คือ เส้นมัธยฐานทุกจุดซึ่งมีความเท่ากันจากจุดที่ใกล้ที่สุดเส้นเขตแดนซึ่งมีความกว้างของทะเลอาณาเขตของแต่ละรัฐวัดได้

(2) ในกรณีที่ไหล่ทวีปเดียวกันอยู่ติดกับอาณาเขตของทั้งสองประเทศที่ประชิดกันจะกำหนดขอบเขตของไหล่ทวีปตามข้อตกลงระหว่างกัน ในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงและยกเว้นกรณีอื่นเส้นเขตแดนเป็นธรรมโดยพฤติการณ์พิเศษจะต้องกำหนดโดยการใช้หลักการของความเท่าเทียมกันจากที่ใกล้ที่สุดจุดของเส้นเขตแดนที่มีความกว้างของทะเลแต่ละรัฐมีการวัด

(3) ในการกำหนดเขตไหล่ทวีป เส้นใด ๆ ถูกวาดขึ้นตามหลักการที่กำหนดนี้ควรมีการกำหนดโดยอ้างอิงถึงแผนภูมิและภูมิศาสตร์คุณลักษณะในวันที่เฉพาะเจาะจงและควรมีการอ้างอิงไปยังจุดถาวรถาวรบนแผ่นดิน

อย่างไรก็ดีรัฐใดอาจตั้งข้อสงวนในการส่วนของวิธีการกำหนดไหล่ทวีประหว่างประเทศตามวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ 6 นี้ได้ กล่าวคืออาจไม่ใช้วิธีการกำหนดเขตไหล่ทวีปตามวิธีการดังกล่าวได้ตามข้อ 12[14]

3.3 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

3.3.1 ความเป็นมา[15]

สืบเนื่องจาก อนุสัญญาเจนีวา 1958 (Geneva Conventions 1958) ยังคงมีปัญหาที่ยังไม่ยุติเกี่ยวกับเรื่องความกว้างของทะเลอาณาเขต จึงจัดการประชุมกฎหมายทะเล ขึ้นอีกครั้งในปี ค.ศ. 1960 เพื่อพิจารณาในประเด็นการกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขต แต่อย่างไรก็ตามการประชุมดังกล่าวไม่ปรากฏผลความตกลงเป็นข้อยุติได้ โดยสมาชิกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มที่เสนอให้ความกว้างทะเลเป็น 6 ไมล์ และเขตประมง 6 ไมล์ทะเลถัดออกมา กลุ่มนี้สหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำกลุ่มและประเทศไทยก็อยู่ในกลุ่มนี้ อีกกลุ่มมีโซเวียต รัสเซีย เป็นผู้นำกลุ่มเสนอให้ทะเลอาณาเขตมีความกว้าง 12 ไมล์ทะเล ความจริงแล้ว กลุ่มหลังนี้เป็นเสียงส่วนมากของที่ประชุม แต่ไม่ถึง 2 ใน 3 ก็เป็นอันว่าเป็นมติที่ประชุมไม่ได้ตามข้อบังคับ บทบัญญัติของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1958 จึงคงได้ตามร่างเดิม คือ ไม่มีข้อบัญญัติเกี่ยวกับความกว้างของทะเลอาณาเขต

---

[14] Article 12 of Convention on the Continental Shelf 1958

1. At the time of signature, ratification or accession, any State may make reservations to articles of the Convention other than to articles 1 to 3 inclusive.

2. Any Contracting State making a reservation in accordance with the preceding paragraph may at any time withdraw the reservation by a communication to that effect addressed to the Secretary-General of the United Nations.

[15] ถนอม เจริญลาภ, “กฎหมายทะเลและเขตทางทะเลของประเทศไทย”, 26.

อีกปัจจัยหนึ่งคือมีประเทศที่ได้เข้าร่วมประชุมและประเทศเกิดขึ้นใหม่ส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญานี้ หรือบางประเทศก็เลือกเป็นเฉพาะบางอนุสัญญาที่เป็นประโยชน์ จึงยังขาดความเป็นเอกภาพอยู่ ต่อมามีแนวคิดที่จะให้องค์การสหประชาชาติจัดตั้ง International Sea bed Authority ขึ้นมาบริหารใต้ท้องทะเลระหว่างประเทศ ในส่วนที่ถือว่าอยู่นอกเขตอำนาจรัฐ (ทะเลหลวง) เพื่อให้สัมปทานเป็นรายได้ขององค์การสหประชาชาติ และได้เกิดแนวความคิดในหลักการเขตเศรษฐกิจจำเพาะในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา และหลักการรัฐหมู่เกาะขึ้นมา จึงผลักดันให้มีการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลขึ้นอีกครั้ง จนเกิดเป็นอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ซึ่งจะรวมหัวข้อทั้งหมดของกฎหมายทะเลที่มีไว้ทั้งหมดหมด ครอบคลุมเรื่องทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง การเดินเรือและช่องแคบ รัฐหมู่เกาะ เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีป ทะเลหลวง การบริหารและอนุรักษ์สิ่งที่มีชีวิตในทะเลหลวง รัฐไร้ฝั่งทะเล การแสวงประโยชน์ในพื้นที่ก้นทะเลระหว่างประเทศ การสำรวจทางวิทยาศาสตร์ในทะเล และการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศเกี่ยวกับทะเล เป็นต้น และการเข้าเป็นภาคีของรัฐจะต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติทั้งหมดโดยไม่มีข้อสงวน สำหรับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวโดยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS) เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2525 (10 DEC. 1982) และได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2554 (2 NOV. 2011)[16]

3.3.2 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS) Part VI Continental Shelf

1) ความหมายของไหล่ทวีป ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS) ข้อ 76 ได้กำหนดความหมายของไหล่ทวีป ไว้ว่า ไหล่ทวีปประกอบด้วยพื้นทะเลและพื้นผิวดินใต้ทะเลที่ทอดยาวขยายออกไปเลยทะเลอาณาเขตของรัฐตลอดส่วนต่อออกไปตามธรรมชาติของดินแดนทางบกของตนจนถึงริมนอกของขอบทวีป[17] หรือถึงระยะ 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน ซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตหากเป็นกรณีที่ริมนอกของขอบทวีปขยายไปไม่ถึงระยะนั้น[18]

---

[16] United Nations, **Status of the united nations convention on the law of the sea** [Online], 16 May 2017 b. Available from http://www.un.org/Depts/los/reference_files/status 2010.pdf

[17] ขอบทวีป หมายถึง การขยายตัวของผืนดินใต้น้ำของรัฐชายฝั่งทะเล พื้นดินทะเลและดินใต้ผิวดินของส่วนชั้นความลาดชันและส่วนชันขึ้นของขอบทวีป แต่ไม่รวมถึงพื้นมหาสมุทรลึกที่มีแนวสันเขา หรือพื้นดินบริเวณนั้น ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS) Article 76 บัญญัติว่า “(3) The continental margin comprises the submerged

2) สิทธิของรัฐชายฝั่ง ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS) ข้อ 77[19] กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิเหนือไหล่ทวีป ดังนี้

2.1) รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยสิทธิอธิปไตยในการในการสำรวจและแสวงหาเพื่อใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีปของตน

2.2) สิทธิอธิปไตยสิทธิอธิปไตยในการในการสำรวจและแสวงหาเพื่อใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีปของตน หมายถึง ถ้ารัฐชายฝั่งไม่ได้สำรวจบริเวณไหล่ทวีปหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของตน จะไม่มีผู้ใดสามารถทำใช้สิทธิ์นั้นได้หากปราศจากความยินยอมอย่างชัดแจ้งจากรัฐชายฝั่ง

---

prolongation of the land mass of the coastal State, and consists of the seabed and subsoil of the shelf, the slope and the rise. It does not include the deep ocean floor with its oceanic ridges or the subsoil thereof".

[18] Article 76 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

1. The continental shelf of a coastal State comprises the seabed and subsoil of the submarine areas that extend beyond its territorial sea throughout the natural prolongation of its land territory to the outer edge of the continental margin, or to a distance of 200 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured where the outer edge of the continental margin does not extend up to that distance.

[19] Article 77 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

1. The coastal State exercises over the continental shelf sovereign rights for the purpose of exploring it and exploiting its natural resources.

2. The rights referred to in paragraph 1 are exclusive in the sense that if the coastal State does not explore the continental shelf or exploit its natural resources, no one may undertake these activities without the express consent of the coastal State.

3. The rights of the coastal State over the continental shelf do not depend on occupation, effective or notional, or on any express proclamation.

4. The natural resources referred to in this Part consist of the mineral and other non-living resources of the seabed and subsoil together with living organisms belonging to sedentary species, that is to say, organisms which, at the harvestable stage, either are immobile on or under the seabed or are unable to move except in constant physical contact with the seabed or the subsoil.

2.3) สิทธิของรัฐชายฝั่งทะเลเหนือไหล่ทวีปจะมีผลสมบูรณ์เมื่อได้มีการประกาศอ้างสิทธิ

2.4) ทรัพยากรธรรมชาติที่กล่าวถึงประกอบด้วยแร่และแหล่งที่ไม่มีชีวิตอื่น ๆ ของพื้นดินบนหรือใต้ผิวดินท้องทะเล กับสิ่งมีชีวิตที่ติดกับบริเวณพื้นที่ไม่ว่าจะอยู่ในหรือใต้ท้องทะเล หรือที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ยกเว้นแต่จะมีการสัมผัสทางกายภาพอย่างต่อเนื่องกับทะเลหรือพื้นผิวดิน

3) การสำรวจและการก่อสร้างสิ่งติดตั้งอุปกรณ์บนไหล่ทวีปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS) ตามข้อ 80[20] กำหนดไว้ว่าให้นำความตาม ข้อ 60 ใช้ บังคับ แก่เกาะเทียม การติดตั้งและโครงสร้างบนไหล่ทวีป ซึ่งในข้อ 60 จะเป็นส่วนส่วนของเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่อยู่ในบริเวณคาบเกี่ยวกันและเป็นพื้นที่ของไหล่ทวีปด้วย โดยได้กำหนดการสำรวจและการก่อสร้างสิ่งติดตั้งอุปกรณ์ไว้ ดังนี้

3.1) รัฐฝั่งจะมีสิทธิ แต่เพียงผู้เดียวในการสร้าง อนุมัติ และควบคุมการก่อสร้างการดำเนินงาน ของเกาะเทียม การติดตั้งและโครงสร้างสำรวจและแสวงหาเพื่อใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีปของตน และวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจอื่น ๆ [21]

3.2) รัฐชายฝั่งทะเลจะมีเขตอำนาจในการติดตั้งและโครงสร้างดังกล่าวรวมทั้งมีเขตอำนาจศาลเกี่ยวกับกฎหมายและข้อบังคับด้านศุลกากร การคลังสุขภาพ ความปลอดภัย และการอพยพเข้าเมือง[22]

---

[20] Article 80 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

Article 60 applies *mutatis mutandis* to artificial islands, installations and structures on the continental shelf.

[21] Article 60 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

1. In the exclusive economic zone, the coastal State shall have the exclusive right to construct and to authorize and regulate the construction, operation and use of:

(a) artificial islands;

(b) installations and structures for the purposes provided for in article 56 and other economic purposes;

(c) installations and structures which may interfere with the exercise of the rights of the coastal State in the zone.

[22] Article 60 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

2. The coastal State shall have exclusive jurisdiction over such artificial islands, installations and structures, including jurisdiction with regard to customs, fiscal, health, safety and immigration laws and regulations.

3.3) ต้องแจ้งประกาศในการจัดทำเกาะเทียมการติดตั้งหรือสิ่งปลูกสร้างและต้องมีการคงไว้ซึ่งวิธีการถาวรในการแจ้งเตือนถึงสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว และสิ่งปลูกสร้างที่ถูกทอดทิ้งหรือเลิกใช้จะต้องถูกนำออกเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือโดยคำนึงถึงมาตรฐานสากลที่ยอมรับโดยทั่วไปในเรื่องนี้ โดยองค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจ การกำจัดดังกล่าวต้องคำนึงถึงการประมงการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเลและสิทธิและหน้าที่ของรัฐอื่น การประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมจะให้ความลึกตำแหน่งและขนาดของการติดตั้งหรือโครงสร้างที่ไม่ได้ถูกรื้อถอนทั้งหมด[23]

3.4) รัฐชายฝั่งอาจจัดตั้งโซนความปลอดภัยที่เหมาะสมรอบเกาะเทียมการติดตั้งและโครงสร้างซึ่งอาจใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือและหมู่เกาะเทียมการติดตั้งและโครงสร้าง[24]

3.5) การกำหนดความกว้างของเขตปลอดภัยจะกำหนดโดยรัฐชายฝั่งให้คำนึงถึงมาตรฐานสากลที่บังคับใช้ และต้องมีความสอดคล้องกับสภาพและการใช้งานของสิ่งปลูกสร้างหรืออุปกรณ์นั้น และต้องไม่เกิน 500 เมตรรอบตัววัดจากขอบด้านนอกของสิ่งนั้น ยกเว้นได้รับอนุญาตตามมาตรฐานสากลที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปหรือตามคำแนะนำขององค์การระหว่างประเทศที่มีอำนาจ ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าตามขอบเขตของเขตปลอดภัย[25]

---

[23] Article 60 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

3. Due notice must be given of the construction of such artificial islands, installations or structures, and permanent means for giving warning of their presence must be maintained. Any installations or structures which are abandoned or disused shall be removed to ensure safety of navigation, taking into account any generally accepted international standards established in this regard by the competent international organization. Such removal shall also have due regard to fishing, the protection of the marine environment and the rights and duties of other States. Appropriate publicity shall be given to the depth, position and dimensions of any installations or structures not entirely removed.

[24] Article 60 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

4. The coastal State may, where necessary, establish reasonable safety zones around such artificial islands, installations and structures in which it may take appropriate measures to ensure the safety both of navigation and of the artificial islands, installations and structures.

[25] Article 60 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

5. The breadth of the safety zones shall be determined by the coastal State, taking into account applicable international standards. Such zones shall be designed to ensure that they are reasonably related to the nature and function of the artificial islands, installations or structures, and shall not exceed a distance of 500 metres around them, measured from each point of their

3.6) เรือทุกลำต้องเคารพในโซนความปลอดภัยเหล่านี้และต้องกระทำการตามมาตรฐานสากลที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปเกี่ยวกับการเดินเรือในบริเวณใกล้เคียงเกาะเทียมการติดตั้งโครงสร้างและเขตปลอดภัย[26]

3.7) หมู่เกาะประดิษฐ์การติดตั้งและโครงสร้างและเขตปลอดภัยรอบ ๆ บริเวณเหล่านี้อาจไม่ได้รับการจัดตั้งขึ้น เมื่อมีผลกระทบหรือรบกวนการเดินเรือ ในการใช้เส้นทางเดินเรือที่เป็นที่รู้จักสำหรับการเดินเรือระหว่างประเทศ[27]

3.8) เกาะเทียม สิ่งก่อสร้างหรือสิ่งที่ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อใช้ในการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีป ไม่มีทะเลอาณาเขตเป็นของตนเอง และการก่อสร้างหรือติดตั้งดังกล่าวจะไม่ส่งผลกระทบต่อการกำหนดขอบเขตอาณาเขต เขตเศรษฐกิจจำเพาะ หรือไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่ง[28]

นอกจากรัฐชายฝั่งจะมีสิทธิก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์เพื่อใช้ในการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปตามข้างต้นแล้ว ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS) ยังได้กล่าวถึงสิทธิของรัฐชายฝั่งรัฐซึ่งในที่นี้หมายถึงรัฐอื่นและรัฐชายฝั่งด้วยเกี่ยวกับสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลบนไหล่ทวีป โดยตามข้อ 79 กำหนดให้ รัฐทุกรัฐมีสิทธิที่จะวาง

---

outer edge, except as authorized by generally accepted international standards or as recommended by the competent international organization. Due notice shall be given of the extent of safety zones.

[26] Article 60 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

6. All ships must respect these safety zones and shall comply with generally accepted international standards regarding navigation in the vicinity of artificial islands, installations, structures and safety zones.

[27] Article 60 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

7. Artificial islands, installations and structures and the safety zones around them may not be established where interference may be caused to the use of recognized sea lanes essential to international navigation.

[28] Article 60 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

8. Artificial islands, installations and structures do not possess the status of islands. They have no territorial sea of their own, and their presence does not affect the delimitation of the territorial sea, the exclusive economic zone or the continental shelf.

สายใต้ทะเลและท่อบนไหล่ทวีป[29] ภายใต้สิทธิในการใช้มาตรการที่เหมาะสมในการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีป และการป้องกันลดและควบคุมมลพิษจากท่อส่งให้รัฐชายฝั่งทะเลไม่อาจขัดขวางการวางหรือการบำรุงรักษาสายหรือท่อ[30] โดยการกำหนดเส้นทางการวางท่อดังกล่าวบนไหล่ทวีปขึ้นอยู่กับความยินยอมของรัฐชายฝั่ง[31] ซึ่งรัฐชายฝั่งมีสิทธิในการกำหนดเงื่อนไขสำหรับสายเคเบิลหรือท่อส่งที่เข้าสู่ทะเลอาณาเขตหรือดินแดนของตนหรือเขตอำนาจของตนเกี่ยวกับสายเคเบิลและท่อที่สร้างขึ้นหรือใช้เพื่อเชื่อมต่อกับการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีป หรือการดำเนินงานของเกาะเทียมการติดตั้งและสิ่งก่อสร้างสร้างภายใต้เขตอำนาจรัฐชายฝั่ง[32] และรัฐที่วางสายเคเบิลหรือวางท่อจะต้องคำนึงถึงสายเคเบิ้ลหรือท่อที่อยู่ในตำแหน่งที่วางจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการซ่อมแซมสายเคเบิลหรือท่อที่มีอยู่ด้วย

---

[29] Article 79 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

1. All States are entitled to lay submarine cables and pipelines on the continental shelf, in accordance with the provisions of this article.

[30] Article 79 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

2. Subject to its right to take reasonable measures for the exploration of the continental shelf, the exploitation of its natural resources and the prevention, reduction and control of pollution from pipelines, the coastal State may not impede the laying or maintenance of such cables or pipelines.

[31] Article 79 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

3. The delineation of the course for the laying of such pipelines on the continental shelf is subject to the consent of the coastal State.

[32] Article 79 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

4. Nothing in this Part affects the right of the coastal State to establish conditions for cables or pipelines entering its territory or territorial sea, or its jurisdiction over cables and pipelines constructed or used in connection with the exploration of its continental shelf or exploitation of its resources or the operations of artificial islands, installations and structures under its jurisdiction.

5. When laying submarine cables or pipelines, States shall have due regard to cables or pipelines already in position. In particular, possibilities of repairing existing cables or pipelines shall not be prejudiced.

และในข้อ 81 ยังได้กำหนดสิทธิของรัฐชายฝั่งที่มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการที่จะอนุญาต และวางหลักเกณฑ์ในการขุดเจาะเพื่อสำรวจแสวงหาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีป[33]

4) กรณีเกิดข้อปัญหาการกำหนดไหล่ทวีประหว่างประเทศ

ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS) มีแนวทางกำหนดไว้ ดังนี้

4.1) รัฐชายฝั่งต้องสร้างขอบด้านนอกของขอบทวีปที่ใดก็ตามที่ขอบทะเลทอดยาวเกินกว่า 200 ไมล์ทะเลจากเส้นเขตแดนซึ่งวัดความกว้างของทะเลอาณาเขต โดยเส้นใดเส้นหนึ่งดังนี้[34]

(1) เส้นที่กำหนดไว้โดยรัฐชายฝั่งต้องกำหนดขอบเขตด้านนอกของชั้นทวีปของตนโดยที่ชั้นดังกล่าวยื่นออกไปเกินกว่า 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานซึ่งวัดความกว้างของทะเลด้วยเส้นตรงไม่เกิน 60 ไมล์ทะเลซึ่งเชื่อมต่อกันถาวร จุดที่กำหนดโดยพิกัดของละติจูดและลองจิจูด[35] โดยอ้างอิงกับจุดคงที่นอกสุดซึ่งแต่ละความหนาของหินตะกอนมีระยะทางที่สั้นที่สุดอย่างน้อย 1% จากจุดดังกล่าวไปยังจุดที่ลาดเอียง หรือ

---

[33] Article 81 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

The coastal State shall have the exclusive right to authorize and regulate drilling on the continental shelf for all purposes.

[34] United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS Article 76 (4) a.

4. (a) For the purposes of this Convention, the coastal State shall establish the outer edge of the continental margin wherever the margin extends beyond 200 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured, by either:

(i) a line delineated in accordance with paragraph 7 by reference to the outermost fixed points at each of which the thickness of sedimentary rocks is at least 1 per cent of the shortest distance from such point to the foot of the continental slope; or

(ii) a line delineated in accordance with paragraph 7 by reference to fixed points not more than 60 nautical miles from the foot of the continental slope.

[35] United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS Article 76 (7)

7. The coastal State shall delineate the outer limits of its continental shelf, where that shelf extends beyond 200 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured, by straight lines not exceeding 60 nautical miles in length, connecting fixed points, defined by coordinates of latitude and longitude.

(2) เส้นที่กำหนดไว้โดยรัฐชายฝั่งต้องกำหนดขอบเขตด้านนอกของชั้นทวีปของตนโดยที่ชั้นดังกล่าวยื่นออกไปเกินกว่า 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานซึ่งวัดความกว้างของทะเลด้วยเส้นตรงไม่เกิน 60 ไมล์ทะเลซึ่งเชื่อมต่อกันถาวร จุดที่กำหนดโดยพิกัดของละติจูดและลองจิจูด โดยอ้างอิงถึงจุดยึดที่ไม่เกิน 60 ไมล์ทะเลจากจุดที่ลาดเอียง

(3) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานเป็นอย่างอื่นถือว่าเชิงของลาดทวีปเป็นจุดที่ความลาดชันของทวีปตรงฐานเปลี่ยนมากที่สุด[36]

4.2) จุดยึดที่มีเส้นขอบด้านนอกของไหล่ทวีปบนพื้นทะเลที่วาดตาม ข้อ 4 (ก) (1) และ (2) ต้องไม่เกิน 350 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานที่ใช้ในการวัดความกว้างของทะเลอาณาเขต หรือไม่เกิน 100 ไมล์ทะเลจากเส้นน้ำลึก 2,500 เมตร ซึ่งเป็นเส้นที่เชื่อมต่อความลึก 2,500 เมตร[37]

ในกรณีสันเขาใต้ทะเล เขตด้านนอกของไหล่ทวีปจะต้องไม่เกิน 350 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานที่ใช้ในการวัดความกว้างทะเลอาณาเขต วรรคนี้ไม่ใช้บังคับกับระดับความสูงใต้ทะเลซึ่งเป็นส่วนประกอบตามธรรมชาติของขอบทวีป เช่น ที่ราบสูง ส่วนชัน ชะง่อน สันดอน และยอดสูงใต้ทะเล[38]

ทั้งนี้โดยจะต้องมีการส่งรายละเอียดการกำหนดเขตไหล่ทวีปคณะกรรมาธิการกำหนดเขตของไหล่ทวีปหากพบว่าไหล่ทวีปเกินกว่า 200 ไมล์ทะเล

---

[36] Article 76 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

(b) In the absence of evidence to the contrary, the foot of the continental slope shall be determined as the point of maximum change in the gradient at its base.

[37] Article76 (5)

5. The fixed points comprising the line of the outer limits of the continental shelf on the seabed, drawn in accordance with paragraph 4 (a)(i) and (ii), either shall not exceed 350 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured or shall not exceed 100 nautical miles from the 2,500 metre isobath, which is a line connecting the depth of 2,500 metres.

[38] Article 76 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

6. Notwithstanding the provisions of paragraph 5, on submarine ridges, the outer limit of the continental shelf shall not exceed 350 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured. This paragraph does not apply to submarine elevations that are natural components of the continental margin, such as its plateaux, rises, caps, banks and spurs

อย่างไรก็ตามวิธีการดังกล่าวข้างต้นจะไม่ทำให้เสื่อมเสียต่อปัญหาการกำหนดไหล่ทวีประหว่างรัฐ[39] ซึ่งต้องมีการตกลงกันบนมูลฐานของกฎหมายระหว่างประเทศตาม ข้อ 83

จากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 (อนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป (Convention on the Continental Shelf 1958) และ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982 : UNCLOS) จะเห็นได้ว่า เจตนามุ่งหมายของการกำหนดเขตไหล่ทวีปเพื่อการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปที่อยู่ตามธรรมชาติในพื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นการสร้างหลักเกณฑ์ขึ้นเพื่อเป็นข้อกำหนดกลางระหว่างประเทศเพื่อป้องกันมิให้เกิดข้อขัดแย้งในการอ้างสิทธิ ดังนั้นทั้งสองฉบับจึงตรงกันว่า รัฐชายฝั่งที่อ้างสิทธิมีเพียงสิทธิอธิปไตยเหนือไหล่ทวีปเฉพาะสิทธิอธิปไตยเพื่อการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปเท่านั้น โดยไม่ได้กระทบหรือมีเหตุอันกระทบต่อเขตของทะเลอาณาเขต

3.4 การประกาศกำหนดเขตทางทะเลทางและของประเทศไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ

สืบเนื่องจากประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 และ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 แล้วทั้งสองฉบับ ซึ่งจากการประชุมเขตทางทะเลต่าง ๆ ของประเทศไทย และประเทศไทยได้มีการประกาศเขตต่าง ๆ ทางทะเลของประเทศไทย โดยประกาศเป็นพระบรมราชโองการประกาศ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี[40] เพื่อประกาศเขตทางทะเลเหนือบริเวณต่าง ๆ ทำให้ประเทศไทยมีเขตทางทะเลตามกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ ดังนี้ คือ

3.4.1 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องอ่าวไทยตอนใน[41]

ประกาศเมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2502 เป็นการประกาศอ่าวประวัติศาสตร์ ด้วยการลากเส้นฐานตรงปิดปากอ่าวตนบนหรือที่เรียกว่า อ่าวตอนใน เหนือเส้นฐานตรงไปถึงฝั่งด้านเหนือเป็นอ่าวประวัติศาสตร์ของประเทศไทย และถือเป็นน่านน้ำภายในของประเทศไทย ซึ่งออกเป็นรูปแบบของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี โดยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในฐานะนายกรัฐมนตรี

3.4.2 ประกาศพระบรมราชโองการกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตของประเทศไทย[42]

---

[39] Article 76 of United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982

10. The provisions of this article are without prejudice to the question of delimitation of the continental shelf between States with opposite or adjacent coasts.

[40] ถนอม เจริญลาภ, “กฎหมายทะเลและเขตทางทะเลของประเทศไทย”, 28.

[41] ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 1 เล่มที่ 76 ตอนที่ 91 (26 กันยายน 2502).

ประกาศเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2509 เป็นการกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตของประเทศไทย โดยกำหนดให้ขยายออกไป 12 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต และอำนาจอธิปไตยของประเทศไทยขยายออกไปจนสุดขอบนอกของทะเลอาณาเขต ซึ่งออกเป็นรูปแบบของประกาศพระบรมราชโองการ โดยจอมพล ถนอม กิตติขจร ในฐานะผู้สนองพระบรมราชโองการ

3.4.3 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง เส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย

ประกาศเส้นฐานตรงมีทั้งสิ้นรวม 3 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1[43] เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2513 เป็นการประกาศเส้นฐานตรงในพื้นที่ 3 แห่ง คือ แห่งที่ 1 บริเวณอ่าวไทยจากแหลมลิง จังหวัดจันทบุรี โอบรอบนอกหมู่เกาะช้างเกาะกูด และเข้าบรรจบฝั่งที่หลักเขตแดนไทย-กัมพูชา ที่แหลมสารพัดพิษ จังหวัดตราด แห่งที่ 2 บริเวณอ่าวไทยจากแหลมใหญ่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โอบรอบนอกผ่านหมู่เกาะต่าง ๆ เกาะสมุย เกาะพงัน แล้วโอบรอบนอกเกาะต่าง ๆ ที่อยู่เหนือขึ้นไปด้านนอกสุด จนเข้าบรรจบฝั่งที่แหลมหน้าถ้ำ จังหวัดชุมพร และแห่งที่ 3 บริเวณฝั่งทะเลอันดามัน โดยเริ่มต้นจากตอนใต้เกาะภูเก็ต โอบรอบเกาะต่าง ๆ ที่ใกล้ฝั่งลงไปจนเข้าบรรจบฝั่งที่หลักเขตแดนไทยมาเลเซีย ที่ 1 ที่ผาขาว จังหวัดสตูล ซึ่งออกเป็นรูปแบบของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี โดยจอมพล ถนอม กิตติขจร ในฐานะนายกรัฐมนตรี

ครั้งที่ 2[44] เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2535 เป็นการประกาศเส้นฐานตรงบริเวณอ่าวไทย โดยเริ่มจากเกาะกงออก ผ่านเกาะกระ เกาะโลซิน และเข้าฝั่งที่จุดพรมแดนไทย-มาเลเซีย ที่ปากน้ำโกลก จังหวัดนราธิวาส ซึ่งออกเป็นรูปแบบของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี โดยนายอานันท์ ปันยารชุน ในฐานะนายกรัฐมนตรี

ครั้งที่ 3[45] ซึ่งเป็นการประกาศแก้ชื่อและค่าพิกัดของเส้นฐานตรงจากประกาศเดิมทั้งสองฉบับ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2536 ซึ่งออกเป็นรูปแบบของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี โดยนายชวน หลีกภัย ในฐานะนายกรัฐมนตรี

3.4.4 พระบรมราชโองการประกาศเขตไหล่ทวีปของประเทศไทยด้านอ่าวไทย[46]

ประกาศเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2516 เพื่อประสงค์ใช้สิทธิอธิปไตยของประเทศไทยในการสำรวจและแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณอ่าวไทยซึ่งกำหนดเส้นเขตแดนในไหล่ทวีปโดยลากตั้งแต่จังหวัดตราดจนถึงเส้นเขตแดนไทยมาเลเซีย จึงทำให้เกิดเป็นพื้นที่ทับซ้อน

---

[42] ราชกิจจานุเบกษา หน้า 703 เล่มที่ 83 (18 ตุลาคม 2509).

[43] ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 4 เล่มที่ 87 ตอนที่ 52 (12 มิถุนายน 2513).

[44] ราชกิจจานุเบกษา หน้า 1 เล่มที่ 109 ตอนที่ 89 (19 สิงหาคม 2535).

[45] ราชกิจจานุเบกษา หน้า 1 เล่มที่ 110ตอนที่ 18 (18 กุมภาพันธ์ 2536).

[46] ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 2 เล่มที่ 90 ตอนที่ 60 (1 มิถุนายน 2516).

ระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย เนื่องเป็นรัฐชายฝั่งที่มีพรมแดนติดกันและมีชายฝั่งตรงข้ามกันซึ่งออกเป็นรูปแบบของพระบรมราชโองการ โดยจอมพล ถนอม กิตติขจร ในฐานะผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

3.4.5 พระบรมราชโองการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

ประเทศไทยประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะจำนวน 3 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1[47] เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524 เป็นการประกาศเพื่อประสงค์ใช้สิทธิอธิปไตยของประเทศไทยในการสำรวจและแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณซึ่งอยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขตของประเทศไทยโดยกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยให้มีความกว้าง 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตประเทศไทย ซึ่งออกเป็นรูปแบบของพระบรมราชโองการ โดยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ในฐานะผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ครั้งที่ 2[48] เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2531 เป็นการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยบริเวณอ่าวไทยที่ประชิดกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของมาเลเซีย เนื่องจากต้องการสนับสนุนท่าทีทางกฎหมายของฝ่ายไทยในการเจราจาประมงกับมาเลเซีย[49] ซึ่งออกเป็นรูปแบบของพระบรมราชโองการ โดยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ในฐานะผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ครั้งที่ 3[50] เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ.2531 เป็นการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยบริเวณฝั่งทะเลอันดามันบริเวณถัดออกไปจากทะเลอาณาเขตของประเทศไทยโดยกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยให้มีความกว้าง 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตประเทศไทย ซึ่งออกเป็นรูปแบบของพระบรมราชโองการ โดยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ในฐานะผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จากประกาศเป็นพระบรมราชโองการประกาศ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อประกาศเขตทางทะเลเหนือบริเวณต่าง ๆ นั้นจะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้ยึดหลักเกณฑ์ตามที่ได้ถูกกำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 และ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ในการนำมากำหนดเขตทางทะเลและประกาศเพื่อรับรองสิทธิของประเทศไทยในการกำหนดเขตทางทะเล ซึ่งทำให้ประเทศไทยมีเขตทางทะเลตามกฎหมายระหว่างประเทศ ได้แก่ น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต ไหล่ทวีป และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ซึ่งทำให้ประเทศ

---

[47] ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 1 เล่มที่ 98 ตอนที่ 30 (25 กุมภาพันธ์ 2524).

[48] ราชกิจจานุเบกษา หน้า 51 เล่มที่ 109 ตอนที่ 27 (25 กุมภาพันธ์ 2524).

[49] ถนอม เจริญลาภ, “กฎหมายทะเลและเขตทางทะเลของประเทศไทย”, 29.

[50] ราชกิจจานุเบกษา หน้า 231 เล่มที่ 105 ตอนที่ 120 (26 กรกฎาคม 2531).

ไทยสามารถใช้สิทธิอธิปไตยของประเทศไทยในการสำรวจและแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณซึ่งอยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขตของประเทศไทยโดยเฉพาะบริเวณไหล่ทวีป เนื่องจากตามกฎหมายระหว่างประเทศและตามที่ประเทศไทยได้กำหนดเขตทางทะเลพบว่าทะเลอาณาเขตของประเทศไทยมีเพียง 12 ไมล์ทะเลเท่านั้น ดังนั้น การกำหนดให้เขตทะเลที่อยู่นอกทะเลอาณาเขตของประเทศไทยให้ประเทศไทยสามารถใช้สิทธิอธิปไตยในการสำรวจและแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจากบริเวณดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศไทยและเป็นการแสดงสิทธิในการกำหนดเขตทางทะเลตามกฎหมายระหว่างประเทศอย่างสมบูรณ์

BANGKOK UNIVERSITY FOUNDED 1962

บทที่ 4
วิเคราะห์

ในบทนี้จะนำกฎหมาย แนวความคิด ทฤษฎี ความเห็น ข้อวินิจฉัย และแนวคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 และหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการกำหนดเขตทางทะเลและการกำหนดเขตไหล่ทวีปรวมทั้งการประกาศกำหนดเขตทางเลของประเทศไทย ตามกฎหมายระหว่างประเทศระหว่างประเทศในบทที่ 3 มาวิเคราะห์ให้สามารถเข้าใจในปัญหาหลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบริเวณแท่นขุดเจาะน้ำมันเหนือไหล่ทวีป โดยศึกษาเปรียบเทียบกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในข้อพิพาทระหว่างบริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด และกรมศุลกากร ในกรณีการส่งน้ำมันเชื้อเพลิงจากชายฝั่งประเทศไทยไปใช้ยังแท่นขุดเจาะน้ำมันบริเวณอ่าวไทยซึ่งตั้งอยู่บนพื้นที่ไหล่ทวีป เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพิจารณาหลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบริเวณแท่นขุดเจาะน้ำมันเหนือไหล่ทวีปตามกฎหมายระหว่างประเทศต่อไป

4.1 อาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยและสถานะทางกฎหมายของเขตทางทะเลตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ

ตามที่ระเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 โดยทั้งสองฉบับเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดเขตทางทะเลของรัฐที่มีอาณาเขตทางผืนดินหรือทางบกที่ติดกับส่วนของทะเลโดยในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ได้มีการแบ่งเขตทางทะเลออกเป็น 2 ประเภท

4.1.1 เขตทางทะเลที่มีสถานะเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง

เนื่องจากเขตทางทะเลมีอาณาเขตที่กว้างขวางและมีเนื้อที่ขยายออกไปจนมีพื้นที่รวมมากกว่าพื้นที่ทางบก ดังนั้น หากไม่มีการกำหนดสิทธิหรือสถานะของเขตทะเลแต่ละเขตหรือการกำหนดความกว้างหรือขนาดพื้นที่ของแต่และเขตไว้อย่างชัดเจนย่อมก่อให้เกิดการอ้างสิทธิ โดยไม่มีขอบเขตซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐขึ้นได้โดยง่าย จึงทำให้จะต้องมีการกำหนดขอบเขต หลักเกณฑ์ และสถานะทางกฎหมายของเขตทางทะเลไว้ ซึ่งเขตทางทะเลที่เรียกได้ว่าเป็นอาณาเขตของรัฐ เนื่องจากลักษณะอำนาจเหนือเขตทางทะเลเขตนั้นโดยเทียบเคียงการใช้อำนาจของรัฐเหนืออาณาเขตที่เป็นพื้นดิน ซึ่งโดยปกติอำนาจของรัฐดังกล่าวเรียกว่า อำนาจอธิปไตย (Sovereignty) ซึ่งหมายถึง “อำนาจที่แสดงความเป็นใหญ่ ความเป็นอิสระ ไม่ขึ้นต่อใคร หรือต้องเชื่อฟังคำสั่งคำบัญชาของผู้ใดที่เหนือตนโดยปราศจากความยินยอมของตน” กล่าวคือรัฐมีอำนาจในการควบคุมกิจกรรมทุกกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นอำนาจในการบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ หรืออำนาจตุลาการ บนพื้นที่นั้นอย่างสมบูรณ์เว้น

แต่จะมีกฎหมายหรือขอตกลงจำกัดสิทธิบางอย่างไว้ ซึ่งจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 และ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กำหนดไว้ตรงกันในสถานะและการกำหนดเขตทางทะเลในส่วนที่ถือว่าเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่งได้ ดังนี้

1) น่านน้ำภายใน (Internal Waters) เป็นพื้นที่น่านน้ำทางด้านแผ่นดินของเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่น่านน้ำภายในรวม 61,954.04 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นฝั่งอ่าวไทย 54,103.47 ตารางกิโลเมตร และ ฝั่งอันดามัน 7,850.57 ตารางกิโลเมตร[1]

2) ทะเลอาณาเขตหรือน่านน้ำอาณาเขต (Territorial Waters) ซึ่งเป็นบริเวณที่อยู่ติดกับรัฐชายฝั่งมากที่สุด ซึ่งเขตทะเลอาณาเขตหรือน่านน้ำอาณาเขต มีระยะความกว้างกว้างจากเส้นฐานออกไปในทะเลไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ทะเลอาณาเขตรวม 53,068.22 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นฝั่งอ่าวไทย 29,344.36 ตารางกิโลเมตร และ ฝั่งอันดามัน 23,723.86 ตารางกิโลเมตร[2]

สำหรับเขตทางทะเลตามข้อ 1) และ 2) เป็นพื้นที่ที่รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งเกิดจากเป็นพื้นที่ทะเลที่อยู่ใกล้ชายฝั่งมากที่สุดจึงควรให้รัฐชายฝั่งสามารถกำหนดควบคุมกิจกรรมได้และเพื่อประโยชน์ในด้านความมั่นคงและป้องกันการรุกรานจากชาติอื่น เพราะหากไม่มีการกำหนดอาณาเขตทางทะเลไว้หากมีชาติอื่นเข้ามาอ้างสิทธิบริเวณดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบกับรัฐชายฝั่งเป็นอย่างมาก

แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากเป็นเขตทางทะเลซึ่งมีลักษณะทางธรรมชาติจึงมีการจำกัดสิทธิของรัฐชายฝั่งบางประการในส่วนของการยินยอมให้เรือสินค้าของรัฐอื่นสามารถเข้ามาในน่านน้ำภายในของตนได้[3] แต่เรือลำนั้นจะต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎข้อบังคับและอยู่ใต้เขตอำนาจศาลของรัฐชายฝั่ง ซึ่งรวมถึงในกรณีมีเหตุจำเป็นรัฐชายฝั่งสามารถกำหนดเส้นทางการเดินเรือในทะเลอาณาเขตได้ แต่เรือดังกล่าวไม่รวมถึงกรณีเรือรบซึ่งรัฐชายฝั่งมีสิทธิที่จะปฏิเสธไม่ให้เข้ามาในน่านน้ำภายในของตนได้ หรืออาจจะกำหนดระยะเวลาที่เรือรบอยู่ในน่านน้ำภายในของตนได้ หรือกำหนดอย่างหนึ่งอย่าง และหากรัฐชายฝั่งได้อนุญาตให้เข้ามา เรือรบลำนั้นก็จะต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับเกี่ยวกับตำรวจและการเดินเรือของรัฐชายฝั่งนั้น แต่เรือรบที่เข้ามาอาจได้รับสิทธิสภาพนอกอาณาเขตไม่ต้องขึ้นศาลของรัฐชายฝั่ง เว้นแต่ความผิดนั้นจะเกิดขึ้นบนพื้นดิน

---

[1] กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, **อาณาเขตทางทะเลไทย** [Online], 9 มิถุนายน 2560. แหล่งที่มา http://marinegiscenter.dmcr.go.th/km/maritimezone_doc1/#.WOxRRGnygdV.

[2] เรื่องเดียวกัน.

[3] ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, **การใช้สิทธิของเรือประมงไทยในน่านน้ำต่างประเทศและการคุ้มครองของรัฐบาลไทย** (โครงการวิจัย, กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา), 46.

และนอกจากจากทั้งสองเขตที่ได้กล่าวมาแล้วยังมีเขตทางทะเลอีกหนึ่งที่เป็นเขตคาบเกี่ยวระหว่างเขตที่ถือว่าเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่งและเขตที่อยู่นอกอาณาเขตของรัฐชายฝั่งนั้นคือเขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone) ซึ่งเป็นเขตที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นเขตที่ให้รัฐชายฝั่งสามารถใช้สิทธิเพื่อติดตามหรือป้องกันเหตุที่อาจจะมีการกระทำหรือกระทำแล้วมีการติดไปนอกทะเลอาณาเขตโดยให้เขตต่อเนื่องขยายได้ไม่เกินกว่า 24 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่เขตต่อเนื่องรวม 37,513.22 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นฝั่งอ่าวไทย 23,909.18 ตารางกิโลเมตร และ ฝั่งอันดามัน 13,604.04 ตารางกิโลเมตร[4] ซึ่งแม้จะไม่ถือว่าเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่งแต่รัฐมีสิทธิใช้อำนาจเหนือเขตต่อเนื่องได้หากทำเพื่อป้องกันเหตุหรือติดตามเหตุที่จะเกิดขึ้นในทะเลอาณาเขตได้และในปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวได้ถูกรวมอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zones)

4.1.2 เขตทางทะเลที่ยังไม่ถือว่ามีสถานะเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง

เนื่องจากการกำหนดเขตทางทะเลซึ่งกำหนดเขตของพื้นที่ทะเลอันประกอบไปด้วยพื้นที่ของทะเลอันมีความกว้างใหญ่ ซึ่งเป็นพื้นที่ทางธรรมชาติและไม่ใช่พื้นที่ที่ประชาชนจะสามารถใช้พื้นที่ทางทะเลเพื่ออยู่อาศัยได้อย่างปกติเหมือนเช่นบนพื้นที่ทางบก ดังนั้นการจะกำหนดให้รัฐชายฝั่งสามารถใช้อำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่เขตทางทะเลทุกเขตย่อมไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และเจตนารมณ์ของการกำหนดแบ่งเขตทางทะเล จึงเห็นได้ว่าจากการแบ่งเขตทางทะเลมีมาตรฐานกำหนดโดยให้พื้นที่ทางทะเลในส่วนของที่ใกล้กับชายฝั่งมากที่สุดถือเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่งซึ่งรัฐชายฝั่งสามารถใช้อำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่ได้อย่างสมบูรณ์ และเนื่องจากโดยสภาพทางภูมิศาสตร์ในเขตพื้นที่ทางทะเลที่อยู่ห่างออกไปจากชายฝั่งนั้นเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งในพื้นทะเล พื้นดินทะเลและพื้นดินใต้พื้นทะเล โดยเฉพาะเป็นแหล่งแร่ธาตุพลังงานปิโตรเลียมที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เป็นน้ำมันเชื้อเพลิง หรือเชื้อเพลิงพลังงานซึ่งมีมูลค่าทางเศรษฐกิจมาก พื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นพื้นที่สำคัญที่รัฐชายฝั่งจะใช้สิทธิในการแสวงหาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้เกิดหลักเกณฑ์กลางขึ้นเพื่อกำหนดสิทธิและกำหนดเขตทางทะเลซึ่งอยู่นอกออกไปจากพื้นที่ทะเลอาณาเขต ซึ่งจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 และ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้ตรงกันในสถานะและการกำหนดเขตทางทะเลในส่วนที่ถือว่าเป็นรัฐชายฝั่งได้มีเพียงสิทธิอธิปไตยในทางที่จะกระทำเพื่อแสวงหาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบนบริเวณพื้นที่เขตทางทะเลเหล่านี้ อันถือเป็นการให้สิทธิเฉพาะแก่รัฐชายฝั่ง ซึ่งนอกจากสิทธิเพื่อแสวงหาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร รัฐชายฝั่งยังไม่ถือว่ามีอำนาจอธิปไตยอื่น โดยสามารถแบ่งเขตทางประเภทนี้ได้ ดังนี้

---

[4] กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, **อาณาเขตทางทะเลไทย**.

1) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zones) เป็น พื้นที่บริเวณที่อยู่ถัดออกไปจากเขตทะเลอาณาเขต และจะขยายออกไปไม่เกิน 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะรวม 170,952.84 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นฝั่งอ่าวไทย 88,193.97 ตารางกิโลเมตร และ พื้นที่พัฒนาร่วม ไทย-มาเลเซีย อีก 7,125.22 ตารางกิโลเมตร และ ฝั่งอันดามัน 75,633.65 ตารางกิโลเมตร[5]

2) ไหล่ทวีป (Continental Shelf) เป็น พื้นที่บริเวณที่อยู่ถัดออกไปจากเขตทะเลอาณาเขต และจะขยายออกไปจนถึงริมนอกของขอบทวีป หรือจนถึง 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ซึ่งเป็นเขตทางทะเลที่อาศัยสภาพภูมิศาสตร์ ซึ่งเดิมตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 ได้กำหนดในส่วนของการกำหนดเขตของไหล่ทวีปไว้โดยใช้ความลึกของระดับน้ำทะเลมาวัดเขตของไหล่ทวีป โดยให้ไหล่ทวีปขยายออกไปที่ความลึกไม่เกิน 200 เมตร ซึ่งต่อมา ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ได้ยกเลิกการกำหนดระยะของไหล่ทวีปโดยใช้วิธีการดังกล่าวและเปลี่ยนมากำหนด ให้เป็นพื้นที่ที่ขยายเลยทะเลอาณาเขตตามธรรมชาติ (Natural Prolongation) จนถึงริมนอกของขอบทวีป (Continental Margin) หรือจนถึงระยะ 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต และสำหรับในกรณีที่ริมนอกของขอบทวีปขยายไปไม่ถึงระยะนั้น หรือริมนอกของขอบทวีปสั้นกว่า 200 ไมล์ทะเล ซึ่งเป็นความกว้างของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ก็ให้ถือว่าไหล่ทวีปมีความกว้างถึง 200 ไมล์ทะเลตามความกว้างของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ อย่างไรก็ตามในส่วนของไหล่ทวีปนั้นเป็นลักษณะของแนวเขตตามธรรมชาติซึ่งหากคำนึงถึงแนวตามธรรมชาติแนวไหล่ทวีปจะเริ่มตั้งแต่แนวเส้นฐานออกไปซึ่งไหล่ทวีปตามธรรมชาติจะอยู่ในส่วนส่วนของทะเลอาณาเขตอันหมายถึงเป็นอาณาเขตของรัฐด้วยแต่ในส่วนที่เลยเขตของทะเลอาณาเขตซึ่งกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลที่จำกัดเขตไหล่ทวีปทางทะเลให้หมายเฉพาะถึงเขตที่อยู่ถัดจากเขตของทะเลอาณาเขตออกมาเท่านั้น ซึ่งในกรณีตามประเด็นปัญหาและตามกรณีศึกษาไหล่ทวีปบริเวณแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งอยู่ห่างจากชายฝั่งตั้งแต่ 60 ไมล์ขึ้นไปอันอยู่นอกทะเลอาณาเขตจึงอยู่ในความหมายของเขตไหล่ทวีปตามกฎหมายระหว่างประเทศข้างต้น

จากการกำหนดเกณฑ์ดังกล่าวตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 จึงทำให้ไหล่ทวีปจึงอาจมีบางส่วนที่อยู่ในพื้นที่ของเศรษฐกิจจำเพาะที่ได้ถูกกำหนดเป็นเขตทางทะเลใหม่เพื่อให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยในการสำรวจ และการแสวงประโยชน์ การอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตในน้ำเหนือพื้นดินท้อง และในพื้นดินท้องทะเล กับดินใต้ผิวดินของพื้นดินท้องทะเลนั้น และมีสิทธิอธิปไตยในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อการแสวงประโยชน์ และการสำรวจทางเศรษฐกิจ รวมถึงสิทธิในการสร้างหรืออนุญาตให้สร้าง และควบคุมการ

[5] เรื่องเดียวกัน.

สร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างอื่นใดเพื่อทำการสำรวจและแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ หรือควบคุมการใช้สิ่งติดตั้งหรือสิ่งก่อสร้างอันอาจเป็นอุปสรรคต่อการใช้สิทธิของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เช่น การรื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่ไม่ได้ใช้งานออกหรือที่มีการก่อสร้างหรือติดตั้งดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเส้นทางการเดินเรือ

จากข้อเท็จจริงข้างต้นในส่วนของไหล่ทวีปที่เป็นการกำหนดตามเขตลักษณะทางธรรมชาติและเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่เป็นการกำหนดขึ้นโดยใช้เกณฑ์การกำหนดที่ชัดเจน ซึ่งทั้งสองเขตอาจอยู่ในเขตเดียวกันแต่อย่างไรก็ตามในบริเวณพื้นที่ทั้งสองมีหลักการที่ตรงกันคือในพื้นที่ดังกล่าวเป็นการกำหนดเขตทางทะเลขึ้นเพื่อให้รัฐชายฝั่งสามารถใช้สิทธิในการแสวงหา สำรวจและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่อยู่ในบริเวณไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะเท่านั้น โดยถือเป็นการให้สิทธิเฉพาะอย่างบนพื้นที่ดังกล่าวโดยรัฐชายฝั่งจะไม่มีอำนาจอธิปไตยในการใช้สิทธิอื่นใดบนพื้นที่ดังกล่าวอันเป็นบริเวณพื้นที่นอกทะเลอาณาเขตที่เป็นพื้นที่ทางทะเลนอกสุดที่รัฐชายฝั่งจะสามารถใช้อำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่ทะเลอาณาเขตได้ จึงทำให้พื้นที่ในส่วนนี้จึงยังไม่เข้าลักษณะจะเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่งได้

นอกจากเขตทางทะเลตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีอีกหนึ่งเขตทางทะเลที่สำคัญคือ ทะเลหลวง (High Seas) นั้นคือพื้นที่ทะเลที่ไม่ใช่ ในน่านน้ำภายใน (Internal Water) ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) หรือในน่านน้ำหมู่เกาะ (Archipelagic Waters) ของรัฐชายฝั่ง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ถัดออกไป และยังหมายรวมถึงพื้นที่ของไหล่ทวีปในส่วนที่ไม่อยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะซึ่งเฉพาะในส่วนของผิวน้ำเหนือไหล่ทวีปถือเป็นทะเลหลวง แม้ในพื้นดินและพื้นดินใต้ท้องทะเลรัฐชายฝั่งมีสิทธิใช้อำนาจอธิปไตยในการสำรวจ แสวงหา ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติตามสิทธิของรัฐชายฝั่งบนพื้นที่ไหล่ทวีป ซึ่งในเขตทะเลหลวงนี้ทุกรัฐต่างมีเสรีภาพในทะเลหลวงใช้ได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด หรือหลักเกณฑ์ตาม กฎหมายระหว่างประเทศ เช่น เสรีภาพในการเดินเรือ (Freedom of Navigation) เสรีภาพในการทำประมง (Freedom of Fishing) เสรีภาพในทางอากาศในการบินผ่าน (Freedom of Overflight) โดยไม่อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยหรือถูกจำกัดสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดจากรัฐหนึ่งรัฐใดบนพื้นที่ทะเลหลวง

4.2 สิทธิของรัฐชายฝั่งบนพื้นที่ไหล่ทวีปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พื้นที่ไหล่ทวีปเป็นเขตทางทะเลที่มีการยอมรับและบัญญัติไว้ในหลักของกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น จากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 และ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ซึ่งสำหรับประเทศไทยเองก็ได้เข้าร่วมเป็นภาคีของกฎหมายทั้งสองฉบับ และยังได้เคยมีประกาศพระบรมราชโองการประกาศเขตไหล่ทวีปของประเทศไทยด้านอ่าวไทย ไปเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2516 โดยความประสงค์

ใช้สิทธิอธิปไตยของประเทศไทยในการสำรวจและแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณอ่าวไทยซึ่งกำหนดเส้นเขตแดนในไหล่ทวีปโดยลากตั้งแต่จังหวัดตราดจนถึงเส้นเขตแดนไทยมาเลเซีย แล้วนั้น จึงเห็นได้ว่าประเทศยอมรับเอาหลักกฎหมายระหว่างประเทศมากำหนดเขตไหล่ทวีปของตนเองโดยที่รู้ดีว่าพื้นที่ไหล่ทวีปมีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากเต็มไปด้วยแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติโดยเฉพาะด้านพลังงาน ซึ่งตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศในส่วนของไหล่ทวีปรัฐชายฝั่งที่อ้างถือสิทธิโดยชอบย่อมมีสิทธิดังนี้

1) รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยสิทธิอธิปไตยในการในการสำรวจและแสวงหาเพื่อใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีปของตน

2) สิทธิอธิปไตยสิทธิอธิปไตยในการในการสำรวจและแสวงหาเพื่อใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีปของตน หมายถึง ถ้ารัฐชายฝั่งไม่ได้สำรวจบริเวณไหล่ทวีปหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของตน จะไม่มีผู้ใดสามารถทำใช้สิทธิ์นั้นได้หากปราศจากความยินยอมอย่างชัดแจ้งจากรัฐชายฝั่ง

3) สิทธิของรัฐชายฝั่งทะเลเหนือไหล่ทวีปจะมีผลสมบูรณ์เมื่อได้มีการประกาศอ้างสิทธิ

4) ทรัพยากรธรรมชาติที่กล่าวถึง ประกอบด้วยแร่และแหล่งที่ไม่มีชีวิตอื่น ๆ ของพื้นดินบนหรือใต้ผิวดินท้องทะเล กับสิ่งมีชีวิตที่ติดกับบริเวณพื้นที่ไม่ว่าจะอยู่ในหรือใต้ท้องทะเล หรือที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ยกเว้นแต่จะมีการสัมผัสทางกายภาพอย่างต่อเนื่องกับทะเลหรือพื้นผิวดิน

5) สิทธิในการสำรวจและการก่อสร้างสิ่งติดตั้งอุปกรณ์บนไหล่ทวีป เช่น เกาะเทียม แท่นขุดเจาะสำรวจ หรือการติดตั้งและโครงสร้างบนไหล่ทวีปรวมทั้งการกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยที่เหมาะสมที่เกี่ยวกับการก่อสร้างติดตั้งดังกล่าว

6) สิทธิเกี่ยวกับการเดินสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลบนไหล่ทวีป ซึ่งหมายถึงรัฐทุกรัฐมีสิทธิที่จะวางสายใต้ทะเลและท่อบนไหล่ทวีป ภายใต้สิทธิในการใช้มาตรการที่เหมาะสมในการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีป

ซึ่งจากข้อ 1) -5) รัฐชายฝั่งมีสิทธิเพียงผู้เดียวในการใช้สิทธิกล่าวคือรัฐอื่นจะมาใช้สิทธิดังกล่าวในพื้นที่ไหล่ทวีปของอีกรัฐหนึ่งไม่ได้หากไม่ได้รับความยินยอมจากรัฐชายฝั่งเหนือไหล่ทวีปนั้นก่อน และสำหรับสิทธิในข้อ 6) เป็นสิทธิของทุกรัฐที่สามารถเดินท่อหรือสายเคเบิลเพื่อการสำรวจแสวงหาใช้ประโยชน์ในเขตไหล่ทวีปได้ แต่รัฐชายฝั่งสามารถกำหนดแนวเขตหรือมาตรการความปลอดภัยได้

ข้อสังเกตที่เห็นได้ชัดคือกฎหมายระหว่างประเทศระบุสิทธิดังกล่าวว่า เป็นสิทธิอธิปไตย ไม่ใช้คำว่า อำนาจอธิปไตย จึงเห็นได้ว่า รัฐชายฝั่งได้รับสิทธิในการใช้สิทธิอธิปไตยเฉพาะเพียงเพื่อที่เกี่ยวกับการสำรวจแสวงหาใช้ประโยชน์ทรัพยากรบนไหล่ทวีปเท่านั้น หามีสิทธิที่จะใช้สิทธิอธิปไตยด้านอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสำรวจแสวงหาใช้ประโยชน์ทรัพยากรบนไหล่ทวีป ซึ่งมีความแตกต่างจาก

ในเขตทะเลอาณาเขตที่รัฐชายฝั่งสามารถมีอำนาจใช้สิทธิอธิปไตยได้ทุกอย่าง ยกเว้นสิทธิที่ต้องให้เรือของรัฐอื่นสามารถเดินเรือผ่านทะเลอาณาเขตได้เท่านั้น แต่ในไหล่ทวีปรัฐชายฝั่งไม่มีสิทธิอธิปไตยอย่างอื่นนอกจากสิทธิที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดให้มีนั้นคือสิทธิอธิปไตยในการสำรวจแสวงหาใช้ประโยชน์ทรัพยากรบนไหล่ทวีป ซึ่งตามเจตนารมณ์ของการกำหนดไหล่ทวีปที่เป็นแนวเขตตามธรรมชาติย่อมไม่ควรให้รัฐหนึ่งรัฐใดจะถือครองเป็นอาณาเขต ซึ่งทำให้รัฐอื่นสามารถเดินเรือผ่านเขตไหล่ทวีปได้ ทำประมง ทำวิจัย เว้นแต่สิทธิในการสำรวจแสวงหาใช้ประโยชน์ทรัพยากรบนไหล่ทวีปที่รัฐอื่นไม่สามารถทำได้หากรัฐชายฝั่งไม่ยินยอม

นอกจากเหตุผลตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ตามในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982 : UNCLOS) ข้อ 60 อนุ 8 ยังระบุไว้ว่า

“Artificial islands, installations and structures do not possess the status of islands. They have no territorial sea of their own, and their presence does not affect the delimitation of the territorial sea, the exclusive economic zone or the continental shelf” กล่าวคือ การกำหนดให้การที่รัฐสร้าง เกาะเทียม สิ่งก่อสร้างหรือสิ่งที่ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อใช้ในการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปไม่มีทะเลอาณาเขตเป็นของตนเอง และการก่อสร้างหรือติดตั้งดังกล่าวจะไม่ส่งผลกระทบต่อการกำหนดขอบเขตอาณาเขต เขตเศรษฐกิจจำเพาะ หรือไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่ง ย่อมถือว่ารัฐไม่อาจถือครองเขตไหล่ทวีปเป็นของตนเองเพื่อการอื่นนอกจากเพื่อการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีป รัฐชายฝั่งจึงไม่อาจถือได้เลยว่าไหล่ทวีปเป็นอาณาเขตของรัฐตน ซึ่งแตกต่างกับกรณีของทะเลอาณาเขต ที่ตามอนุสัญญาเจนีวา ว่าด้วยทะเลอาณาเขต ค.ศ.1958 ข้อ 1 อนุ 1 (Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone 1958) ที่กำหนดไว้ว่า

“ The sovereignty of a State extends, beyond its land territory and its internal waters, to a belt of sea adjacent to its coast, described as the territorial sea”

และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 2 ได้กำหนดไว้ว่า

“The sovereignty of a coastal State extends, beyond its land territory and internal waters and, in the case of an archipelagic State, its archipelagic waters, to an adjacent belt of sea, described as the territorial sea”

กล่าวคือ อำนาจอธิปไตยของรัฐขยายต่อไปจากอาณาเขตพื้นดินและน่านน้ำภายในของรัฐจนถึงแนวทะเลประชิดชายฝั่งของตน ซึ่งเรียกว่า ทะเลอาณาเขต จึงเห็นได้ชัดเจนว่า กฎหมายระหว่างประเทศประสงค์ให้รัฐมีอาณาเขตทางทะเลของตนที่รัฐจะสามารถมีอำนาจอธิปไตยได้อย่าง

สมบูรณ์ในเขตทะเลที่เรียกว่า ทะเลอาณาเขต แต่สำหรับไหล่ทวีปกฎหมายไม่ประสงค์ให้รัฐชายฝั่งจะมีสิทธิหรืออำนาจอธิปไตยเหนือไหล่ทวีปนอกเสียจากสิทธิในการการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปเพื่อประโยชน์ของรัฐเท่านั้น

รัฐชายฝั่งที่อ้างสิทธิมีเพียงสิทธิอธิปไตยเหนือไหล่ทวีปเฉพาะสิทธิอธิปไตยเพื่อการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปเท่านั้นซึ่งประเทศไทย ซึ่งตามกรณีศึกษาแท่นขุดเจาะน้ำมันของบริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ก็เป็นส่วนหนึ่งในการใช้สิทธิอธิปไตยเหนือไหล่ทวีปเฉพาะสิทธิอธิปไตยเพื่อการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปของประเทศไทย ในการให้สิทธิบริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ดำเนินการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปตามสัญญาสัมปทาน

4.3 ปัญหาหลักเกณฑ์การพิจารณา การนำเข้า ส่งออกน้ำมันบนพื้นที่ไหล่ทวีปตามกฎหมายประเทศไทยที่ได้มีบทบัญญัติให้ไหล่ทวีปถือเป็นราชอาณาจักรไทย

4.3.1 ประมวลกฎหมายรัษฎากร พ.ศ. 2481[6]

ประมวลกฎหมายรัษฎากร พ.ศ. 2481 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรทั้งหลายที่รัฐเก็บจากประชาชนหรือพลเมืองที่อยู่อาศัยหรือประกอบกิจการ หรือกิจกรรมที่รัฐกำหนดบนประเทศไทย โดยใน มาตรา 2 บัญญัติไว้ว่า

“ในประมวลรัษฎากรนี้เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

ประเทศไทย หรือ ราชอาณาจักร หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทย ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไป และตามความตกลงกับต่างประเทศด้วย”

จึงเห็นได้ว่าเนื่องจากประมวลกฎหมายรัษฎากร พ.ศ. 2481 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งในการประกอบกิจการปิโตรเลียมหรือการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของบุคคลใดที่ได้กระทำขึ้นซึ่งอาจมีการกระบนพื้นที่ไหล่ทวีปของประเทศไทยจึงเป็นกฎหมายที่มีความจำเป็นและเกี่ยวข้องการสิทธิของรัฐชายฝั่งที่มีสิทธิสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีป ซึ่งบุคคลผู้ประกอบกิจการดังกล่าวเมื่อกระทำภายใต้สิทธิของรัฐชายฝั่ง รัฐชายฝั่งก็ย่อมมีอำนาจในการเรียกเก็บภาษีอาการต่าง ๆ จากการดำเนินสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปได้ ซึ่งลักษณะของเจตนาที่มีการระบุว่าไหล่ทวีปเป็นราชอาณาจักรไทยย่อมมิได้หมายถึงให้นำไหล่ทวีปมาเป็นอาณาเขตของประเทศไทยแต่หมายถึงรัฐมีสิทธิที่จะเรียกเก็บภาษีจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจการสำรวจหรือ

[6] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 หน้า 1 (1 เมษายน 2482).

แสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปได้เท่านั้น ดังนั้น จึงเป็นลักษณะเฉพาะของตัวกฎหมายเท่านั้นซึ่งวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมายยังไม่ส่วนคลอบคลุมไปถึงการนำเข้าส่งออกตามกฎหมายศุลกากร

4.3.2 พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514[7]

พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 ถือเป็นกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปที่ก่อให้เกิดรายได้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องรัฐจึงสามารถเก็บภาษีได้จากการนั้น จึงเป็นกฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะในการใช้บังคับกับการประกอบกิจการปิโตรเลียม ซึ่งตามกรณีศึกษาข้อเท็จจริงคือการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางทะเลจากท่าเรือบริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด จังหวัดระยอง ไปแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งอยู่บนพื้นที่ไหล่ทวีป มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้กับเครื่องจักรต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการประกอบกิจการปิโตรเลียม

โดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 มาตรา 4 ได้กำหนด กิจการปิโตรเลียม ให้มีหมายความว่า “การสำรวจ ผลิต เก็บรักษา ขนส่ง ขาย หรือจำหน่ายปิโตรเลียม เช่น การขนส่ง การขาย จำหน่ายปิโตรเลียมที่ค้นพบ” และได้กำหนดความหมายของ ปิโตรเลียม ว่า “น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติ เหลว สารพลอยได้ และสารประกอบไฮโดรคาร์บอนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และอยู่ในสภาพอิสระ ไม่ว่าจะมีลักษณะเป็นของแข็ง ของหนืด ของเหลว หรือก๊าซ และให้หมายความรวมถึงบรรดาไฮโดรคาร์บอนหนักที่ อาจนำขึ้นมาจากแหล่งโดยตรง โดยใช้ความร้อนหรือกรรมวิธีทางเคมี แต่ไม่ หมายความรวมถึงถ่านหิน หินน้ำมัน หรือหินอื่นที่สามารถนำมากลั่นเพื่อแยกเอาน้ำมันด้วยการใช้ความร้อนหรือกรรมวิธีทางเคมี” และในมาตราเดียวกันยังได้กำหนดความหมายของคำว่า ราชอาณาจักร “ให้หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทย ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไปและตามสัญญากับต่างประเทศด้วย” เนื่องจากการประกอบกิจการปิโตรเลียมมีพื้นที่ที่สำคัญในการประกอบกิจการปิโตรเลียม การการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติคือพื้นที่ไหล่ทวีป หรือเขตที่อยู่นอกเขตทะเลอาณาเขตของประเทศไทย ดังนั้นเหตุในการกำหนดให้ราชอาณาจักรมีความหมายรวมถึงไหล่ทวีปด้วยก็เพื่อให้รัฐสามารถควบคุม ดูแล เก็บรายได้ การประกอบกิจการบนพื้นที่ไหล่ทวีปได้โดยสมบูรณ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของรัฐชายฝั่งในการใช้สิทธิการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ โดยในกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับกับเรื่องการประกอบกิจการปิโตรเลียม

[7] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 88 ตอนที่ 43 ฉบับพิเศษ หน้า 1 (23 เมษายน 2514).

4.3.3 แนวทางการพิจารณาตามแนวคำวินิจฉัยของหน่วยงานรัฐ และคำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากตามบทที่ 2 ได้มีการศึกษาในส่วนของแนวคำวินิจฉัยของทั้งคณะกรรมการกฤษฎีกาและกรมศุลกากร และแนวคำพิพากษา ที่เกี่ยวข้องหรือที่สามารถเทียบเคียงกับกรณีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์น้ำมัน ไปใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมในพื้นที่สัมปทานปิโตรเลียมในบริเวณไหล่ทวีป นั้นมีการให้ความเห็นที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งจะเป็นการให้การตีความเนื่องจากในกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมิได้มีการบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง โดยเฉพาะการให้ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาและกรมศุลกากรมีการให้ความเห็นค่อนข้างที่จะไม่ตรงกัน ในหัวข้อนี้จึงได้จะทำการวิเคราะห์หลักการและเหตุผลในการตีความของหน่วยงานดังกล่าวโดยมีรายละเอียดดังนี้

1) แนวคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตามคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1886/2559 นำเอาหลักการนำกฎหมายเฉพาะมาใช้ในการพิจารณาเนื่องจากกฎหมายศุลกากรอันเป็นกฎหมายทั่วไปไม่ได้มีการกำหนดความหมายของราชอาณาจักรไว้จึงใช้หลักการนำกฎหมายเฉพาะมาใช้ เนื่องจากปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์น้ำมัน ไปใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมในพื้นที่สัมปทานปิโตรเลียมในบริเวณไหล่ทวีปว่า คำว่า “ราชอาณาจักร” นั้น โดยทั่วไปหมายความรวมถึงเขตทางทะเลของประเทศตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศและตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้กำหนดให้รัฐชายฝั่งใช้อำนาจอธิปไตยเหนือทะเลอาณาเขตได้ไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล เมื่อพระราชบัญญัติศุลกากรฯ และพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตฯ มิได้บัญญัตินิยามคำว่า “ราชอาณาจักร” ไว้เป็นการเฉพาะ ขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายทั้งสองฉบับ กรณีทั่วไปจึงต้องตีความตามความหมายทั่วไป ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ แต่กรณีปรากฏว่าการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์น้ำมันจากในราชอาณาจักรไปยังแท่นขุดเจาะปิโตรเลียมที่ตั้งอยู่บนไหล่ทวีปเพื่อใช้ในการสำรวจและการผลิตปิโตรเลียม ซึ่งตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียมฯ ได้กำหนดนิยามของคำว่า “ราชอาณาจักร” ไว้เป็นการเฉพาะ กล่าวคือ ถือว่าการขนของไปใช้ในการสำรวจและการผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ดังกล่าวเป็นการขนของไปใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมในราชอาณาจักร หากมีภาระภาษีใด ๆ เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการดังกล่าว ก็จะต้องมีการจัดเก็บภาษีเช่นเดียวกับการประกอบกิจการในราชอาณาจักรด้วย แต่หากเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า กฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายที่มาจากกฎหมายการค้าระหว่างประเทศที่ถูกตราขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือกลไกของรัฐในการกำหนดดูแลเพื่อให้เกิดความเหมาะสมระหว่างการค้าระหว่างประเทศไม่ให้มีผลกระทบด้านลบแก่เศรษฐกิจภายในประเทศและมุ่งเจตนาที่การนำเข้าส่งออกและการเก็บภาษีจากการนำเข้าส่งออกเป็นสำคัญ แต่

ตาม พระราชบัญญัติปิโตรเลียมเมื่อศึกษาแล้วจะเห็นได้ว่า เหตุผลในการประกาศใช้กฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปด้านพลังงานในการสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงทางด้านพลังงาน เพื่อกำหนดให้สิทธิสำรวจและผลิตปิโตรเลียมมีทางเลือกให้รัฐสามารถพิจารณานำระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต หรือระบบสัญญาจ้างบริการมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรปิโตรเลียม นอกเหนือไปจากการพิจารณาให้สัมปทานปิโตรเลียมภายใต้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน บทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับประโยชน์หรือสิทธิของผู้รับสัมปทาน และบทบัญญัติเกี่ยวกับค่าภาคหลวงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ทำให้วัตถุประสงค์ในการตรากฎหมายจึงต่างกันกับกฎหมายศุลกากร ดังนั้น หากนำพระราชบัญญัติปิโตรเลียมมาใช้เป็นหลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้าส่งออกซึ่งเป็นหลักการของกฎหมายศุลกากรจึงอาจไม่สอดคล้องกันหากจะนำกฎหมายทั้งสองมาใช้บังคับ แต่หากจะต้องใช้หลักการอื่นเข้ามาประกอบการพิจารณาประกอบกัน

2) แนวคำวินิจฉัยของกรมศุลกากร

ตามคำวินิจฉัยของ กรมศุลกากร นำเอาหลักการโดยนำหลักกฎหมายทั่วไปที่ได้มีการบัญญัติไว้ชัดเจนอยู่แล้วมาใช้พิจารณาคือการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งอยู่นอกทะเลอาณาเขต ถือเป็นการส่งออกตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 เนื่องจากคำว่าราชอาณาจักรเป็นความหมายทั่วไป หมายถึงอาณาเขตของประเทศไทยตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่เหมือนกับคำว่า ราชอาณาจักรในพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 ซึ่งบังคับได้เฉพาะกับของหรือปิโตรเลียมตามกฎหมายเท่านั้น เป็นการนำหลักการกฎหมายตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีในกฎหมายดังกล่าว จึงนำเอาหลักการดังกล่าวมาใช้ในการพิจารณาดังนั้นเมื่อตามกฎหมายระหว่างประเทศกำหนดว่าไหล่ทวีปมิได้ถือเป็นราชอาณาจักรในอันที่จะหมายถึงรัฐราชฝั่งไม่อาจมีอธิปไตยเหนือไหล่ทวีปได้ มีแต่เพียงสิทธิอธิปไตยในด้านการสำรวจใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนไหล่ทวีปเท่านั้น จึงไม่อาจถือได้ว่ามีลักษณะเป็นราชอาณาจักร จึงทำให้การส่งน้ำมันไปยังไหล่ทวีปถือเป็นการส่งออกจากราชอาณาจักร แต่ในหลักการดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการส่งน้ำมันไปยังไหล่ทวีปนั้นน้ำมันดังกล่าวคือน้ำมันเชื้อเพลิงที่ส่งไปยังแท่นขุดเจาะเพื่อนำไปเป็นเชื้อเพลิงแก่เครื่องจักรเพื่อดำเนินกิจกรรม กิจการในการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติบนไหล่ทวีปโดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการส่งออกไปยังประเทศอื่นแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อพบว่ากฎหมายศุลกากรเป็นหลักการที่มาจากหลักกฎหมายการค้าระหว่างประเทศเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเกี่ยวกับมาตรการการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้น เมื่อการส่งออกน้ำมันดังกล่าวมิได้กระทำขึ้นเพื่อการค้าระหว่างประเทศการดังกล่าวก็ย่อมไม่เข้าลักษณะเป็นการส่งออกเป็นเพียงกิจกรรมที่กระทำขึ้นในประเทศ ในการนำหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลมาใช้พิจารณาและตีความว่าเป็นการส่งออกจึงไม่อาจเหมาะสมได้ เพราะจะต้องคำนึงถึงลักษณะของกิจกรรมที่กระทำขึ้นดังกล่าวด้วยว่าเข้าลักษณะเป็นการส่งออกไประหว่างประเทศด้วยหรือไม่

3) แนวคำวินิจฉัยตามคำพิพากษาศาลฎีกา

ตามคำวินิจฉัยของ ศาลฎีกาคดีภาษี กรณีการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มการขนส่งน้ำมันทางทะเล คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2899/2557 นำเอาหลักการโดยนำเอาหลักกฎหมายที่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมายแต่ละฉบับมาใช้ในการพิจารณาโดย การประกอบกิจการขนส่งน้ำมันของโจทก์จากฐานขุดเจาะบงกช ฐานขุดเจาะปลาทอง และฐานขุดเจาะเอราวัณ มายังท่าเรือมาบตาพุด จังหวัดระยอง และท่าเรือศรีราชา จังหวัดชลบุรี ฐานขุดเจาะน้ำมันที่โจทก์ให้บริการขนส่งนั้นอยู่นอกเขต 12 ไมล์ทะเล ซึ่งหากพิจารณาว่าเป็นการให้บริการขนส่งระหว่างประเทศโดยเรือเดินทะเลตามประมวลรัษฎากร มาตรา 80/1 (3) จะได้รับสิทธิเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ

1. กฎหมายที่จัดเก็บภาษีคือประมวลรัษฎากร มาตรา 2 บัญญัติว่า “ประเทศไทย” หรือ “ราชอาณาจักรไทย” หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีป

2. พระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 มาตรา 5 กำหนดไว้ว่าเว้นแต่จะมีข้อความแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น “น่านน้ำไทย หมายความถึง บรรดาน่านน้ำที่อยู่ภายใต้อธิปไตยของประเทศไทย” และตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พระพุทธศักราช 2456 มาตรา 3 กำหนดไว้ว่า "น่านน้ำไทย หมายความว่า บรรดาน่านน้ำที่อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตย ของราชอาณาจักรไทย ..." ศาลได้วินิจฉัยว่าเป็นการเดินเรือในประเทศต้องเสียภาษีตามประประมวลรัษฎากรที่กำหนดว่า “ประเทศไทย” หรือ “ราชอาณาจักรไทย” หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีป โดยไม่ใช้กฎหมายเฉพาะคือพระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 และพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พระพุทธศักราช 2456 มาใช้ในการพิจารณาเนื่องจาก กฎหมายทั้งสองฉบับเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ต่างกัน กล่าวคือกฎหมายอย่างหนึ่งมีเพื่อการจัดเก็บภาษีกับอีกฉบับมีเพื่อกำหนดการประกอบกิจการเดินเรือ เมื่อประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีเป็นการจัดเก็บภาษีจึงไม่นำเอากฎหมายเฉพาะมาใช้ซึ่งเทียบเคียงได้กับกรณีศึกษาที่ประเด็นแห่งข้อพิพาทคือปัญหาการจัดเก็บภาษีอันเกี่ยวเนื่องกับหลักการพิจารณาการนำเข้าส่งออกตามกฎหมายศุลกากรการนำเอากฎหมายเฉพาะที่มีวัตถุประสงค์ต่างกับกฎหมายศุลกากรมาใช้บังคับเพียงหลักการเดียวจึงทำให้ไม่เหมาะสมได้

จากแนวความเห็นและแนวคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้องตามข้อ 1) ถึง 3) ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าประเทศไทยยอมรับหลักการในเรื่องเขตทางทะเลตามกฎหมายระหว่างประเทศและมีการอ้างถึงทั้งในบทกฎหมายและคำวินิจฉัย และเมื่อประเด็นดังกล่าวยังไม่มีความชัดเจนเนื่องจากในกฎหมายศุลกากรไม่ได้ระบุไว้แต่ยังใช้วิธีถือตามกฎหมายอื่นที่มีการระบุไว้เพื่อมาตีความในเรื่องที่เกี่ยวกับศุลกากรอาจจะต้องคำนึงถึงหลักกฎหมายหรือหลักการอื่นที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาประกอบการวินิจฉัยเพื่อให้ครอบคลุมเพราะกฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายที่เกี่ยวเนื่องกับกฎหมายหลายด้านไม่ว่าจะเป็น

กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล และหลักทฤษฎีผลประโยชน์แห่งชาติที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบซึ่งจะได้วิเคราะห์ในหัวข้อถัดไป

4.4 ปัญหาหลักเกณฑ์ การพิจารณาการนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบนพื้นที่ไหล่ทวีปตามกฎหมายระหว่างประเทศทางทะเล

กฎหมายระหว่างประเทศทางทะเลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตแดนทางทะเลถือเป็นกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมืองในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดและแบ่งสถานภาพของทะเลออกเป็นส่วน ๆ เพื่อที่จะสามารถควบคุมและกำหนดขอบเขตของการใช้อำนาจรัฐ และการขยายอาณาเขตออกไปในทะเล เพื่อประโยชน์ในการสร้างสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจุบันประกอบไปด้วยอนุสัญญา 2 ฉบับ ได้แก่ อนุสัญญากรุงเจนิวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ. 1958 และ อนุสัญญาประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งในกฎหมายทั้งสองฉบับมีหลักการที่ตรงกัน คือ รัฐชายฝั่งสามารถขยายอาณาเขตของตนจากเขตบนบกไปยังเขตของทะเลซึ่งเขตทางทะเลดังกล่าวอยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐชายฝั่ง ตามอนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ค.ศ.1958 ข้อ 1 อนุ 1 (Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone 1958) และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 2 โดยเขตทางทะเลดังกล่าวเรียกว่า ทะเลอาณาเขต โดยถือเป็นอาณาเขตทางทะเลที่ประชิดชายฝั่งโดยอยู่ถัดจากน่านน้ำภายในและมีความกว้างกว้างวัดจากเส้นฐานออกไปในทะเลได้ไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล จึงเห็นได้ว่า รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยในส่วนของพื้นที่ของทะเลอาณาเขตซึ่งอำนาจอธิปไตยของรัฐยังขยายไปถึงห้วงอากาศเหนือน่านน้ำ รวมถึงพื้นดินใต้ทะเล และใต้พื้นดินใต้ท้องทะเล โดยรัฐมีอำนาจนิติบัญญัติบริหารและตุลาการเหนือทะเลอาณาเขตของตนได้ เว้นแต่ สิทธิการเดินเรือที่รัฐอื่นยังมีสิทธิผ่านได้โดยสุจริตแต่ต้องยอมปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐชายฝั่ง

จากเหตุผลดังกล่าว เขตไหล่ทวีป ซึ่งเป็นเขตทางทะเลตามกฎหมายระหว่างประเทศและเป็นส่วนพื้นที่ทะเลที่ขยายออกไปเลยทะเลอาณาเขตของรัฐตลอดส่วนต่อออกไปตามธรรมชาติของดินแดนทางบกของตน จนถึงริมนอกของขอบทวีป หรือถึงระยะ 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน ซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตในกรณีที่ริมนอกของขอบทวีปขยายไปไม่ถึงระยะนั้น หรือกล่าวคือไหล่ทวีปเป็นเขตทางทะเลที่อยู่นอกเขตทะเลอาณาเขตรัฐชายฝั่งจึงไม่มีอำนาจอธิปไตยเหนือเขตไหล่ทวีป เว้นแต่รัฐชายฝั่งมีสิทธิตามอนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเล ปี ค.ศ.1982 ข้อ 77 ว่าด้วยสิทธิของรัฐชายฝั่งเหนือไหล่ทวีป และตามอนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ปี ค.ศ.1958 ข้อ 2 ซึ่งบัญญัติว่า รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยเหนือไหล่ทวีป เพื่อความมุ่งประสงค์ในการสำรวจไหล่ทวีป และการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีป สิทธิอธิปไตยดังกล่าวเป็นสิทธิจำเพาะ กล่าวคือ ถ้ารัฐชายฝั่งไม่สำรวจไหล่ทวีปหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีป ผู้ใดจะเข้าดำเนิน

กิจกรรมเหล่านี้ โดยมิได้รับความยินยอมอย่างชัดแจ้งจากรัฐชายฝั่งไม่ได้ อันสิทธิเฉพาะเรื่องที่รัฐชายฝั่งมีเท่านั้นซึ่งต่างกับสิทธิบนทะเลอาณาเขตที่รัฐชายฝั่งมีสิทธิทุกอย่างเว้นแต่สิทธิห้ามรัฐอื่นเดินเรือโดยสุจริตเท่านั้น จึงเห็นได้ว่า บนทะเลอาณาเขตรัฐชายฝั่งมีสิทธิเหนือพื้นที่ทุกอย่างยกเว้นสิทธิที่เกี่ยวกับการเดินเรือที่กฎหมายกำหนดยกเว้นสิทธิไว้ ทะเลอาณาเขตจึงสถานะเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่งอย่างชัดเจน แต่ในส่วนของไหล่ทวีปรัฐชายฝั่งไม่มีสิทธิใดเหนือไหล่ทวีปเลยยกเว้นสิทธิในการสำรวจไหล่ทวีป และการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีปเท่านั้น ไหล่ทวีปจึงยังไม่สถานะเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง

จากหลักการดังกล่าว เหตุที่กฎหมายระหว่างประเทศได้กำหนดให้เขตทางทะเลที่อยู่นอกทะเลอาณาเขตยังไม่ถือว่าเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง เพราะมิได้มุ่งหมายให้รัฐใดถือครองเป็นอาณาเขตของตน จะเห็นได้ว่าบริเวณไหล่ทวีปกินพื้นที่ไปกว่า 200 ไมล์ทะเลหรือกว่านั้น หากรัฐใดถือครองเป็นอาณาเขตของตนโดยสมบูรณ์แล้วย่อมทำให้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อระบบการค้าระหว่างประเทศเนื่องจากจะมีปัญหาด้านการขนส่งทางทะเลที่จะทำให้ไม่สามารถเดินเรือได้อย่างเสรีหรืออาจถูกจำกัดสิทธิในการเดินเรือเป็นปัญหาเกี่ยวกับค้าระหว่างประเทศได้ จึงได้กำหนดไว้ให้ไหล่ทวีปมิใช่อาณาเขตของรัฐใดและการกำหนดทะเลอาณาเขตให้ถือเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่งเนื่องจากเจตนารมณ์อาจเกิดขึ้นจากการเป็นพื้นที่ใกล้ชายฝั่งผืนดิน 12 ไมล์ทะเล ในระยะที่หากให้รัฐอื่นมาเป็นเจ้าของอาจกระทบต่อความมั่นคงของรัฐชายฝั่งได้จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ป้องกันปัญหาดังกล่าวไว้นั้นเอง

ดังนั้น ในการนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบนพื้นที่ไหล่ทวีป หากจะตีความตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายทะเลซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดเขตแดนทางทะเลและสถานะทางของเขตทางทะเล ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีในกฎหมายดังกล่าวและถือเป็นรัฐชายฝั่งที่มีอาณาเขตทางบกติดกับทะเล จึงกล่าวได้ว่าเมื่อไหล่ทวีปมิใช่อาณาเขตของประเทศไทย การส่งมันเชื้อเพลิงไปยังไหล่ทวีป จึงถือว่าเป็นการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

แต่เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลในการการส่งมันเชื้อเพลิงไปยังไหล่ทวีปก็เพื่อนำน้ำมันจากชายฝั่งไปใช้เป็นเชื้อเพลิงแก่เครื่องจักรที่เกี่ยวข้องบนแท่นขุดเจาะ สำรวจ บนพื้นที่ไหล่ทวีปที่รัฐชายฝั่งมีสิทธิทางอธิปไตยในการสำรวจหรือแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีป ก็อาจถือได้ว่ารัฐชายฝั่งมีสิทธิในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการการส่งมันเชื้อเพลิงไปยังไหล่ทวีปหรือนำปิโตรเลียมจากไหล่ทวีปเข้ามายังรัฐชายฝั่งว่าจะให้ถือเป็นการส่งออกหรือนำเข้าอย่างไรให้มีความเหมาะสม เนื่องจากเป็นสิทธิที่รัฐชายฝั่งมีสิทธิกำหนด ควบคุม ดูแลบนพื้นที่ไหล่ทวีปตามกฎหมายระหว่างประเทศได้ ทำให้การจะนำเอาหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลมาพิจารณาเป็นหลักเกณฑ์การนำเข้าส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังไหล่ทวีปตามกรณีศึกษาเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงหลักการอื่นจึงยังอาจไม่ถูกต้องเหมาะสม

4.5 ปัญหาหลักเกณฑ์การพิจารณา การนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบนพื้นที่ไหล่ทวีปตามกฎหมายศุลกากร หลักกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ และหลักแนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติ

กฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายที่มีเจตนามุ่งหมายที่สร้างขึ้นเพื่อการจัดเก็บภาษีอากรจากการนำเข้าและการส่งออกสินค้าเพื่อเป็นกลไกทางการตลาด จึงถือว่าเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศโดยตรง และถือเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายระหว่างประเทศเนื่องจากกฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ มาตรการทางภาษี อันเป็นมาตรการที่เรียกว่าเป็นมาตรการกีดกันทางการค้ามาตรการหนึ่ง เช่น เมื่อการเรียกเก็บภาษีนำเข้าในอัตราที่สูงเพื่อปกป้องผู้ผลิตสินค้าภายในรัฐของตน หรือการอุดหนุนการส่งออกโดยการยกเว้นภาษีอากรขาออกของสินค้าที่ผู้ผลิตภายในรัฐของตนเพื่อส่งออกไปรัฐอื่น ทำให้กฎหมายศุลกากรมีลักษณะเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาผลประโยชน์ของรัฐตามแนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติ ดังนั้น หลักเกณฑ์การพิจารณา การนำเข้า ส่งออกสินค้าใดนอกจะจะต้องคำนึงถึงกฎหมายศุลกากรแล้วยังต้องคำนึงถึงหลักการค้าระหว่างประเทศด้วย ดังนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนจึงแยกบทวิเคราะห์เป็น 5 หัวข้อ ดังนี้

4.5.1 วิเคราะห์ตามหลักการค้าระหว่างประเทศ

หลักการค้าระหว่างประเทศ เกิดขึ้นจาก ประเทศหรือรัฐตั้งแต่ 2 รัฐขึ้นไปทำการการซื้อขายสินค้าหรือบริการระหว่างกัน ซึ่งเรียกรัฐดังกล่าวว่า "ประเทศคู่ค้า" ซึ่งการทำการค้าดังกล่าวก่อให้เกิดการส่งมอบสินค้าหรือการรับสินค้าที่ได้ตกลงซื้อขายกันด้วยการขนส่งสินค้า จึงก่อให้เกิดเป็นการส่งออกสินค้า และการนำเข้าสินค้า จึงเห็นได้ว่าตามหลักการค้าระหว่างประเทศนั้นถือการประกอบการค้าเป็นสำคัญซึ่งการจะเป็นการค้าได้ย่อมต้องมีประเทศคู่ค้าตั้งแต่สองรัฐขึ้นไปเป็นไปตามหลักการซื้อขาย และเขตแดนของประเทศจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการกำหนดอาณาเขตของแต่ละประเทศให้แยกออกจากกันอันจะถือว่าเป็นคนละประเทศจึงถือว่าเป็นการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้น ดังนั้น จากหลักการดังกล่าวจึงไม่อาจสอดคล้องกับการค้าบนพื้นที่ที่รัฐมีสิทธิอย่างใด ๆ และการค้าดังกล่าวกระทำขึ้นตามสิทธินั้น จึงเห็นว่าในกรณีไหล่ทวีปซึ่งเป็นเขตทางทะเลแม้อยู่นอกทะเลอาณาเขต แต่เมื่อปรากฏว่ารัฐชายฝั่งมีสิทธิในการสำรวจแสวงหาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนไหล่ทวีป การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ดังกล่าวโดยไม่มีความประสงค์จะทำการค้ากับรัฐอื่นแล้วการค้าดังกล่าวเมื่อปลายทางเป็นไปเพื่อประกอบกิจการตามสิทธิที่มีอยู่ของรัฐชายฝั่งดังเช่นในกรณีการนำปิโตรเลียมจากการสำรวจขุดเจาะบนพื้นที่ไหล่ทวีปซึ่งรัฐชายฝั่งเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าว จึงไม่อาจถือเป็นการนำเข้า และการนำน้ำมันหรือสินค้าไปยังแท่นขุดเจาะที่ตั้งอยู่บนไหล่ทวีปเพื่อใช้ในการประกอบกิจการสำรวจ แสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ จึงไม่อาจถือเป็นการส่งออก เพราะยังไม่ถือเป็นการค้าระหว่างประเทศตามความหมายของหลักการค้าระหว่างประเทศที่มุ่งหมายเพื่อการค้าระหว่างรัฐสองรัฐทำการค้ากัน แต่ในกรณีการนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบนพื้นที่ไหล่ทวีปมิได้มุ่งหมายให้เกิดการค้ากับรัฐใด

4.5.2 วิเคราะห์ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469[8]

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและการจัดเก็บภาษีอากรสินค้า หรือของที่นำเข้า มาในราชอาณาจักรหรือส่งออกไปราชอาณาจักร โดยรัฐมีอำนาจควบคุม ซึ่งไม่รวมถึงการเก็บภาษีอากรจากสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เป็นกฎหมายที่มีไว้เพื่อเป็นกลไกของรัฐที่สร้างขึ้นเพื่อบริหารจัดการเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศทั้งในฐานะของบุคคลภายในของรัฐที่เป็นผู้ซื้อ และบุคคลภายในของรัฐเป็นผู้ขายให้เกิดความเหมาะสมและสมดุลไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการค้าในประเทศซึ่งการกำหนดราคาหรืออัตราภาษีหรืออากรศุลกากรก็จะคำนึงถึงสินค้าแต่ละชนิดเป็นหลัก จึงเห็นได้ว่า กฎหมายว่าด้วยศุลกากรจึงเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับ การนำเข้า การส่งออก สินค้าหรือของออกนอกราชอาณาจักร หรือการค้าระหว่างประเทศทำให้หลักการกำหนดเขตแดนทางทะเลเป็นหลักการพื้นฐานของระบบการค้าระหว่างประเทศ เพราะการกำหนดว่าแต่ละรัฐมีอาณาเขตของตนอยู่ถึงบริเวณใดแล้ว ในการกระทำกิจกรรมการค้าไม่ว่าจะเป็นการซื้อการขายสินค้า การขนส่งสินค้านอกพื้นที่อาณาเขตของรัฐก็ย่อมจะต้องถือเป็นการกระทำกิจกรรมระหว่างประเทศหรือการค้าระหว่างประเทศซึ่งในการทำการค้าระหว่างประเทศก็จะต้องระบบของการกำหนดการจะนำสินค้าเข้าสู่ประเทศและการกำหนดการนำสินค้าออกนอกประเทศเพื่อการบริหารความสมดุลทางการค้าให้เหมาะสมกับนโยบายการค้าระหว่างประเทศของแต่ละประเทศ เช่น การจำกัดสินค้าบางชนิดไม่ให้มีการส่งออกสินค้าชนิดนั้นออกไปจากประเทศหรือนำเข้ามาภายในประเทศมากเกินไป อันอาจจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศด้านการแข่งขันได้ โดยอาจใช้วิธีการที่เรียกว่าศุลกากร เช่นการกำหนดพิกัดอัตราอากรขาเข้า หรือขาออก ของสินค้าชนิดที่ต้องการควบคุม ให้มีอัตราที่สูง เป็นต้น

ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มิได้มีการกำหนดนิยามของคำว่า ราชอาณาจักรไว้ คงมีแต่ความตามมาตรา 4 ที่กำหนดให้คำว่า ท่าต่างประเทศ และคำว่าผู้ส่งของออกไว้ ดังนี้

“คำว่า “ท่าต่างประเทศ” “ภาคต่างประเทศ” หรือ “เมืองต่างประเทศ” หมายความว่า ที่ใด ๆ นอกราชอาณาจักรไทย” และ “คำว่า “ผู้นำของเข้า” หมายความรวมทั้งและใช้ตลอดถึงเจ้าของหรือบุคคลอื่นซึ่งเป็นผู้ครอบครองหรือมีส่วนได้เสียชั่วขณะหนึ่งในของใด ๆ นับแต่เวลาที่นำของนั้นเข้ามาจนถึงเวลาที่ได้ส่งมอบให้ไปโดยถูกต้องพ้นจากความรักษาของพนักงานศุลกากร

“คำว่า “ผู้ส่งของออก” ให้มีความหมายเป็นทำนองเดียวกัน โดยอนุโลม” และตามมาตรา 38 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการนำเข้า กำหนดไว้ว่า

“นายเรือทุกลำที่บรรทุกสินค้า หรือมีแต่อับเฉา ซึ่งมาแต่ภายนอกพระราชอาณาเขต ต้องทำรายงานอันถูกต้องยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กำหนดไว้ (ใบแนบ 1) ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับ

[8] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 43 หน้า 272 (13 สิงหาคม 2469).

แต่เมื่อเรือมาถึงท่า เมื่อยื่นรายงานนี้ให้นายเรือแสดงใบทะเบียนเรือเพื่อตรวจด้วย และรายงานนี้ต้องทำยื่นก่อนเปิดระวางเรือ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตพิเศษและถ้าเรือลำใดมาถึงท่ามีสินค้าต่างประเทศที่ประสงค์จะส่งออกก็ดีหรือจะขนขึ้น ณ ที่อื่นภายในพระราชอาณาจักรก็ดีนายเรือจะต้องแถลงข้อความว่าด้วยสินค้านั้น ๆ ลงไว้ในรายงานด้วย ถ้าและเรือลำนั้นจะเดินต่อไปยังท่าอื่นภายในพระราชอาณาจักร นายเรือจะต้องมีสำเนาเดินทาง ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่รับรองแล้วไปด้วย และจะต้องแสดงสำเนานี้ในเมื่อทำรายงานขาเข้ายื่น ณ ท่าอื่น และจะต้องทำดังนี้ต่อไปทุก ๆ ท่าจนกว่าเรือนั้นจะได้ออกพ้นไป หรือจนกว่าจะได้ถ่ายสินค้าต่างประเทศออกจากเรือหมด แล้วแต่กรณีถ้ามีการทำผิดต่อบทมาตรานี้ด้วยประการใด ๆ ท่านว่านายเรือมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และบรรดาของที่มิได้ทำรายงานยื่นไว้โดยถูกต้องนั้น ให้กักไว้จนกว่าจะได้รายงานให้ถูกต้อง หรือจนกว่าจะได้อธิบายเหตุที่ทำการขาดตกบกพร่องนั้นให้เป็นที่พอใจของอธิบดี” และตามมาตรา 46 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการส่งออก กำหนดไว้ว่า

“ถ้ามีความจำเป็นด้วยประการใด ๆ เกี่ยวด้วยการศุลกากรที่จะกำหนดเวลาเป็นแน่นอนว่าการส่งของใด ๆ ออก จะพึงถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อไรไซร้ท่านให้ถือว่าการส่งของออกเป็นอันสำเร็จแต่ขณะที่เรือซึ่งส่งของออกได้ออกจากเขตท่าซึ่งได้ออกเรือเป็นชั้นที่สุด เพื่อไปจากพระราชอาณาจักรนั้น”

จากคำนิยามและบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกที่เกี่ยวข้อดังกล่าวเห็นได้ว่า มีหลักการสำคัญคือการที่จะเป็นส่งออกหรือนำเข้าได้ต้องไม่ใช่การกระทำในราชอาณาจักร ดังนั้นการส่งออกจึงพึงมีความหมายว่า การส่งของออกคือการนำของออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งการนำของออกดังกล่าวถือว่าส่งออกได้สำเร็จเมื่อเรือซึ่งส่งของออกได้ออกจากเขตท่าซึ่งได้ออกเรือเป็นชั้นที่สุดเพื่อไปจากพระราชอาณาจักรนั้นซึ่ง “ท่าต่างประเทศ” “ภาคต่างประเทศ” หรือ “เมืองต่างประเทศ” หมายความว่า ที่ใด ๆ นอกราชอาณาจักรไทย ด้วยตัวบทกฎหมายดังกล่าวจึงอาจตีความได้ว่าสิ่งที่จะทำให้การอันใดเป็นการส่งออกหรือนำเข้าจะถือเขาเรื่องเขตแดนของรัฐเป็นสำคัญ ดังนั้นหากเป็นการส่งออกก็จะหมายถึงการส่งของออกนอกราชอาณาจักร และการนำเข้าก็จะหมายถึงการนำของจากออกนอกเขตราชอาณาจักร เข้ามาในราชอาณาจักร

แต่ปรากฏว่าตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มิได้มีการกำหนดนิยามของคำว่าราชอาณาจักรไว้ จึงมีประเด็นปัญหาสำคัญว่าราชอาณาจักรจะมีเขตเท่าใด และเขตนอกทะเลอาณาเขตจะถือว่าเป็นราชอาณาจักรหรือไม่ จึงเห็นได้ว่าเรื่องเขตแดนของรัฐนั้นไม่อาจถือได้ว่าเป็นเรื่องของเฉพาะรัฐใดรัฐหนึ่งที่จะกำหนดขึ้นได้เนื่องจากเป็นเรื่องเกี่ยวกับเขตแดนระหว่างประเทศ การที่ในกฎหมายศุลกากรมิได้มีการกำหนดเรื่องเขตแดนราชอาณาจักรไว้เนื่องจากเรื่องเขตแดนโดยเฉพาะเขตแดนทางทะเลนั้นมีหลักเกณฑ์การกำหนดเขตทางทะเลของรัฐไว้อย่างชัดเจนอยู่แล้วซึ่งเรียกกฎหมายดังกล่าวว่า กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายทะเล ซึ่งปัจจุบันกฎหมายดังกล่าวได้ถูกจัดทำ

ขึ้น 2 ฉบับ ได้แก่ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 (Geneva Conventions 1958) และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS) ซึ่งกฎหมายประเทศไทยเองก็เข้าเป็นภาคีแล้วทั้งสองฉบับ ซึ่งโดยหลักการของการบังคับใช้กับรัฐซึ่งเป็นภาคี และหลักการการกำหนดเขตทางทะเลของทั้งสองฉบับก็มิได้มีความแตกต่างกันมาก ซึ่งหลักการที่ตรงกัน คือ รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยในเขตทะเลเสมือนบนเขตทางบกถึงเขตทะเลอาณาเขตเท่านั้น ส่วนนอกเขตทะเลอาณาเขตรัฐชายฝั่งมีสิทธิเพียงแสวงหาประโยชน์จากทัพยากรเท่านั้น ดังนั้นจึงเห็นได้ชัดเจนว่าราชอาณาจักรจะหมายถึงเฉพาะทะเลอาณาเขต จึงทำให้แนวทะเลอาณาเขตเป็นเขตของประเทศไทยที่อยู่ในทะเล การนำของนอกเขตทะเลอาณาเขตหรือการส่งของออกนอกทะเลอาณาเขตย่อมถือเป็นนำเข้าหรือส่งออกนอกราชอาณาจักรแล้ว เพราะแม้ในพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 จะมิได้กำหนดอาณาเขตของราชอาณาจักรไว้ แต่ในกฎหมายระหว่างประเทศได้กำหนดไว้จึงจะต้องนำมาใช้

4.5.3 วิเคราะห์ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560[9]

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 เป็นการตรากฎหมายขึ้นเพื่อเป็นการรวมรวมเอาบทกฎหมายตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งกฎหมายลูกที่เกี่ยวข้องที่มีจำนวนหลายฉบับมารวบรวมไว้เป็นฉบับเดียว ดังนั้นในส่วนของเนื้อความจึงไม่ได้แตกต่างไปจากพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และยังไม่มีการกำหนดความหมายของคำว่าราชอาณาจักรไว้ ดังนั้น ในการพิจารณาการนำเข้า ส่งออกของบนพื้นที่ไหล่ทวีปข้อวินิจฉัยจึงยังไม่ผลแตกต่างกล่าวคือไหล่ทวีปยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นราชอาณาจักรเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่นอกเขตทะเลอาณาเขตรัฐจึงไม่มีอำนาจอธิปไตยเหนือไหล่ทวีป ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายทะเลตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

[9] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 53 ก หน้า 26 (17 พฤษภาคม 2560).

4.5.4 วิเคราะห์ตามร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982)[10]

ร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982) เป็นร่างกฎหมายที่จัดทำขึ้นเพื่อ เตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS) จึงจำเป็นจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายศุลกากรเพื่อให้การศุลกากรสอดคล้องและเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งอนุสัญญาดังกล่าวโดยร่างพระราชบัญญัติศุลกากรฉบับนี้มีเนื้อหาที่สำคัญ คือ

1) การเพิ่มบทบัญญัติในเรื่องอำนาจทางศุลกากรในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

2) การเพิ่มบทบัญญัติเรื่องอำนาจทางศุลกากรในเขตไหล่ทวีป

3) การเพิ่มบทบัญญัติเรื่องอำนาจทางศุลกากรในเขตทะเลหลวง

ซึ่งทั้ง 3 เรื่องดังกล่าวกฎหมายศุลกากรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469) ไม่มีบัญญัติว่าด้วยเรื่องดังกล่าวไว้แต่อย่างใด ให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานของศุลกากรตามที่กำหนดไว้ในความตกลงระหว่างประเทศ และเพื่อให้สอดคล้องกับวิวัฒนาการด้านต่างๆอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

จึงเห็นได้ว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นกฎหมายที่จัดทำขึ้นเพื่อปิดช่องว่างอำนาจหรือการบังคับใช้กฎหมายศุลกากรของประเทศไทยบนพื้นที่นอกทะเลอาณาเขตหรือพื้นที่ที่ไม่ถือว่าเป็นราชอาณาจักร ว่าในพื้นที่ดังกล่าวจะมีวิธีปฏิบัติหรือนำกฎหมายศุลกากรไปบังคับใช้อย่างไรเพราะหากไม่มีบทกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะพื้นที่นอกทะเลอาณาเขตก็ย่อมต้องถือเป็นพื้นที่นอกราชอาณาจักร การนำของเข้ามาจากไหล่ทวีป หรือการส่งของออกไปไหล่ทวีปก็ถือว่าเป็นการนำเข้าส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งตามร่างกฎหมายดังกล่าวกำหนดเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับไหล่ทวีปไว้ว่า[11]

“มาตรา 37/8 เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น “เขตไหล่ทวีป” นอกจากจะหมายความและกินความรวมไปถึงพื้นดินท้องทะเล และดินใต้ผิวดินของบริเวณใต้ทะเล ซึ่งขยายเลยอาณาเขตของรัฐตลอดส่วนต่อออกไปตามธรรมชาติของดินแดนทางบกของตน จนถึงริมนอกของขอบทวีป หรือจนถึงระยะ 600 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน ซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตในกรณีที่ริม

---

[10] กระทรวงการคลัง, **ร่างกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมศุลกากร** [Online], 9 สิงหาคม 2560. แหล่งที่มา http://draftlaw.mof.go.th/draft_law.php?dept=4.

[11] การรับฟังความคิดเห็นกฎหมายไทย, **ร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (ว่าด้วยการอนุวัติการให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982)** [Online], 19 สิงหาคม 2560. แหล่งที่มา http://www.lawamendment.go.th/index.php/laws/item/846-topic_846.

นอกของขอบทวีปขยายไปไม่ถึงระยะนั้นแล้ว ยังหมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยทะเล ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวงด้วย

มาตรา 37/9 ให้นำบทบัญญัติในหมวด 4 จัตวา มาใช้บังคับกับเขตไหล่ทวีปด้วยโดยอนุโลมและเท่าที่ไม่ขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลซึ่งหากผูกพันประเทศไทย”

จะเห็นได้ว่าเป็นการกำหนดในส่วนของความหมายหรือนิยามขอบเขตของไหล่ทวีปให้มีความชัดเจน แต่ยังอาจติดประเด็นในส่วนของข้อความในมาตรา 37/8 ที่ว่า “หรือจนถึงระยะ 600 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน...”ซึ่งอาจขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศตาม อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS) เนื่องในกฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้ที่ 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน ซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตหากเป็นกรณีที่ริมนอกของขอบทวีปขยายไปไม่ถึงระยะนั้น ในส่วนนี้หากจะให้ถูกต้องตามหลักการจึงควรจะต้องมีการแก้ไขตัวเลขให้ถูกต้อง และตามมาตรา 37/9 กำหนดให้นำบทบัญญัติในหมวด 4 จัตวา มาใช้บังคับกับเขตไหล่ทวีปด้วยโดยอนุโลม และเท่าที่ไม่ขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลซึ่งหากผูกพันประเทศไทย โดยหมวด 4 จัตวาเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจทางศุลกากรในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ซึ่งบทกฎหมายดังกล่าวให้นำมาใช้ร่วมกันจึงทำให้อำนาจทางศุลกากรในการใช้บังคับจึงเหมือนกันซึ่งสืบเนื่องมาจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ได้มีการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะขึ้นซึ่งมีพื้นที่ที่อาจอยู่บนพื้นที่ไหล่ทวีปได้ และสิทธิของรัฐชายฝั่งบนไหล่ทวีปกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะก็มีสิทธิใกล้เคียงกันคือสิทธิในการแสวงหา สำรวจใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้[12]

“มาตรา 37/2 เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ คำว่า “พระราชอาณาจักรสยาม” “พระราชอาณาเขต” และ “ราชอาณาจักร” ในพระราชบัญญัตินี้ให้หมายความถึง “เขตเศรษฐกิจจำเพาะ”

มาตรา 37/3 เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การนำของใดๆจากประเทศใดๆเว้นแต่ราชอาณาจักรไทย เข้ามาในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ให้ถือว่า “นำเข้าสำเร็จ” ในเวลาที่นำของดังกล่าวเข้ามาในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

มาตรา 37/4 เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การนำของใดๆที่ได้จากหรือผลิตในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ออกจากเขตเศรษฐกิจจำเพาะเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่า “ส่งออกสำเร็จ” ในเวลาที่ของดังกล่าวออกไปจากเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

มาตรา 37/5 กรณีนอกเหนือจากมาตรา 37/3 และมาตรา 37/4 ให้ถือว่าเป็นการเคลื่อนย้ายภายใน การจัดระเบียบการเคลื่อนย้ายภายในให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

---

[12] เรื่องเดียวกัน.

มาตรา 37/6 อำนาจของศุลกากรที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้นำมาใช้บังคับเหนือเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสำรวจ และการแสวงหาประโยชน์ การอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามที่กำหนดไว้ในขณะนี้ หรือ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยทะเล หรือเพื่อความมุ่งประสงค์อื่น ๆ ทางเศรษฐกิจโดยอนุโลมตามที่จะพึงใช้ได้โดยมิพักต้องคำนึงถ้อยคำสำนวนซึ่งใช้ตามปรกติในทางการเรือ และเท่าที่ไม่ขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลซึ่งหากผูกพันประเทศไทย”

จากบทกฎหมายดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าเป็นการกำหนดให้ไหล่ทวีปให้ถือเป็นราชอาณาจักรเพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎหมายศุลกากรบนพื้นที่ไหล่ทวีปได้และทำให้การตีความเรื่องว่าไหล่ทวีปเป็นราชอาณาจักรหรือไม่หมดไป และปัญหาเรื่องการตีความเรื่องการน้ำเข้า ส่งออกสินค้าหรือน้ำมันเชื้อเพลิงไปไหล่ทวีปหรือแท่นขุดเจาะน้ำมันไม่ใช่การนำเข้าหรือส่งออก และการนำสินค้าเข้ามาในพื้นที่ไหล่ทวีปหรือการนำสินค้าออกไปจากไหล่ทวีปจึงถือเป็นการส่งออกหากการนำเข้าหรือส่งออกนั้นไม่ได้นำเข้าหรือส่งออกมาในราชราชอาณาจักร ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมเป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลที่รัฐชายฝั่งสามารถใช้สิทธิที่เกี่ยวกับควบคุมกิจการการสำรวจแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรทางธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปได้ซึ่งกฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังกล่าวจึงจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ศุลกากรบนพื้นที่ไหล่ทวีปไว้โดยเฉพาะและเป็นไปตามหลักกฎหมายการค้าระหว่างประเทศที่กำหนดเขตแดนและกิจกรรมทางการค้าอย่างขัดเจน

จากหลักกฎหมายตามร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982) ดังกล่าวจะเห็นว่ามีการกำหนดขอบเขตการทำการค้าการขนส่งบนพื้นที่ไหล่ทวีปชัดเจนและเป็นไปอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982: UNCLOS) ซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายทะเลฉบับหนึ่ง มีประโยชน์อย่างมากในการดำเนินการด้านศุลกากรของประเทศไทยแต่ร่างกฎหมายดังกล่าวปัจจุบันยังไม่ได้มีการประกาศใช้แต่อย่างใดโดยสถานะล่าสุดคือ[13] “ได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้วสรุปได้ว่า ยังไม่ควรตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว เนื่องจาก การอนุวัติการตามอนุสัญญาฉบับนี้อยู่ภายใต้บังคับต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาตามมาตรา 190 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยประกอบกับไม่มีบทบัญญัติใดของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้เตรียมกฎหมายภายในให้พร้อมก่อนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ และการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวควรมีการหารือระหว่าง

[13] สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุดที่ นร 0503/16683,16684 ลงวันที่ 20 กันยายน 2553 เรื่องร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982).

หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เพราะอาจต้องมีหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหลายเรื่องเพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982”

ซึ่งที่มาของความเห็นที่ยังไม่ให้ประกาศใช้ดังกล่าวอาจเนื่องจาก ณ วันที่มีการเสนอและพิจารณาทั้งจากคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะรัฐมนตรี เป็นช่วงที่ประเทศไทยยังไม่ได้ลงนามเป็นภาคีในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982 : UNCLOS) เพราะถัดไปอีกประมาณ 2 ปี ประเทศไทยจึงได้มีการเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวโดยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982 : UNCLOS) เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2525 (10 DEC. 1982) และได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2554 (2 NOV. 2011) ดังนั้นจึงมีความแน่นอนในการจะพิจารณากฎหมายที่จะอนุวัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 โดยที่ประเทศไทยยังไม่ได้ลงนาม แต่ยังมีประเด็นที่เป็นปัญหาคือเมื่อปี 2560 ซึ่งเป็นเวลาที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว และได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 โดยให้ยกเลิกฉบับปี พ.ศ. 2469 แต่กลับมิได้มีการนำร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982) มาพิจารณาประกอบเพื่อเพิ่มเติมบทกฎหมายให้ครอบคลุม

4.5.5 วิเคราะห์ตามแนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติ

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่ากฎหมายศุลกากรและข้อเท็จจริงตามกรณีศึกษาเป็นกรณีที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดที่ว่าด้วยผลประโยชน์แห่งชาติที่คำนึงถึงการดำรงอยู่ของรัฐการสร้างความมั่นคงทางดินแดนและทางเศรษฐกิจซึ่งกรณีตามกรณีศึกษาเป็นประเด็นอันเกี่ยวกับเขตแดนอำนาจของรัฐหรือของชาติในเขตแดนทางทะเล และการจัดเก็บภาษีในการนำเข้าส่งออกน้ำมันบนไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของรัฐโดยภาษีที่มีมูลค่าจำนวนมากอันหมายถึงรายได้ของรัฐเพื่อนำไปพัฒนาประเทศ ซึ่งล้วนแต่เป็นผลประโยชน์ของรัฐทั้งนั้นจึงต้องนำเอาหลักการของแนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติมาพิจารณาด้วยจึงจะครบถ้วน ซึ่งตามกรณีศึกษาหากการยึดถือเอาหลักตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลมาใช้โดยไม่คำนึงถึงหลักการอื่นเท่ากับว่าการนำเข้าส่งออกนำมันเชื้อเพิงจากชายฝั่งไปยังแท่นขุดเจาะบนไหล่ทวีปถือเป็นการนำเข้าส่งออกเนื่องจากตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลกำหนดให้ไหล่ทวีปไม่ถือเป็นอาณาเขตของรัฐย่อมทำให้รัฐเสียประโยชน์จากการจัดเก็บภาษีเพราะแท้จริงการนำน้ำมันเชื้อเพลิงไปใช้ดังกล่าวก็เพื่อใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมที่รัฐได้ให้สิทธิเอกชนไปดำเนินการสำรวจแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรบนไหล่ทวีปที่อยู่ในเขตที่รัฐมีสิทธิในการใช้สิทธิอธิปไตยเพื่อสำรวจขุดเจาะบนพื้นที่ไหล่ทวีปดังกล่าว กล่าวคือยังถือว่าเป็นกิจการที่รัฐมีอำนาจ การนำหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลดังกล่าวมาใช้บังคับกับข้อเท็จจริงเพื่อนำมาเป็น

หลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้าส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับแนวคิดผลประโยชน์ของชาติซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญของรัฐ

ดังนั้น จากการวิเคราะห์ปัญหาหลักเกณฑ์การพิจารณา การนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบนพื้นที่ไหล่ทวีปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล พระราชบัญญัติปิโตรเลียม กฎหมายศุลกากรกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ และแนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติดังกล่าว ข้างต้น พบว่าในกฎหมายศุลกากรของประเทศไทยในปัจจุบันมิได้กำหนดนิยาม คำว่าราชอาณาจักรให้หมายถึง ไหล่ทวีปด้วย จึงจะต้องใช้ความหมาย ตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลที่กำหนดให้ไหล่ทวีปมิได้ถือเป็นราชอาราจักร จึงส่งผลให้การนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบนพื้นที่ไหล่ทวีป ถือเป็นการส่งออกนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายศุลกากร ซึ่งทำให้ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพราะการนำเข้าส่งออกดังกล่าวไม่กระทำระหว่างรัฐจึงไม่ถือเป็นการค้าระหว่างประเทศที่จะมีการส่งออกหรือนำเข้าได้ และการนำน้ำมันเชื้อเพลิงดังกล่าวไปยังแท่นขุดเจาะก็เพื่อใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมซึ่งเกี่ยวข้องกับสิทธิอธิปไตรของรัฐที่มีอำนาจในการสำรวจแสวหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในไหล่ทวีปอยู่แล้ว ในการนำเอาหลักการกำหนดอาณาเขตทางทะเลตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลมาบังคับใช้จึงยังไม่สอดคล้องและเหมาะสม จึงมีความจำเป็นต้องมีการกำหนดของเขตของราชอาณาจักรไว้โดยเฉพาะให้หมายถึงไหล่ทวีปด้วยในกฎหมายศุลกากรเพื่อให้สามารถใช้บังคับบนพื้นที่ไหล่ทวีปได้ ตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ในร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982) หรืออาจกำหนดโดยใช้หลักการตามที่ได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายรัษฎากร พ.ศ. 2481 หรือพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 ที่กำหนดนิยามความหมายของคำว่า ราชอาณาจักร ให้หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทย ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไปและตามสัญญากับต่างประเทศด้วย ซึ่งก็จะสามารถแก้ไขปัญหาความไม่ชัดเจนในการตีความได้ รัฐชายฝั่งสามารถกำหนดได้เพราะกฎหมายศุลกากรมีความเกี่ยวข้องกับการการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปที่ประเทศไทยมีสิทธิในการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งโดยในกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับกับศุลกากรเท่านั้น โดยมิได้ประสงค์จะนำไปใช้กับกฎหมายอื่นหรือมีผลในการกำหนดอาณาเขตของประเทศไทยอย่างไร จึงสามารถกระทำได้ และทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐเป็นประการสำคัญในการพิจารณาเพื่อไม่ให้รัฐต้องเสียประโยชน์จึงควรจะต้องมีการกำหนดให้ชัดเจนเพื่อให้รัฐสามารถจัดเก็บภาษีจากการค้าน้ำมันดังกล่าวเสมือนการค้าน้ำมันภายในประเทศได้อย่างชอบธรรม

บทที่ 5
บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ในบทที่ผ่านมาทำให้สามารถสรุปผลการศึกษาและวิเคราะห์หลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า-ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบริเวณแท่นขุดเจาะน้ำมันเหนือไหล่ทวีป ตลอดจนสามารถให้ข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

5.1 สถานะตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลของบริเวณพื้นที่ไหล่ทวีป

ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 และ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ที่ระเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาทั้ง 2 ฉบับนั้น ไหล่ทวีปเป็นเขตทางทะเลที่ยังไม่ถือว่ามีสถานะเป็นอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง โดยไหล่ทวีป (Continental Shelf) เป็น พื้นที่บริเวณที่อยู่ถัดออกไปจากเขตทะเลอาณาเขต และจะขยายออกไปจนถึงริมนอกของขอบทวีป หรือจนถึง 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ซึ่งเป็นเขตทางทะเลที่อาศัยสภาพภูมิศาสตร์ ซึ่งเดิมตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 ได้กำหนดในส่วนของการกำหนดเขตของไหล่ทวีปไว้โดยใช้ความลึกของระดับน้ำทะเลมาวัดเขตของไหล่ทวีป โดยให้ไหล่ทวีปขยายออกไปที่ความลึกไม่เกิน 200 เมตร ซึ่งต่อมา ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ได้ยกเลิกการกำหนดระยะของไหล่ทวีปโดยใช้วิธีการดังกล่าวและเปลี่ยนมากำหนด ให้เป็นพื้นที่ที่ขยายเลยทะเลอาณาเขตตามธรรมชาติ (Natural Prolongation) จนถึงริมนอกของขอบทวีป (Continental Margin) หรือจนถึงระยะ 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต และสำหรับในกรณีที่ริมนอกของขอบทวีปขยายไปไม่ถึงระยะนั้น หรือริมนอกของขอบทวีปสั้นกว่า 200 ไมล์ทะเล ซึ่งเป็นความกว้างของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ก็ให้ถือว่าไหล่ทวีปมีความกว้างถึง 200 ไมล์ทะเลตามความกว้างของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ อย่างไรก็ตามในส่วนของไหล่ทวีปนั้นเป็นลักษณะของแนวเขตตามธรรมชาติซึ่งหากคำนึงถึงแนวตามธรรมชาติแนวไหล่ทวีปจะเริ่มตั้งแต่แนวเส้นฐานออกไปซึ่งไหล่ทวีปตามธรรมชาติจะอยู่ในส่วนส่วนของทะเลอาณาเขตอันหมายถึงเป็นอาณาเขตของรัฐด้วยแต่ในส่วนที่เลยเขตของทะเลอาณาเขตซึ่งกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลที่จำกัดเขตไหล่ทวีปทางทะเลให้หมายเฉพาะถึงเขตที่อยู่ถัดจากเขตของทะเลอาณาเขตออกมาเท่านั้น ซึ่งในกรณีตามประเด็นปัญหาและตามกรณีศึกษาไหล่ทวีปบริเวณแท่นขุดเจาะน้ำมันซึ่งอยู่ห่างจากชายฝั่งตั้งแต่ 60 ไมล์ขึ้นไปอันอยู่นอกทะเลอาณาเขตจึงอยู่ในความหมายของเขตไหล่ทวีปตามกฎหมายระหว่างประเทศข้างต้น ซึ่งรัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยในการสำรวจ และการแสวงประโยชน์ การอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตในน้ำเหนือพื้นดินท้อง และในพื้นดินท้องทะเล กับดินใต้ผิวดินของพื้นดินท้องทะเลนั้น และมีสิทธิ

อธิปไตยในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อการแสวงประโยชน์ และการสำรวจทางเศรษฐกิจ รวมถึงสิทธิในการสร้างหรืออนุญาตให้สร้าง และควบคุมการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างอื่นใด เพื่อทำการสำรวจและแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ หรือควบคุมการใช้สิ่งติดตั้งหรือสิ่งก่อสร้างอันอาจเป็นอุปสรรคต่อการใช้สิทธิของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เช่น การรื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่ไม่ได้ใช้งานออกหรือที่มีการก่อสร้างหรือติดตั้งดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเส้นทางการเดินเรือจึงเห็นได้ว่าในกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลใช้คำว่า สิทธิอธิปไตย ไม่ใช้คำว่า อำนาจอธิปไตย ทำให้ รัฐชายฝั่งได้รับสิทธิในการใช้สิทธิอธิปไตยเฉพาะเพียงเพื่อที่เกี่ยวกับการสำรวจแสวงหาใช้ประโยชน์ทรัพยากรบนไหล่ทวีปเท่านั้น หามีสิทธิที่จะใช้สิทธิอธิปไตยด้านอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสำรวจแสวงหาใช้ประโยชน์ทรัพยากรบนไหล่ทวีป ซึ่งมีความแตกต่างจากในเขตทะเลอาณาเขตที่รัฐชายฝั่งสามารถมีอำนาจใช้สิทธิอธิปไตยได้ทุกอย่าง ยกเว้นสิทธิที่ต้องให้เรือของรัฐอื่นสามารถเดินเรือผ่านทะเลอาณาเขตได้เท่านั้น แต่ในไหล่ทวีปรัฐชายฝั่งไม่มีสิทธิอธิปไตยอย่างอื่นนอกจากสิทธิที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดให้มีนั้นคือสิทธิอธิปไตยในการสำรวจแสวงหาใช้ประโยชน์ทรัพยากรบนไหล่ทวีป ซึ่งตามเจตนารมณ์ของการกำหนดไหล่ทวีปที่เป็นแนวเขตตามธรรมชาติย่อมไม่ควรให้รัฐหนึ่งรัฐใดจะถือครองเป็นอาณาเขต ซึ่งทำให้รัฐอื่นสามารถเดินเรือผ่านเขตไหล่ทวีปได้ ทำประมง ทำวิจัย เว้นแต่สิทธิในการสำรวจแสวงหาใช้ประโยชน์ทรัพยากรบนไหล่ทวีปที่รัฐอื่นไม่สามารถทำได้หากรัฐชายฝั่งไม่ยินยอม

ตามกรณีศึกษาแท่นขุดเจาะน้ำมันของบริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ถือเป็นส่วนหนึ่งในการใช้สิทธิอธิปไตยเหนือไหล่ทวีปเฉพาะสิทธิอธิปไตยเพื่อการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปของประเทศไทย ในการให้สิทธิบริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ดำเนินการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปตามสัญญาสัมปทาน

5.2 หลักเกณฑ์การพิจารณา การนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันบนพื้นที่ไหล่ทวีป

เนื่องจากกฎหมายด้วยศุลกากรไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับคำว่าราชอาณาจักรไว้เป็นการเฉพาะว่าให้หมายความรวมถึงไหล่ทวีปด้วยหรือไม่ทำให้เกิดปัญหาการตีความเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบนพื้นที่ไหล่ทวีป ตามกรณีศึกษา กรณีการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางทะเลจากท่าเรือบริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด จังหวัดระยอง ไปแท่นขุดเจาะน้ำมันของบริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด ซึ่งอยู่ห่างจากชายฝั่งตั้งแต่ 60 ไมล์ขึ้นไป(อยู่นอกทะเลอาณาเขต เพื่อนำไปใช้กับเครื่องจักรต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการประกอบกิจการของบริษัทในเครือว่าเป็นการจำหน่ายในประเทศหรือการส่งออกตามกฎหมายศุลกากร ซึ่งหากถือเป็นการส่งออกก็จะได้รับการยกเว้นภาษีแต่

หากถือไม่ถือว่าเป็นการส่งออกอันจะทำให้ต้องเสียภาษีสรรพสามิต ภาษีเพื่อมหาดไทย กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และภาษีมูลค่าเพิ่มตามการซื้อขายน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศปกติ โดยแต่เดิมกรมศุลกากรถือว่าเป็นการส่งออกจึงได้รับการยกเว้นภาษีเนื่องจากเห็นว่าไหล่ทวีปที่ตั้งแท่นขุดเจาะน้ำมันไม่ถือเป็นอาณาเขตของรัฐการนำออกไปจึงถือเป็นการส่งออกจากราชอาณาจักร แต่ต่อมามีคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1886/2559 วินิจฉัยว่าตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 ที่ถือเป็นกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการสำรวจหรือแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปที่ก่อให้เกิดรายได้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องรัฐจึงสามารถเก็บภาษีได้จากการนั้น มาตรา 4 ได้กำหนด ความหมายของคำว่าราชอาณาจักร “ให้หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทย ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไปและตามสัญญากับต่างประเทศด้วย” จึงได้นำหลักการนำกฎหมายเฉพาะมาใช้ในที่นี้คือ พระราชบัญญัติปิโตรเลียมที่มีการกำหนดให้ไหล่ทวีปเป็นราชอาณาจักรมาใช้บังคับ จึงให้ถือว่าเป็นการส่งออกซึ่งทำให้จะต้องมีการเสียค่าธรรมเนียมและภาษีที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับการค้าขายในประเทศ

แต่เห็นได้ว่ากฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายที่มาจากกฎหมายการค้าระหว่างประเทศที่ถูกตราขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือกลไกของรัฐในการกำหนดดูแลเพื่อให้เกิดความเหมาะสมระหว่างการค้าระหว่างประเทศไม่ให้มีผลกระทบด้านลบแก่เศรษฐกิจภายในประเทศและมุ่งเจตนาที่การนำเข้าส่งออกและการเก็บภาษีจากการนำเข้าส่งออกเป็นสำคัญ แต่ตาม พระราชบัญญัติปิโตรเลียมเมื่อศึกษาแล้วจะเห็นได้ว่า เหตุผลในการประกาศใช้กฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปด้านพลังงานในการสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงทางด้านพลังงาน เพื่อกำหนดให้การให้สิทธิสำรวจและผลิตปิโตรเลียมมีทางเลือกให้รัฐสามารถพิจารณานำระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต หรือระบบสัญญาจ้างบริการมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรปิโตรเลียม นอกเหนือไปจากการพิจารณาให้สัมปทานปิโตรเลียมภายใต้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน บทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับประโยชน์หรือสิทธิของผู้รับสัมปทาน และบทบัญญัติเกี่ยวกับค่าภาคหลวงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติปิโตรเลียมเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมจึงเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ต่างกันกับกฎหมายศุลกากร ดังนั้น หากนำพระราชบัญญัติปิโตรเลียมมาใช้เป็นหลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้าส่งออกซึ่งเป็นหลักการของกฎหมายศุลกากรซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นหลักการเฉพาะได้เช่นเดียวกันซึ่งอาจไม่สอดคล้องกันหากจะนำกฎหมายทั้งสองมาใช้บังคับ

และหากจะนำเอาหลักการตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายทะเลซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดเขตแดนทางทะเลและสถานะทางของเขตทางทะเล ที่ให้ถือว่าไหล่ทวีปมิใช่อาณาเขตของประเทศไทย ซึ่งทำให้การส่งมันเชื้อเพลิงไปยังไหล่ทวีป จึงถือว่าเป็นการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรเพียงอย่างเดียวจึงยังไม่เหมาะสมและเพียงพอเพราะเมื่อพิจารณาถึงเหตุผลในการการ

ส่งมันเชื้อเพลิงไปยังไหล่ทวีปก็เพื่อนำน้ำมันจากชายฝั่งไปใช้เป็นเชื้อเพลิงแก่เครื่องจักรที่เกี่ยวข้องบนแท่นขุดเจาะ สำรวจ บนพื้นที่ไหล่ทวีปที่รัฐชายฝั่งมีสิทธิทางอธิปไตยในการสำรวจหรือแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของไหล่ทวีป ก็อาจถือได้ว่ารัฐชายฝั่งมีสิทธิในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการการส่งมันเชื้อเพลิงไปยังไหล่ทวีปหรือนำปิโตรเลียมจากไหล่ทวีปเข้ามายังรัฐชายฝั่งว่าจะให้ถือเป็นการส่งออกหรือนำเข้าอย่างไรให้มีความเหมาะสมเนื่องจากเป็นสิทธิที่รัฐชายฝั่งมีสิทธิกำหนด ควบคุม ดูแลบนพื้นที่ไหล่ทวีปตามกฎหมายระหว่างประเทศได้ และเมื่อพิจารณาถึงหลักการค้าระหว่างประเทศอันเป็นหลักการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายศุลกากร พบว่า พื้นที่ไหล่ทวีปซึ่งเป็นเขตทางทะเลแม้อยู่นอกทะเลอาณาเขต แต่เมื่อปรากฏว่ารัฐชายฝั่งมีสิทธิในการสำรวจแสวงหาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบนไหล่ทวีป การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ดังกล่าวโดยไม่มีความประสงค์จะทำการค้ากับรัฐอื่นแล้ว การค้าดังกล่าวเมื่อปลายทางเป็นไปเพื่อประกอบกิจการตามสิทธิที่มีอยู่ของรัฐชายฝั่งดังเช่นในกรณีการนำปิโตรเลียมจากการสำรวจขุดเจาะบนพื้นที่ไหล่ทวีปซึ่งรัฐชายฝั่งเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าว จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการนำเข้า ส่งออก เพราะมิได้มุ่งหมายให้เกิดการค้ากับรัฐใด

ดังนั้น หลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้าส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันบนพื้นที่ไหล่ทวีป โดยใช้วิธีการนำเอาพระราชบัญญัติปิโตรเลียมมาใช้บังคับในกฎหมายศุลกากรเพียงเพราะเป็นกฎหมายเฉพาะหรือการนำเอาหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลมาใช้บังคับเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งจึงยังไม่เหมาะสมและถูกต้อง เพราะพระราชบัญญัติปิโตรเลียมและกฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ต่างกัน และหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นไม่สอดคล้องกัน โดยในการพิจารณาจะต้องคำนึงถึงหลักกฎหมายหรือหลักการอื่นที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาประกอบการวินิจฉัยเพื่อให้ครอบคลุมเพราะกฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายที่เกี่ยวเนื่องกับกฎหมายหลายด้านไม่ว่าจะเป็นกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล กฎหมายปิโตรเลียม กฎหมายภาษี และที่สำคัญคือหลักทฤษฎีผลประโยชน์แห่งชาติที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบกัน จึงทำให้ยังไม่อาจถือได้ว่าการนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบนพื้นที่ไหล่ทวีปจะถือเป็นการนำเข้าหรือส่งออกตามกฎหมายศุลกากรที่จะมีผลให้รัฐสูญเสียรายได้จากภาษีหรือค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จาการค้าขายน้ำมันเชื้อเพลิงดังกล่าวทั้งที่ข้อเท็จจริงคือการนำไปใช้เพื่อประกอบกิจการปิโตรเลียมที่อยู่ในอำนาจของรัฐเดียวกันและขัดกับแนวคิดผลประโยชน์แห่งชาติ และกรณีดังกล่าวนอกจากจะเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่รัฐจะสามารถจัดเก็บภาษีจากการค้าน้ำมันซึ่งการส่งน้ำมันไปยังแท่นขุดเจาะมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ประกอบกิจการปิโตรเลียมโดยมิได้มุ่งหมายเป็นการส่งออกน้ำมันไปยังต่างประเทศหรือระหว่างประเทศแต่อย่างใด ดังนั้นในการยกเว้นภาษีดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบเป็นการทำให้ประเทศไม่สามารถจัดเก็บภาษีของรัฐที่รัฐสามารถเก็บได้เป็นจำนวนมหาศาลซึ่งภาษีดังกล่าวย่อมมีผลต่อการบริหารจัดการของประเทศใน

การนำไปจัดสรรเพื่อพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ต่อไป ดังนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนจึงจะต้องมีการกำหนดแนวทางให้ชัดเจนว่ากรณีการส่งน้ำมันไปยังแท่นขุดเจาะน้ำมันเพื่อเป็นเชื้อเพลิงเป็นการค้าน้ำมันในราชอาณาจักรมิได้ถือเป็นการส่งออกเพื่อให้รัฐสามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างสมบูรณ์และชอบธรรมต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

เมื่อตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นการตรากฎหมายขึ้นเพื่อเป็นการรวมรวมเอาบทกฎหมายตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีจำนวนหลายฉบับมารวบรวมไว้เป็นฉบับเดียว และยังไม่มีการกำหนดความหมายของคำว่าราชอาณาจักรไว้ ดังนั้นในการพิจารณาการนำเข้า ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงบนพื้นที่ไหล่ทวีปยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นราชอาณาจักร แต่เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเนื่องจากโดยหลักการไหล่ทวีปถือเป็นพื้นที่ที่อยู่นอกเขตทะเลอาณาเขตรัฐจึงไม่มีอำนาจอธิปไตยเหนือไหล่ทวีป ตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายทะเลแต่กฎหมายว่าด้วยศุลกากรถือเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและการจัดเก็บภาษีอากรสินค้า หรือ ของ ที่นำเข้า มาในราชอาณาจักรหรือส่งออกไปราชอาณาจักร และเป็นกฎหมายที่มีความเกี่ยวเนื่องกับสิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่งในการควบคุม ดูและและจัดการเกี่ยวกับการสำรวจ แสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรบนพื้นที่ไหล่ทวีป รัฐชายฝั่งจึงอยู่ในวิสัยที่สามารถกำหนดเกี่ยวกับวิธีการศุลกากร การค้าขายที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการปิโตรเลียมที่เกิดขึ้นจากสิทธิในการสำรวจ แสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรบนพื้นที่ไหล่ทวีปที่รัฐมอบให้ได้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนและถูกต้องจึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายศุลกากร โดยให้มีการเพิ่มบทกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การนำของจากไหล่ทวีป เข้ามาในราชอาณาจักรและการส่งของจากราชอาณาจักรไปยังไหล่ทวีปโดยใช้หลักการที่ไม่ถือเป็นการนำเข้าหรือส่งออก โดยสามารถกำหนดได้ 2 วิธีดังนี้

5.3.1 กำหนด ตามร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982) ดังนี้

“มาตรา 37/8 เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น “เขตไหล่ทวีป” นอกจากจะหมายความและกินความรวมไปถึงพื้นดินท้องทะเล และดินใต้ผิวดินของบริเวณใต้ทะเล ซึ่งขยายเลยอาณาเขตของรัฐตลอดส่วนต่อออกไปตามธรรมชาติของดินแดนทางบกของตน จนถึงริมนอกของขอบทวีป หรือจนถึงระยะ 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน ซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตในกรณีที่ริมนอกของขอบทวีปขยายไปไม่ถึงระยะนั้นแล้ว ยังหมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยทะเล ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวงด้วย

มาตรา 37/9 ให้นำบทบัญญัติในหมวด 4 จัตวา มาใช้บังคับกับเขตไหล่ทวีปด้วยโดยอนุโลมและเท่าที่ไม่ขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลซึ่งหากผูกพันประเทศไทย”

มาตรา 37/2 เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ คำว่า “พระราชอาณาจักรสยาม” “พระราชอาณาเขต” และ “ราชอาณาจักร” ในพระราชบัญญัตินี้ให้หมายความถึง “เขตเศรษฐกิจจำเพาะ”

มาตรา 37/3 เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การนำของใดๆจากประเทศใดๆเว้นแต่ราชอาณาจักรไทย เข้ามาในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ให้ถือว่า “นำเข้าสำเร็จ” ในเวลาที่นำของดังกล่าวเข้ามาในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

มาตรา 37/4 เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การนำของใดๆที่ได้จากหรือผลิตในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ออกจากเขตเศรษฐกิจจำเพาะเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่า “ส่งออกสำเร็จ” ในเวลาที่ของดังกล่าวออกไปจากเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

มาตรา 37/5 กรณีนอกเหนือจากมาตรา 37/3 และมาตรา 37/4 ให้ถือว่าเป็นการเคลื่อนย้ายภายใน การจัดระเบียบการเคลื่อนย้ายภายในให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 37/6 อำนาจของศุลกากรที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้นำมาใช้บังคับเหนือเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสำรวจ และการแสวงหาประโยชน์ การอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามที่กำหนดไว้ในขณะนี้ หรือ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยทะเล หรือเพื่อความมุ่งประสงค์อื่น ๆ ทางเศรษฐกิจโดยอนุโลม ตามที่ จะพึงใช้ได้ โดยมิพักต้องคำนึงถ้อยคำสำนวนซึ่งใช้ตามปรกติในทางการเรือ และเท่าที่ไม่ขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลซึ่งหากผูกพันประเทศไทย”

5.3.2 กำหนดตามแนวการกำหนดจากบทกฎหมายภายในประเทศฉบับอื่น เช่น พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 ที่มีการกำหนดนิยามความหมายของคำว่า ราชอาณาจักร “ให้หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทย ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไปและตามสัญญากับต่างประเทศด้วย”

การกำหนดให้ไหล่ทวีปให้ถือเป็นราชอาณาจักรเพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎหมายศุลกากรบนพื้นที่ไหล่ทวีปได้และทำให้การตีความเรื่องว่าไหล่ทวีปเป็นราชอาณาจักรหรือไม่หมดไป และปัญหาเรื่องการตีความเรื่องการน้ำเข้า ส่งออกสินค้าหรือน้ำมันเชื้อเพลิงไปไหล่ทวีปหรือแท่นขุดเจาะน้ำมันไม่ใช่การนำเข้าหรือส่งออก และการนำสินค้าเข้ามาในพื้นที่ไหล่ทวีปหรือการนำสินค้าออกไปจากไหล่ทวีปจึงถือเป็นการส่งออกหากการนำเข้าหรือส่งออกนั้นไม่ได้นำเข้าหรือส่งออกมาในราชราชอาณาจักร ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมเป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลที่รัฐชายฝั่งสามารถใช้สิทธิที่เกี่ยวกับควบคุมกิจการการสำรวจแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรทางธรรมชาติบนพื้นที่ไหล่ทวีปได้ซึ่งกฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม

ดังกล่าวจึงจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ศุลกากรบนพื้นที่ไหล่ทวีปไว้โดยเฉพาะและเป็นไปตามหลักกฎหมายการค้าระหว่างประเทศที่กำหนดเขตแดนและกิจกรรมทางการค้าอย่างชัดเจน

บรรณานุกรม

กระทรวงการคลัง. (2560). *ร่างกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมศุลกากร* สืบค้นจาก http://draftlaw.mof.go.th/draft_law.php?dept=4.

การรับฟังความคิดเห็นกฎหมายไทย. (2560). *ร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (ว่าด้วยการอนุวัติการให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982)* สืบค้นจาก http://www.lawamendment.go.th/index.php/laws/item/846-topic_846.

กิติ ศรัทธา. (2537). *ปัญหาทับซ้อนของไหล่ทวีปในอ่าวไทย กรณีศึกษาประเทศไทย ประเทศกัมพูชา ประเทศเวียดนาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2560). *อาณาเขตทางทะเลไทย* สืบค้นจาก http://marinegiscenter.dmcr.go.th/km/maritimezone_doc1/#.WOxRRGnygdV.

กรมศุลกากร. (2560). *การค้าไทย*. สืบค้นจาก http://www2.ops3.moc.go.th/.

กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ. (2548). *หนังสืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982*. กรุงเทพฯ: เอราวัณการพิมพ์.

กรมสรรพสามิต. (2560). *รายงานประจำปี 2558*. สืบค้นจาก https://www.excise.go.th/cs/groups/public/documents/document/mjaw/mtmx/~edisp/webportal16200131324.pdf.

เจริญ คัมภีรภาพ. (2560). *อำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยเหนือฐานทรัพยากรพันธุกรรมพืช*. สืบค้นจาก http://measwatch.org/writing/1582.

ชนิกา นาคบุตร. (2542). *เขตอำนาจรัฐและปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสิทธินอกอาณาเขต*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชวลิต อัตถศาสตร์. (2554). *คำอธิบายกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา.

ชุมพร ปัจจุสานนท์, ศิริวัฒน์ ธนะเพทย์, วชิรพร วงศ์นครสว่าง และนฤพนธ์ จ้อยทองมูล. (2554). *การใช้สิทธิของเรือประมงไทยในน่านน้ำต่างประเทศและการคุ้มครองของรัฐบาลไทย* (โครงการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

ถนอม เจริญลาภ. (2552). กฎหมายทะเลและเขตทางทะเลของประเทศไทย. *วารสารกฎหมายสุโขทัยธรรมาธิราช*, *2*, 24-29.

นิภาพร ลือราช. (2553). *นโยบายต่างประเทศของปากีสถานต่ออัฟกานิสสถานหลังการโค่นล้มระบอบฏอลีบาน (ค.ศ. 2001-2008)*. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บริษัท Tax Research Journal จำกัด. (2546). ทฤษฎีและแนวคิดของภาษีศุลกากร. *Tax & Business Law Magazine*, *9*(105), 23-25.

พฤทธิสาณ ชุมพล, ม.ร.ว. (2546). *คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มัลลิกา พินิจจันทร์. (2559). *กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มานิตย์ จุมปา. (2543). *คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540)*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

สถาบันวิจัยทรัพยากรทางน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2560). *อาณาเขตทางทะเล (Maritime Zone)*. สืบค้นจาก http://www.mkh.in.th/index.php/2010-03-22-18-01-39.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2560). *การกลั่นน้ำมันและการนำไปใช้ประโยชน์.* สืบค้นจาก http://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=24&chap=7&page=t24-7-infodetail06.html.

Dinh, N. Q., Daillier, P., & Pellet, A. (1980). *Droit international public*. Paris: LGDJ.

United Nations. (2017 a). *Convention on the territorial sea and the contiguous zone*. Retrieved from https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=XXI-1&chapter=21&clang=_en.

United Nations. (2017 b). *Status of the united nations convention on the law of the sea.* Retrieved from http://www.un.org/Depts/los/reference_files/status2010.pdf.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล:	ราวิน ไชยทิพย์
อีเมล:	winchaiyathip@gmail.com
ประวัติการศึกษา:	ปี 2558 เข้ารับการศึกษาต่อในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตที่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
	ปี 2553 สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประสบการณ์การทำงาน:	ปี 2559 – ปัจจุบัน นิติกร สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
	ปี 2557 – 2559 Legal Officer บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
	ปี 2556 – 2557 นิติกร สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
	ปี 2554 – 2556 ทนายความ สำนักงานราชดำเนินทนายความ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 22 เดือน มกราคม พ.ศ. 2561

ข้าพเจ้า (นาย/~~นาง~~/~~นางสาว~~) รวิน ไชยทิพย์ อยู่บ้านเลขที่ 81/126

ซอย - ถนน พระยอดเจ้าสาย ตำบล/แขวง ลาดสวาย

อำเภอ/เขต ลำลูกกา จังหวัด ปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12150

เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7580400062

ระดับปริญญา ☐ ตรี ☑ โท ☐ เอก

หลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา - คณะ นิติศาสตร์

ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า **"ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ"** ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า **"ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ"** อีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากันโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์หัวข้อ หลักเกณฑ์การพิจารณาการนำเข้า - ส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิง บริเวณแท่นขุดเจาะน้ำมัน เหนือไหล่ทวีป: กรณีศึกษา บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (ต่อไปนี้เรียกว่า **"สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์"**)

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มีกำหนดระยะเวลาในการนำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางาน ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาลิขสิทธิ์ในสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่นๆ เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถนำงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือโฆษณาได้ ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิยินยอมรับผิดและชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญานี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญานี้โดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ.....ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ

(นายปวริศร ไชยธิกานต์)

ลงชื่อ.....ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ

(อาจารย์อัฏฐิภา จุลพิสิฐ)

ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ.....พยาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤติกา ลิ้มลาวัลย์)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ.....พยาน

(ดร.ปวริศร เลิศธรรมเทวี)

ผู้อำนวยการหลักสูตร/ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร